

IV. znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE V TEORIJI IN PRAKSI

Zbornik povzetkov

Kongresni center Portus, Portorož

31. marec in
1. april 2015

IV. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju:

SODELOVANJE V TEORIJI IN PRAKSI

Zbornik povzetkov

Uredili: Mateja Brejc in Petra Weissbacher

Izdala in založila: Šola za ravnatelje

Odgovorna oseba: Vlasta Poličnik

Oblikovanje: B&S d.o.o.

Tisk: Birografika Bori d.o.o.

Kranj, 2015

© 2015 Šola za ravnatelje

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37:005.2(082)(0.034.2)
37.06(082)(0.034.2)

ZNANSTVENI posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju [4 ; 2015 ; Portorož]
Sodelovanje v teoriji in praksi [Elektronski vir] : zbornik povzetkov / IV.
znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju, Portorož, 31. marec
in 1. april 2015 ; [uredili Mateja Brejc in Petra Weissbacher]. - El. knjiga. -
Kranj : Šola za ravnatelje, 2015

Način dostopa (URL): [http://www.solazaravnatelje.si/srecanja-in-posveti/
znanstveni-posvet-vodenje-v-izobrazevanju/](http://www.solazaravnatelje.si/srecanja-in-posveti/znanstveni-posvet-vodenje-v-izobrazevanju/)

ISBN 978-961-6637-83-1 (pdf)

1. Gl. stv. nasl. 2. Dodat. nasl. 3. Brejc, Mateja
279163136

IV. znanstveni posvet
Vodenje v vzgoji in izobraževanju

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE V TEORIJI IN PRAKSI

Zbornik povzetkov

Kongresni center Portus, Portorož

**31. marec in
1. april 2015**

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PROGRAMSKI ODBOR

- dr. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje, vodja programskega odbora
- dr. Tatjana Ažman, Šola za ravnatelje
- dr. Jana Kalin, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
- dr. Anthony Finn, Univerza v Glasgowu, Škotska
- mag. Vlasta Poličnik, Šola za ravnatelje

ORGANIZACIJSKI ODBOR

- Petra Weissbacher, Šola za ravnatelje, vodja organizacijskega odbora
- dr. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje
- Andrej Savarin, Šola za ravnatelje
- Eva Valant, Šola za ravnatelje
- Tomaž Prelog, Šola za ravnatelje

Strokovni recenzenti:

- dr. Tatjana Ažman, Šola za ravnatelje
- Lea Avguštin, Šola za ravnatelje
- dr. Mateja Brejc, Šola za ravnatelje
- mag. Sebastijan Čagran
- dr. Justina Erčulj, Šola za ravnatelje
- Lidija Goljat Prelogar, Šola za ravnatelje
- dr. Jana Kalin, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
- mag. Andreja Lenc, CMEPIUS
- mag. Peter Markič, Šola za ravnatelje
- dr. Fani Nolimal, Zavod RS za šolstvo
- mag. Polona Peček, Šola za ravnatelje
- dr. Urška Štremfel, Pedagoški inštitut
- dr. Mihaela Zavašnik Arčnik, Šola za ravnatelje
- dr. Erna Žgur, CIRIUS Vipava

VSEBINA

Program posveta	4
Plenarna predavanja	12
Predstavitve referatov	32
<i>Predstavitve referatov I.</i>	32
<i>Predstavitve referatov II.</i>	40
<i>Predstavitve referatov III.</i>	51
<i>Predstavitve referatov IV.</i>	60
<i>Predstavitve referatov V.</i>	72
<i>Predstavitve referatov VI.</i>	80
Predstavitve plakatov	87
Tloris kongresnega centra Portus	90
Zapiski	91

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PROGRAM

TOREK, 31. MAREC 2015

13.00-14.30	Uvod v znanstveni posvet	dr. Mateja Brejc , Šola za ravnatelje
	Plenarno predavanje: RAZVIJANJE PROFESIONALIZMA IN PROFESIONALNIH SPRETNOSTI PRI POUČEVANJU: ŠKOTSKI PRISTOP	dr. Anthony Finn , Univerza v Glasgowu
14.30-15.00	Odmor	
15.00-16.00	PREDSTAVITVE REFERATOV I	
16.00-16.15	Odmor	
16.15-17.45	PREDSTAVITVE REFERATOV II	
17.45-18.00	Odmor	
18.00-19.00	PREDSTAVITVE REFERATOV III	

SREDA, 1. APRIL 2015

9.00-10.30	PREDSTAVITVE REFERATOV IV	
10.30-11.00	Odmor	PREDSTAVITVE PLAKATOV
11.00-12.00	Plenarno predavanje: SODELOVANJE MED OSNOVNO ŠOLO IN SKUPNOSTJO	dr. Jana Kalin in dr. Petra Gregorčič Mrvar , Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani
12.00-12.15	Odmor	
12.15-13.15	PREDSTAVITVE REFERATOV V	
13.15-13.30	Odmor	
13.30-14.30	PREDSTAVITVE REFERATOV VI	

Seznam referatov in plakatov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE REFERATOV I: TOREK, 31. MAREC 2015, 15.00-16.00		
DVORANA COLOMBO	Lidija Butina , Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica in Srednja zdravstvena šola Ljubljana	AKTUALIZACIJA KNJIŽEVNOSTI KOT PRILOŽNOST ZA SODELOVANJE
	Špela Avšič , Zavod svetega Stanislava, Vrtec Dobrega pastirja	KNJIGA KOT KLJUČNI ELEMENT SODELOVANJA IN POVEZOVANJA MED OTROKI, STROKOVNIMI DELAVCI VRTCA, RAVNATELJICO IN STARŠI
DVORANA DA GAMA	Katarina Kejžar , OŠ Josipa Vandota Kranjska gora	POSLUŠANJE - TEMELJ SODELOVANJA
	Marjan Prevodnik , Zavod RS za šolstvo	TEKMOVANJA SO VSEKAKOR DEL VSESLOVENSKE (ŠOLSKE) KULTURE, TAKO KOT JE TO GIBANICA, VNDAR, ALI NAS TA PRVA RES ZASTRUPLJAJO?
DVORANA VESPUCCI	Vilma Malečkar , OŠ Leskovec pri Krškem	MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE IN UČENJE
	Renata Beguš , Vzgojnovarstveni zavod Radovljica Martina Žnidaršič	MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE KOT POMEMBEN VIDIK SOCIALNEGA UČENJA
DVORANA COOK	Renata Beguš , Vzgojnovarstveni zavod Radovljica	USPEŠNA PRAKSA VODENJA »PARTNERSTVA Z DRUŽINAMI«
	Maja Petovar in Lara Lešnik , Vrtec Pobrežje Maribor	OBLIKE SODELOVANJA MED VRTCEM POBREŽJE IN STARŠI KOT ELEMENT KAKOVOSTI VRTCA
DVORANA SCOTT	Andreja Lenc in Urška Šraj , CMEPIUS	UČINKI MEDNARODNEGA SODELOVANJA NA SLOVENSKO IZOBRAŽEVANJE
	Ana Mlekuž , Pedagoški inštitut	PRIPRAVA UČENCEV NA POKLIC IN NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE V IZBRANIH DRŽAVAH V RAZISKAVI PISA
DVORANA AMUNDSEN	Katarina Dolgan , OŠ Danila Lokarja Ajdovščina	SODELOVANJE RAVNATELJEV SLOVENSKE OSNOVNE ŠOLE Z ZAPOSLENIMI V TEORIJI IN PRAKSI
	Justine Erčulj , Šola za ravnatelje Jelena Keršnik , Gimnazija in ekonomska šola Trbovlje Majda Vehovec , OŠ Senčur	SODELOVANJE MED OSNOVNIMI IN SREDNJIMI ŠOLAMI: OD MEDŠOLSKIH HOSPITACIJ DO STROKOVNIH RAZPRAV

PREDSTAVITVE REFERATOV II: TOREK, 31. MAREC 2015, 16.15-17.45

DVORANA COLOMBO	Tea Dolinar , OŠ Matije Valjavca Preddvor in Heinrich Nečemer , Bildungszentrum Bad Eisenkappel	S SOSEDOM Z ROKO V ROKI – PRIMER DOBRE PRAKSE SODELOVANJA OŠ MATIJE VALJAVCA PREDDVOR IN BILDUNGSZENTRUM BAD EISENKAPPEL IZ AVSTRIJE
	Matjaž Barič , OŠ Milke Šobar - Nataše Črnomelj	PREDNOSTI IN IZZIVI MEDNARODNEGA SODELOVANJA ŠOL ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI
	Metka Pazlar , OŠ prof. dr. Josipa Plemlija Bled	MEDNARODNO SODELOVANJE S ŠOLAMI OBČINE VRAČAR – BEOGRAD
DVORANA DA GAMA	Nejc Zakrajšek , Inštitut in akademija za multimedije, Višja šola za multimedije	SODELOVANJE VIŠJE ŠOLE S GOSPODARSTVOM
	Alojzij Kokalj , Šolski center Škofja loka	CENTER ODLIČNOSTI -SODOBNA OBLIKA ZAGOTAVLJANJA UČINKOVITE SINERGIJE MED TEORIJO IN PRAKSO
	Krištof Debeljak , Šolski center Škofja loka, Srednja šola za strojništvo	IZBOLJŠAVE V IZOBRAŽEVANJU ZA LAŽJE VKLJUČEVANJE V DELOVNI PROCES
DVORANA VESPUCCI	Mojca Stergar in Aleksandra Vadnjal , OŠ Dekani	SODELOVANJE V BOLNIŠNIČNI ŠOLI
	Aleksandra Vadnjal in Mojca Stergar , OŠ Dekani	UČITELJEV POGLED NA MEDPREDMETNO POVEZOVANJE IN SODELOVANJE Z OSTALIMI UČITELJI
	Nataša Kajba Gorjup , Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje	ZNAČILNOSTI SODELOVANJA V DIJAŠKIH DOMOVIH
DVORANA COOK	Nina Hladnik , Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola Kranj	SOS ZA MALE IN VELIKE (SOČUTJE, ODGOVORNOST, SOLIDARNOST)
	Barbara Umek in Jasmina Cvek , OŠ Orehek Kranj	OREHOVE NOVIČKE; SLOVENSKO-ANGLEŠKA PREDSTAVA ZA UČENCE
	Tina Merčnik, Simona Hrovat, Natalija Dolenc , Vrtec Hansa Christiana Andersena	S SODELOVANJEM ŽIVIMO VREDNOTE
DVORANA SCOTT	Karmen Simonič Mervic , OŠ Črni Vrh	STA UČITELJ IN UČENEC SODELAVCA? FORMATIVNO SPREMLJANJE KOT TEHNIKA ZA VZPOSTAVITEV SODELOVANJA UČENEC, UČITELJ, VRSTNIK
	Mojca Mihelič , OŠ Danile Kumar Ljubljana	SODELOVANJE NAMESTO LOČEVANJA
	Jožica Frigelj , OŠ Ketteja in Murna	SODELOVALNO OCENJEVANJE
DVORANA AMUNDSEN	Matej Žist in Bernarda Mal , OŠ Jurija Vege Moravče	SODELOVANJE – KLJUČNI ELEMENT ZA DOBRO STROKOVNO RAZPRAVO
	Justina Gračner Botonjič , Srednja medijska in grafična šola Ljubljana	SODELOVANJE V SEDANJOSTI ROJEVA SODELOVANJE V PRIHODNOSTI
	Darinka Kepec , Srednja medijska in grafična šola Ljubljana	S SODELOVANJEM DO USPEŠNIH DOGODKOV OB 90. OBLETNICI GRAFIČNEGA IZOBRAŽEVANJA NA SLOVENSKEM

PREDSTAVITVE REFERATOV III: TOREK, 31. MAREC 2015, 18.00-19.00

DVORANA COLOMBO	Iris Kravanja Šortl , OŠ Martina Krpana	VEŠČINE KOLEGIALNEGA PODPIRANJA UČITELJEV PRI ŠOLSKEM DELU V OŠ MARTINA KRPANA
	Zora Rutar Ilc , Zavod RS za šolstvo	KOLEGIALNO PODPIRANJE ZA BOLJŠO KLIMO IN PROFESIONALNI RAZVOJ
DVORANA DA GAMA	Jelena Horvat , OŠ Antona Janše Radovljica	SODELOVANJE IN POVEZOVANJE V LOKALNEM OKOLJU - POGOJ ZA RAZVIJANJE ŽIVLJENJSKIH VEŠČIN
	Vojka Havlas , OŠ Središče ob Dravi, Petra Trstenjak , VIZ Vrtec Ormož, Silva Rakuša , OŠ Sveti Tomaž, Aleš Jurčec , OŠ Stanka Vraza Ormož	MREŽENJE UČENCEV OSNOVNE ŠOLE, ŠOLE S PRILAGOJENIM PROGRAMOM IN OTROK VRTCA KOT USPEŠEN NAČIN ZA DVIG SOCIALNEGA IN KULTURNEGA KAPITALA
DVORANA VESPUCCI	Tatjana Šček Prebil , Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola	MEDNARODNO SODELOVANJE – PRILOŽNOST ZA UČENJE IN DELJENJE ZNANJA
	Lilijana Homovec , OŠ Črni Vrh	UČENJE NARAVOSLOVJA Z RAZISKOVANJEM
DVORANA COOK	Tatjana Ferjan , Srednja trgovska šola Ljubljana	SODELOVALNO UČENJE V UČNEM PROCESU
	Alenka Grmek , Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	SODELOVANJE – POT DO DOSEGANJA CILJEV PRI PRODAJI
DVORANA SCOTT	Jan Žitnik , Ekonomska šola Ljubljana	KAKO POVEČATI SODELOVANJE MED UČENCI IN MED UČENCI TER UČITELJI S POMOČJO SODOBNIH INFORMACIJSKO KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJ
	Zorica Petrovič , Vrtec Trnovo	INOVATIVNE METODE POUČEVANJA – KLJUČ DO KVALITETNEGA ODNOSA MED UČITELJEM IN UČENCEM
DVORANA AMUNDSEN	Alenka Bašelj , OŠ Šentjernej	VPLIV SODELOVANJA NA VKLJUČENOST ROMSKIH UČENCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SISTEM
	Maša Vidmar , Pedagoški inštitut	SODELOVANJE MED UČITELJEM IN UČENCI: VLOGA ODNOSNE KOMPETENTNOSTI UČITELJEV
	Alenka Košak , OŠ Podbočje	VPLIV MEDIACIJSKIH VEŠČIN NA IZBOLJŠANJE MEDVRSTNIŠKEGA SODELOVANJA

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITEV REFERATOV IV: SREDA, 1. april 2015, 9.00-10.30

DVORANA COLOMBO	Damjana Kogovšek, Martina Ozbič, Jerneja Novšak Brce, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Hazel Roddan, University of Central Lancashire, UK	SODELOVANJE MED TEORIJO IN PRAKSO NA PODROČJU LOGOPEDIJE IN SURDOPEDAGOGIKE
	Marjeta Šmid, OŠ Jela Janežiča, Martina Ozbič, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani	POMEN SODELOVANJA PRI OBLIKOVANJU PODPORNEGA OKOLJA V LUČI KONCEPTA PRIPOZNANJA
	Tatjana Štular, OŠ Orehek Kranj	PROJEKTI DNEVI O SPOZNAVANJU DRUGAČNOSTI
DVORANA DA GAMA	Sergeja Petročnik, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje	VEČKOMPETENTNO INOVATIVNO SODELOVANJE KOT NADGRADNJA SOCIALIZACIJSKIH IN UČNIH VSEBIN
	Urška Štremfel, Pedagoški inštitut	POMEN SODELOVANJA PRI OPOLNOMOČENJU MLADIH NA KARIERNI POTI
	Herman Pušnik, Prva gimnazija Maribor, Gabrijela Dolinšek, OŠ Antona Ukmarja Koper, dr. Mojca Juriševič, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani	SKUPAJ DO NACIONALNE STRATEGIJE DELA Z NADARJENIMI
DVORANA VESPUCCI	Sašo Puppis, Ekonomska šola Ljubljana	PRAVI POUK MOTIVIRA TUDI NEMOTIVIRANE DIJAKE – POUK, ZASNOVAN NA NEVROZNANOSTI, RAZISKAVAH O UČENJU IN PRIMERIH DOBRIH PRAKS
	Justina Erčulj, Andrej Savarin, Sara Horvat, Šola za ravnatelje	RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI RAVNATELJEV ZA IZBOLJŠEVANJE ŠOL NA OSNOVI PODATKOV - PRIMER MEDNARODNEGA SODELOVANJA
	Nina Modrijan, Biotehniški center Naklo, Srednja šola	NASLAVLJANJE KOT METODA, S KATERO SPODBUJAMO SODELOVANJE MED UČITELJEM IN UČENCI
DVORANA COOK	Tina Plahutnik in Monika Šimenc, OŠ Frana Albrehta Kamnik	KAKO VZPOSTAVLJAMO SODELOVALNO KULTURO NA ŠOLI
	Tanja Müller, OŠ Franceta Prešerna Kranj	RAZLIČNE RAVNI SODELOVANJA NA ŠOLI
	Andreja Urbanec, OŠ Orehek Kranj	VPETOST ŠOLSKE KNJIŽNICE V VZGOJNO – IZOBRAŽEVALNO DELO ŠOLE
DVORANA SCOTT	Alenka Krapež, Vanja Špelko, Nataša Šuligoj, Gimnazija Vič	PREDSTAVITEV IZKUŠENJ Z ORGANIZACIJO RAZLIČNIH DELOVNIH SKUPIN IN NJIHOV VPLIV NA DELO IN RAZVOJ GIMNAZIJE VIČ
	Ivana Leskovar, Mojca Pešak, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica	CELOSTNO SODELOVANJE
	Anja Kristan, Vrtec Sežana	CELOSTEN PRISTOP - PREDNOSTI IN IZZIVI SODELOVANJA
DVORANA AMUNDSEN	Marija Strnad, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica	SODELOVALNO VODENJE PROJEKTA DAN JEZIKOV
	Simona Kralj, OŠ Jožeta Moškriča	DVIG UČNE USPEŠNOSTI UČENCEV-ANALIZA STANJA IN UKREPI ZA IZBOLJŠANJE
	Ivanka Erjavec, Marija Rupnik Hladnik, OŠ Črni Vrh	SODELOVANJE, USTVARJALNOST IN UČINKOVITOST UČENJA

PREDSTAVITEV PLAKATOV: SREDA, 1. april 2015, 10.30-11.00

AVLA KONGRESNEGA CENTRA PORTUS	Nataša Zonik , OŠ Antona Tomaža Linhartar Radovljica	PODRUŽNIČNA ŠOLA IN ŠOLSKI OKOLIŠ Z ROKO V ROKI
	Majda Pikt , OŠ Vransko - Tabor in Milan Koželj , OŠ Cerkno	AKTUALNA IZHODIŠČA DELOVANJA STROKOVNIH AKTIVOV
	Maja Tolo , OŠ Antona Tomaža Linhartar Radovljica	MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE
	Živa Kološa in Tadeja Rudolf Vahtar , Gimnazija Vič	PUPA DOBREGA UPA
	Lovro Dretnik , Gimnazija Moste Ljubljana	SODELOVANJE VSEH DELEŽNIKOV IZBOLJŠALO POKLICNO MATURO IZ MATEMATIKE

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITEV REFERATOV V: SREDA, 1. april 2015, 12.15–13.15

DVORANA COLOMBO	Marjeta Vene , OŠ Orehek Kranj	MEDGENERACIJSKO POVEZOVANJE - OSNOVNOŠOLCI Z ROKO V ROKI
	Tanja Kranjec in Alenka Kostanjevec , Vrtec Pobrežje Maribor	SODELOVANJE VRTCA IN STARŠEV PRI VZGOJI OTROK V OBDOBJU TRME
DVORANA DA GAMA	Martina Kumer , OŠ Braslovče, vrtec	DIMENZIJE KAKOVOSTI SODELOVANJA SKOZI OČI STROKOVNIH DELAVCEV IN STARŠEV
	Tina Rutar Leban , Pedagoški inštitut	STARŠI IN UČITELJI KOT POMEMBNI ODRASLI NA OTROKOVI KARIERNI POTI
DVORANA VESPUCCI	Marijana Kolenko , OŠ Lava Celje	MOŽNOSTI IN OVIRE SODELOVANJA PO »ŠOLSKI« VERTIKALI«
	Lidija Grmek Zupanc , Šolski center Kranj, Višja strokovna šola	POVEZOVANJE IN KOMUNICIRANJE MED ENOTAMI ZNOTRAJ ŠOLSKEGA CENTRA KRANJ
DVORANA COOK	Janja Zupančič , OŠ Louisa Adamiča Grosuplje	OD ENODNEVNEGA DO CELOLETNEGA MODELA INTERNEGA USPOSABLJANJA STROKOVNIH DELAVCEV
	Sonja Strgar in mag. Anita Smole , OŠ Vide Pregarc	UČITELJEVE KOMPETENCE EVALVIRANJA LASTNEGA DELA IN DNEVNIK (PO)UČE(VA)NJA
DVORANA SCOTT	Erna Žgur , CIRIUS Vipava	VODENO ZAPOSLOVANJE OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI – OBLIKA SODELOVANJA MED ŠOLO IN ZAPOSLOVALCI
	Irena Hlača , OŠ Šmihel	SODELOVANJE STROKOVNIH DELAVCEV IN MED STROKOVNIMI DELAVCI
DVORANA AMUNDSEN	Sanja Gradišnik , Šola za ravnatelje	EVALVACIJA TIMSKEGA POUČEVANJA
	Polona Bogataj in Neža Dolžan , OŠ Orehek Kranj	SODELOVANJE MED ŠOLSKO SVETOVALNO SLUŽBO IN UČITELJI

PREDSTAVITEV REFERATOV VI: SREDA, 1. april 2015, 13.30–14.30

DVORANA COLOMBO	Fani Nolimal , Zavod RS za šolstvo	VODENJE ZA UČINKOVITO UVAJANJE SPREMEMB IN VZAJEMNO UČENJE
	Lilijana Bele , OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad	SODELOVANJE UČITELJEV - S KOM IN KAKO?
DVORANA DA GAMA	Urška Simnovčič Pišek in Betka Burger , Gimnazija Litija	SODELOVANJE MED UČITELJI ZA BOLJŠE DOSEGANJE UČNIH CILJEV
	Sonja Strgar in mag. Anita Smole , OŠ Vide Pregarc	SODELOVANJE PRI EVALVACIJI UČITELJEVEGA DELA V RAZREDU
DVORANA VESPUCCI	Petra Podlogar , OŠ Orehek Kranj	OBJEM ŠOLE - ŠOLSKA SKUPNOST KOT POMEMBEN DEJAVNIK MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA
	Mateja Dežman in Breda Bogataj , OŠ Orehek, Vrtec Orehek	USPEŠNO SODELOVANJE MED VRTCEM OREHEK IN OŠ OREHEK KRANJ
DVORANA COOK	Vesna Burjak , OŠ Črna na Koroškem	SODELOVANJE ŠOLE Z DRUŠTVI LOKALNE SKUPNOSTI DVIGA SOCIALNI IN KULTURNI KAPITAL VSEH SODELUJOČIH
	Urška Repinc , Mojca Rozman , Andreja Jensterle , OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica	DOBRO SODELOVANJE – KLJUČ DO USPEHA: ZLATOROGOVA PRAVLJIČNA DEŽELA
DVORANA SCOTT	Bogomir Furlan , Bojana Drufovka , Andreja Likar , Jasna Furlan , OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče	ARHEOLOGIJA V ŠOLI
	Anamarija Šmajdek , Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica	VIZUALIZACIJA KOT PRILOŽNOST ZA SODELOVANJE
DVORANA AMUNDSEN	Lea Avguštin in Lidija Goljat Prelogar , Šola za ravnatelje	MREŽENJE ZA SPODBUJANJE SOCIALNEGA IN KULTURNEGA KAPITALA
	Veronika Kotnik , Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola	PODAJ KNJIGO NAPREJ

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PLENARNA PREDAVANJA

TOREK, 31. MAREC 2015	PLENARNO PREDAVANJE I
DVORANA COLOMBO	13.00–14.30

dr. **Anthony Finn**, Univerza v Glasgowu

RAZVIJANJE PROFESIONALIZMA IN PROFESIONALNIH SPRETNOSTI PRI POUČEVANJU: ŠKOTSKI PRISTOP

Povzetek

1. O Škotski, njenih institucijah in pristopih.
2. O poučevanju in profesionalizmu.
3. Kaj žene naše načrte za izboljšave?
 - *Teaching Scotland's Future* (Donaldsonovo poročilo, 2011).
 - Poklicni standardi.
 - Strokovno ažuriranje.
 - Novi kolegij za vodenje.
4. Mislite torej, da ste vodja?
5. Vprašanja/razprava: Je kaj relevantno za Slovenijo?

- Merila kvalificiranja, profesionalizma in prakse so na Škotskem razmeroma visoka, vendar obstajajo
 - ❑ »neenakost dosežkov« med privilegiranimi in neprivilegiranimi skupnostmi,
 - ❑ močen politični pritisk in redno komentiranje tiska glede standardov poučevanja na Škotskem.

IN

- ❑ razvoj dogodkov v Angliji je skrb vzbujajoč ... Ampak mi nismo Anglija!!

- Razvijanje kurikula za odličnost in novega sistema ocenjevanja.
- Izboljševanje standardov izobraževanja učiteljev; osveževanje profesionalnih standardov; in uvajanje »strokovnega ažuriranja«.
- Razvijanje močnega, učinkovitega vodenja.
- Napredek v glavnem temelji na konsenzu in se razvija na njegovi podlagi.

Preprosto rečeno, obožujem poučevanje in otroke. K sreči ne iščem ne priznanja ne prestižne službe. Želim si takšno, ki me veseli. Učenci vsak dan spominjajo učitelje, zakaj poučujejo. Kadar se z učenci ujamem ali jim (vidim) oči zažareti, ko končno dojamemo težek pojem, se čutim globoko poplačano. Učitelji poučujemo zaradi učencev.

Zakaj res ne bi smela biti učiteljica

Stephanie Vincent, 11. oktobra

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

University of Glasgow

Najumestnejši za izboljševanje naših šol mogoče niso ministri, temveč ... učitelji!

- Izobraževalni sistemi imajo še neizkoriščeno zmožnost *izboljševanja samih sebe*.
- Prizadevanja za *izboljšave* imajo večjo verjetnost za uspeh, če si jih lokalno lastijo in se prilagajajo danim okoliščinam.
- Za optimizacijo prizadevanj za izboljšave je potrebno usklajevanje prizadevanj. Na primer, podpremo lahko razvoj učiteljev, okrepimo vodenje in razširimo sodelovanje po šolah in med njimi.
- Ta pristop močno vpliva na to, **kako vladne agencije podpirajo sistemsko sodelovalno izboljševanje, in na razvoj vodenja in poklicnega učenja, nujnih za podporo sistemskim spremembam.**

(prirejeno po C. Chapman, 2015)

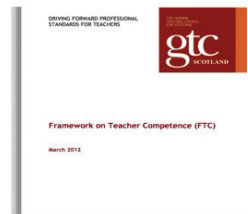
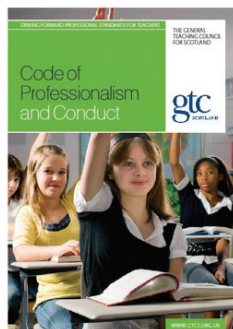
University of Glasgow

University of Glasgow

Škotski dogovor: za zakonsko urejenost izobraževanja učiteljev in poučevanja skrbi neodvisen strokovni organ

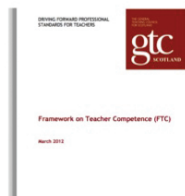
- Vsi učitelji na Škotskem morajo:
 - biti **vpisani v evidenco** pri GTCS, neodvisnem strokovnem regulativnem organu za poučevanje (ustanovljenem leta 1965),
 - prej končati akademski program ustrezne **stopnje** izobrazbe,
 - prej pridobiti **kvalifikacijo učitelja** v univerzitetnem programu, akreditiranem pri GTCS,
 - biti ustrezno usposobljeni v **zadevnem predmetu** oziroma **stopnji poučevanja**,
 - izpolnjevati visoka merila profesionalizma in prakse,
 - vsakih pet let predložiti GTCS dokazila, da svoje poklicno znanje redno posodablja (**strokovno ažuriranje**).

gtc SCOTLAND

Učitelji so, do neke mere, dežurni 24 ur na dan.

- Kako se dejavno ukvarjamo s to problematiko?
- Ali učiteljem pomagamo, da se izboljšajo, zlasti ko doživljajo težave?
- Je kompetentnost velika težava? Ali je samo večja pri učiteljih, ki so zgolj »zadostni«?
- Na Škotskem se primeri v zvezi s kompetentnostjo obravnavajo v skladu z dogovorjenim okvirom, ki ima podporo sindikatov in delodajalcev.

»Poklic (profesija) je strokovna skupina posameznikov, ki zvesto upoštevajo etične standarde in se javnosti, ki jih kot take sprejema, dokazujejo kot nosilci posebnega znanja in veščin s splošno priznanega področja znanja, ki izvira iz raziskav, izobraževanja in usposabljanja na visoki ravni, ter so pripravljeni izvajati to znanje in veščine v interesu drugih.«

Avstralski svet poklicev, 2004

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Kaj nemara pomeni biti poklicni strokovnjak za poučevanje leta 2015?

- jasna opredeljenost praktičnega in teoretičnega znanja
- sistematsko izobraževanje
- certificiranje izvajalcev
- strokovna avtonomija in *zunanja odgovornost*
- dajanje prednosti zagotavljanja storitve drugim pred ekonomskim koristmi
- *zavezanost lastnemu učenju in izboljševanju ves čas poklicne poti*
- *teženje k optimalnemu delovanju*
- *sodelovanje z drugimi poklicnimi strokovnjaki*

Finn in Hamilton, 2012, prirejeno po Burbules in Dennison, 1991

Donaldsonovo poročilo – razvijanje visokih standardov

»Izobraževalna politika mora podpirati oblikovanje poživljenega pristopa k učiteljskemu profesionalizmu 21. stoletja. Pri izobraževanju učiteljev, kot sestavnem delu tega prizadevanja, je treba upoštevati potrebo po razvijanju zmožnosti učiteljev ne glede na fazo njihove poklicne poti, da so na visoki raven pedagoške strokovnosti, tudi s poglobljenim znanjem o tem, kar poučujejo; da lahko ocenjujejo sebe; da znajo delati partnersko z drugimi poklicnimi strokovnjaki, in da se neposredno udeležujejo z dobro raziskanim inoviranjem.«

Donaldsonovo poročilo, 2. zapis

In učitelji se ne smejo nehati učiti ...

Učitelji naj bi bili:

»**Čedalje bolj izvedeni izvajalci, katerih poklicna praksa in odnosi temeljijo na močnih vrednotah in ki prevzemajo odgovornost za lastni razvoj ter razvijajo svoje zmožnosti za uporabo skupnega razumevanja procesa poučevanja in učenja ter za prispevanje k njemu.**«

Donaldsonovo poročilo *Teaching Scotland's Future*, 2011

- Poudarek na pomembnosti vodenja **in** visoki kakovosti poučevanja ves čas učiteljeve poklicne poti (Donaldsonovo poročilo, 2011; SCEL).
- Pričakovanje, da učitelji prevzemajo odgovornost za *lastno stalno* poklicno učenje in razvoj.
- Dodelovanje poklicnih standardov, primernih za učitelje za vsako fazo poklicne poti (GTCS).
- Učitelji vsakih pet let predložijo dokazila, da svoje znanje posodablajo (*strokovno ažuriranje*, GTCS).

- 1. Standardi za vpis v evidenco:
 - začasni vpis (ob kvalifikaciji)
 - vpis (ob izpolnjevanju poklicnih pričakovanj)
- 2. Standardi za profesionalno učenje vso poklicno pot – predviden standard za vsakega razvijajočega se učitelja *referenčni standard*
- 3. Standardi za vodenje in upravljanje, primerni za
 - srednje vodstvene delavce
 - ravnatelje

- Osnovna podmena je, da je profesionalni razvoj smiseln le, če učitelji verjamejo vanj in se v njem dejavno udeležujejo:
 - »Učiteljem trajnostnega razvoja ne moremo povzročiti ali ga celo uresničiti zanje. Vedno ga lahko dosežejo samo oni in dosežemo ga skupaj z njimi.« Hargreaves in Fullan (2012)

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Standard profesionalnega učenja za vse faze poklicne poti

- Predlaga in ponazarja načine, na katere lahko izkušeni, registrirani učitelji dobro napredujejo in si ves čas izboljšujejo veščine.
- Je zahteven standard in aspiracija, hkrati razvojen in zadeven za vse učitelje.
- Črpa iz dobrega dela, opravljenega v programu *chartered teachers* (koncesijskih učiteljev) in podobnih.
- Trudi se prepoznati delo, ki ga mnogo učiteljev že opravlja brez priznanja.
- Močno je povezan z dobro prakso, vendar temelji na dobri teoriji.
- Lahko vodi do priznanja magisterija.

Vodenje je pomembno za dobro poučevanje

»Medtem ko na raven motivacije in dosežkov učencev najmočneje vpliva kakovost **poučevanja**, se je pokazalo, da je za vzpostavljanje motivacije učiteljev in kakovosti poučevanja v razredu pomembna kakovost **vodenja**.«

(Muijs, 2010)

Viri so skopi ... Kakšne vrste vodij potrebujemo?

Potrebujemo:

»vodstvo take vrste, ki *zunanj*o odgovornost uskladi z osebno in kolektivno *profesionalno odgovornostjo* in jo vpne vanjo. Gre za vodstvo, ki se posveča razvijanju **profesionalnega kapitala** učiteljev ...«

Hargreaves in Fullan, 2012

Potrebno je *oboje*, zaupanje in zunanja odgovornost.

Razmerje brez zaupanja je kot telefon brez telefonskih storitev. In kaj počneš s telefonom brez telefonskih storitev? Igraš se igrice.

Sliki iz Just Happy Quotes in Moorland Pottery

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

So vodje, ki so superjunaki, boljši od kolegialnih vodij?

Potrebujemo močne vodje, ki znajo za izboljševanje učenja učencev delati z drugimi.

»Učiteljem trajnostnega razvoja ne moremo povzročiti ali ga celo uresničiti zanje. Vedno ga lahko dosežejo samo *oni* in dosežemo ga *skupaj z njimi*.«

Hargreaves in Fullan (2012)

Vodenje in kolegialnost

»Kolegialnost ... Lahko obstaja samo v klimi, v kateri so cenjeni in spoštovani pogledi vseh zaposlenih, v kateri se pogledi zaposlenih pretehtajo v celoti in se zaposlenim zdi, da lahko neobremenjeno, odkrito in z dostojanstvom prispevajo k odločitvam na vseh področjih življenja šole, ter so vprašanja delovne obremenitve priznana. Kjer obstaja taka klima, zaposleni predano prispevajo k življenju šole ...«

Priloga 1.4 SNCT (škotskega pogajalskega foruma) o pogojih službovanja, dodatek 1.4

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

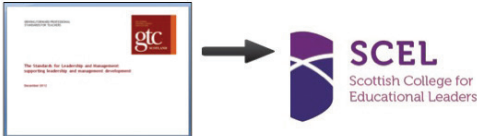
University of Glasgow Dobri vodje so neutrudno pozitivni in imajo moralno avtoriteto

Kako lahko sodelujemo, da zagotovimo, da je na vseh ravneh vzpostavljena vodstvena kultura?

University of Glasgow Kje je mogoče najti pomoč za vodje?

Standardi za vodenje in upravljanje → Okvir za vodenje v izobraževanju

✓ Obvezne kvalifikacije za nove ravnatelje.

✓ Pomoč za obstoječe ravnatelje.

✓ Mentorstvo in podpora v vseh delih dežele.

✓ Štipendijski program za širjenje in izmenjavo profesionalnega znanja.

University of Glasgow Profesionalna dejanja vodstva

- Vzpostavljane, vzdrževanje in bogatitev kulture samoevalviranja za izboljšanje šole.
- Razvijanje sposobnosti, zmožnosti in vodenja med zaposlenim za podpiranje kulture in prakse učenja.
- Zagotavljanje doslednega, visokokakovostnega poučevanja in učenja za vse učence.
- Razvijanje in ohranjanje partnerstev z učenci, družinami in koristnimi partnerji za izpolnjevanje prepoznanih potreb vseh učencev.
- Učinkovito razporejanje sredstev, skladno s prepoznanimi strateškimi in izvedbenimi prednostnimi nalogami.

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

Žal bo večini naših hitrih rešitev kmalu potekel rok trajanja.

Bi se sodelavci strinjali, da jih podpirate, razumete njihove težave in jim pomagate, da napredujejo kot učeči se učitelji?

Bi se sodelavci strinjali, da ste jim v navdih, da tudi oni nekoč postanejo vodje?

Bi se sodelavci strinjali, da ste predan vodja, ki daje močan poudarek učenju in jasni predstavi o poti naprej?

IN ALI JE TO POMEMBNO?

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Dobri vodje morajo razvijati zmožnost za odličnost

Odličnost pomeni:

- da vam je mar bolj, kot se zdi drugim modro,
- da sprašujete več, kot se zdi drugim varno,
- da sanjate več, kot se zdi drugim praktično, IN
- da pričakujete več, kot si drugi mislijo, da je izvedljivo.

Kakšna bi bila vodstvena kultura?

Vsi

- ☐ lahko delujejo kot vodje, in to tudi počnejo, čeprav si vsi ne prizadevajo za vlogo vodstvenega delavca.
- ☐ prispevajo predloge in so prilagodljivi pri lotevanju svojega dela.
- ☐ čutijo potrebo, da tudi sami z nečim prispevajo k spreminjanju stanja.
- ☐ imajo pravico in odgovornost, da sodelujejo v načrtovanju.
- ☐ imajo pravico do delanja nehotnih napak ... in prevzemajo odgovornost, da se iz njih učijo.
- ☐ so deležni priložnosti, da se prostovoljno pridružijo ... (in se umaknejo).
- ☐ imajo dostojanstvo in premorejo spoštovanje ter odgovornost, da ti odliki izkazujejo v delu z drugimi.

V šoli, v kateri je vodenje del kulture, sodelavci

- sodelujejo
- zaupajo in se jim zaupa
- navdihujejo in so navdihnjeni
- sprejemajo odgovornost in si jo delijo
- tvegajo pretehtano
- so prilagodljivi pri zadolžitvah

Bi, prosim, prevzeli več odgovornosti in pokazali več pobude? Ampak prej se pozanimajte pri meni ...

Zaupajte ml. zdravnik sem.

- Strokovno ažuriranje
 - se nanaša na »izboljševanje, ne dokazovanje«
 - se ne nanaša na postopke kvalificiranja
- Učitelji
 - imajo odgovornost razmišljati o lastnih razvojnih potrebah
 - morajo vsakih pet let izpolniti zahtevo po dokazilih o posodabljanju svojega znanja
 - imajo pravico do sistema strokovnega preverjanja in razvoja
 - dobivajo potrditev, da izpolnjujejo visoka merila, ki so učiteljem naložena

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Če povzamemo o Škotski ...

- Vzpostavljen je sistem, ki obravnava slabosti, slabo ravnanje in vprašanja kompetentnosti.
- Poudarek je dan pomembnosti vodenja **in** visoki kakovosti veščin poučevanja ves čas poklicne poti učiteljev (prim. Donaldsonovo poročilo, 2011).
- Učitelji zdaj prevzemajo odgovornost za *lastno stalno* strokovno izpopolnjevanje in razvoj.
- Vzpostavljeni so podrobno dodelani poklicni standardi, ki spremljajo učitelje ves čas njihove poklicne poti, IN
- učitelji zagotavljajo dokazila, da svoje veščine redno posodablja (strokovno ažuriranje, GTCS).

Hvala lepa

Anthony Finn
profesor izobraževanja in profesionalizma učiteljev
Univerza v Glasgowu

E-naslov: anthony.finn@glasgow.ac.uk

@TonyFinnA

Viri

- SCEL (Škotski kolegij za vodenje v izobraževanju):
www.scelscotland.org.uk
- Donaldsonovo poročilo:
<http://www.scotland.gov.uk/Resource/Doc/337626/0110852.pdf>
- Standardi GTCS (Splošnega učiteljskega sveta za Škotsko):
<http://www.gtcs.org.uk/standards/revised-professional-standards.aspx>
- Okvir vodenja:
<http://www.scotland.gov.uk/Publications/2012/11/7834/10>

Nekaj vprašanj v premislek

1. Katere se vam zdijo glavne prednosti in slabosti škotskega pristopa?
2. Katere druge dejavnike bi morala Škotska še upoštevati pri nadaljnjem razvoju tega dela?
3. Imate kakšna določena vprašanja, ki bi jih želeli zastaviti o škotskem pristopu?
4. Kolikšen del tega sistema bi zlahka prenesli v Slovenijo?

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015

PLENARNO PREDAVANJE II

DVORANA COLOMBO

11.00–12.00

Jana Kalin, Petra Gregorčič Mrvar, Jasna Mažgon, Janko Muršak, Barbara Šteh,
Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

SODELOVANJE MED OSNOVNO ŠOLO IN SKUPNOSTJO

Povzetek

Ena pomembnih nalog šole je vzpostavljanje sodelovanja s skupnostjo: tako na lokalni kot širši družbeni in mednarodni ravni. Govorimo o partnerskem odnosu med šolo, starši in skupnostjo, ki ga avtorji opredeljujejo kot sodelovanje in skupno prizadevanje šole, staršev in skupnosti za otrokov razvoj in učenje, pri čemer si delijo vire moči in odgovornost. Potrebno je prizadevanje za usklajeno, sistematično, načrtovano in redno sodelovanje z ožjim in širšim okoljem, z različnimi posamezniki, skupinami, organizacijami in skupnostmi. Nameni, oblike in načini sodelovanja med šolo in skupnostjo so različni, odvisni od dogovora med partnerji ter od možnosti in pogojev, ki določajo namene sodelovanja. Med pogoji kakovostnega sodelovanja posebej izpostavljamo: (1) strokovno pripravo partnerstva in usposobljenost vključenih partnerjev, (2) izbiro ustreznega partnerja in (3) evalvacijo partnerstva. Na predavanju bomo predstavili del rezultatov empirične študije o sodelovanju slovenskih osnovnih šol z različnimi partnerji, ki smo jo opravili jeseni 2014 na reprezentativnem vzorcu 245 osnovnih šol. Zanimalo nas je, kako pogosto šole sodelujejo z različnimi institucijami in posamezniki iz skupnosti, kako ocenjujejo kakovost tega sodelovanja, katere so najpogostejše ovire za sodelovanje in katere cilje želijo doseči na tem področju v prihodnje.

UVOD

Vzpostavljanje sodelovanja med šolo in skupnostjo je pomembna naloga šole, saj se med drugim tudi šoli pripisujeta vedno večji skrb in odgovornost za zadovoljevanje potreb, želja in pričakovanj učencev in družin, ki stopajo v šolski prostor (prim. Sheridan idr. 2002). Seveda je nemogoče od šole pričakovati, da bo lahko sama zadovoljila raznolike potrebe, želje in pričakovanja učencev in njihovih družin, še posebno tistih v tiski. Šele kakovostno sodelovanje med šolo in skupnostjo oz. širšim okoljem učenca in družin, ki je proaktivno in odgovorno, lahko uspešno ter učinkovito zadovoljuje potrebe najrazličnejših otrok, mladih in družin. Nobena institucija pa seveda ne more delovati izolirano ali neodvisno od drugih (prav tam).

Danes na področju sodelovanja med šolo ter posamezniki in institucijami v skupnosti avtorji (npr. Epstein 1995; Sheridan idr. 2002) pogosto govorijo o partnerstvu oz. partnerskem odnosu med šolo, starši in skupnostjo, ki ga opredeljujejo kot sodelovanje in skupno prizadevanje šole, staršev in skupnosti za otrokov razvoj in učenje. Šola, starši in skupnost si v skrbi za otroka (učenca) delijo vire moči in odgovornost.

Kakovostno partnersko sodelovanje med šolo, starši in skupnostjo pozitivno vpliva na razvoj in uspeh otroka v šoli, koristi takšnega sodelovanja pa se kažejo tudi pri starših, učiteljih in pri delu šole ter skupnosti nasploh (Epstein 1995; Sheridan idr. 2002). Pomembno se je zavedati, da sodelovanje šole z okoljem prispeva k večji kakovosti učenja, posledično pa tudi k večji kakovosti življenja otrok in mladostnikov ter njihovih družin. Na drugi strani je sodelovanje v korist skupnosti v celoti ter organizacijam in posameznikom, s katerimi se šola povezuje.

PARTNERSTVO MED ŠOLO IN SKUPNOSTJO

J. L. Epstein (1995) je razvila model "partnerstva med šolo, družino in skupnostjo", kjer je posebej poudarila, da se otrok uči in razvija znotraj treh kontekstov: šole, družine in skupnosti. Te tri kontekste

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

moramo upoštevati integralno, ker se tako odražajo znotraj izobraževanja in učenja posameznega otroka. Avtorica predstavlja šest oblik vključevanja staršev v šolo, ki spodbujajo partnerstvo: starševstvo, komuniciranje, prostovoljstvo, domače učenje, odločanje ter sodelovanje s skupnostjo. Pri sodelovanju s skupnostjo avtorica poudarja, da je potrebno v skupnosti identificirati in uporabljati tiste vire in storitve, ki bogatijo šolski program, večajo kakovost vzgojno-izobraževalnega dela, spodbujajo kakovostnejši razvoj učencev ter nudijo podporo njihovim staršem oz. družinam. Šola naj bi bila torej tista, ki oblikuje mrežo podpore, pomoči, virov, sodelovanja z različnimi posamezniki in institucijami (partnerji) v skupnosti, npr. z občino, vladnimi in nevladnimi organizacijami/društvi, s podjetji, kulturnimi in športnimi institucijami, z religioznimi skupnostmi, drugimi šolami itd., ki je namenjena učencem in njihovim družinam s temeljnim ciljem doseganja višje kakovosti vzgoje in izobraževanja ter pomoči in podpore družinam oz. staršem, ko je to potrebno. Prednosti povezovanja, sodelovanja s skupnostjo avtorica vidi na strani učencev, staršev in šole. Na razvoj učencev torej vpliva veliko število raznolikih socialnih vplivov in institucij. Šola predstavlja samo enega od teh dejavnikov v skupnosti, ki pa je glede na čas, ki ga učenci preživijo v šoli, ter intenzivnost odnosov in dogajanja, ki označuje celotno vzgojno-izobraževalno dejavnost, verjetno eden najpomembnejših za razvoj. Za učinkovito vzgojno-izobraževalno delo je značilno, da učencem omogoča različne vrste izkušenj, osebnih stikov in priložnosti za opazovanje neposredne stvarnosti ter preizkušanje sebe v različnih situacijah. Tovrstne namene lahko v veliki meri dosežemo s kakovostnim vzpostavljanjem sodelovanja, partnerstva in drugih oblik povezovanja šole ter partnerjev iz lokalnega ter širšega družbenega okolja.

Welch in Sheridan (1995 v Sheridan idr. 2002, str. 321) zapišeta, da partnerstvo med šolo in skupnostjo v različnih situacijah vključuje izmenjavo idej, virov in storitev med strokovnimi delavci v šoli ter posamezniki in institucijami v skupnosti, ki s skupnimi močmi zadovoljujejo potrebe učencev in skupnosti kot celote. Partnersko sodelovanje združuje vire v skupnosti in vire v šolskem prostoru z namenom opolnomočenja šole, družine, skupnosti in učencev oz. doseganja višjega učnega uspeha in izboljšanja učenčevega celotnega razvoja (prav tam).

NAMENI SODELOVANJA MED ŠOLO IN SKUPNOSTJO

Glede na namene sodelovanja med šolo in posamezniki oz. institucijami iz skupnosti, ki jih navajajo različni avtorji (npr. Adelman in Taylor 2008; Epstein 1995; Mitrofanova 2004; The Federation ... b. l.), lahko poimenujemo nekaj temeljnih področij, ki povezujejo prizadevanje vseh različnih subjektov, vključenih v partnersko sodelovanje in povezovanje. Namen je seveda v prvi vrsti odvisen od dogovora med partnerji, ki vstopajo v medsebojno sodelovanje, možnosti in pogojev, ki do neke mere določajo namen sodelovanja, po drugi strani pa se je pomembno zavedati vse raznolikosti možnosti in namenov, o katerih se je moč dogovoriti. V skupnem prizadevanju vseh vključenih je uresničevanje teh namenov bolj realno in ima svoje konkretne posledice za življenje posameznikov, družin, institucij in drugih organizacij v okolju. Poleg tega spreminja kulturo neke družbe v celoti oz. sooblikuje ožjo ali širšo skupnost, bodisi da se tega zavedamo ali ne.

Temeljne namene sodelovanja lahko razvrstimo v pet skupin.

1. Skrb za celostni razvoj otrok oz. mladostnikov in upoštevanje potreb otrok, družine, skupnosti:

- skupno delovanje (šole, družine, skupnosti) za optimalen celostni razvoj otroka/mladostnika; pri tem si delijo odgovornost za izobraževanje in vzgojo otrok/mladostnikov;
- celostno zadovoljevanje potreb otrok, družin in skupnosti.

2. Prizadevanje za boljši učni uspeh in večjo učinkovitost sistema vzgoje in izobraževanja:

- izboljšanje uspeha otrok/mladostnikov v šoli;
 - preprečevanje nizkih učnih dosežkov oz. osipa (tudi s pomočjo krepitve občutka pripadnosti šoli – posledično dvigovanje motivacije za učenje);
- povečevanje učinkovitosti šol in institucij v skupnosti; delitev odgovornosti za načrtovanje, izvajanje in evalvacijo programov in storitev.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

3. Povezovanje predstavnikov skupnosti – posameznikov in organizacij – z namenom večje socialne kohezivnosti in skupnostne identitete:

- boljše povezovanje ljudi v skupnosti; šola postaja prostor srečevanja različnih posameznikov (glede na socialno-ekonomski status, etnično pripadnost itd.) ter omogoča prostor za izvajanje skupnih projektov;
- doseganje skupne vizije glede življenja in dela v skupnosti, učiti se živeti skupaj v skupnosti;
- sprejemanje različnosti; razvoj interkulturalnosti in inkluzivne kulture;
- omogočanje priložnosti za večjo participacijo otrok/mladostnikov in odraslih iz prikrajsanih družbenih skupin.

4. Vzpostavljanje varnega okolja, oblikovanje zdravih skupnosti, preprečevanje negativnih oblik vedenja:

- oblikovanje varnega okolja za otroke/mladostnike in družine;
- preprečevanje in zmanjševanje negativnih vplivov v celotnem okolju ter reševanje problemov, kot so npr. nasilje, brezposelnost, revščina, psihosocialne težave pri otrocih/mladostnikih, v družinah in družbi;
- skrb za zdrav življenjski slog (športne dejavnosti ipd.).

5. Medsebojni pomoč in podpora v prizadevanju za razvoj skupnosti, uvajanje sprememb in skupnostno učenje:

- mreženje ter medsebojni podpora in pomoč;
- povezovanje in vplivanje na sistemske spremembe, bodisi v šolskem prostoru bodisi v skupnosti;
- spodbujanje kulturnega razvoja in omogočanje priložnosti za kulturno delovanje;
- oblikovanje in vzdrževanje infrastrukture.

V medsebojnem poznavanju in dopolnjevanju je moč skupnega dela v prizadevanju za doseganje namenov in skupnih ciljev. Zelo pomembno se je zavedati in vedno znova znati ovrednotiti prispevek različnih partnerjev pri doseganju skupnih ciljev – tako na ravni posameznikov kot skupin ter institucij in skupnosti v celoti. Gre za sinergične vplive različnih dejavnikov in procesov, ki jih spodbuja medsebojno partnerstvo. Morda vseh teh vplivov v začetnem sodelovanju niti ne znamo prepoznati in poimenovati, pomembno pa je skupno prizadevanje, načrtovanje in izvajanje dejavnosti za različne ciljne skupine. Pri tem ne gre pozabiti na prepoznavanje potreb v skupnosti in pri posameznikih različnih ciljnih skupin, ki se razvijajo in spreminjajo skozi različna obdobja.

POGOJI KAKOVOSTNEGA SODELOVANJA MED ŠOLO IN SKUPNOSTJO

Med različnimi pogoji kakovostnega sodelovanja med šolo in skupnostjo bomo posebej izpostavili tri temeljne pogoje (Sanders 2003): strokovna priprava partnerstva in usposobljenost vključenih partnerjev, izbira ustreznega partnerja ter evalvacija partnerstva.

1. Strokovna priprava partnerstva in usposobljenost partnerjev

Za kakovostno izvedbo partnerstva med šolo in skupnostjo je potrebna ustrezna usposobljenost vseh vključenih partnerjev, posebno učiteljev, ki naj bi imeli nekatere kompetence še posebej razvite že v času dodiplomskega študija, posebno kar zadeva načrtovanje in organiziranje partnerskega sodelovanja.

Graditev zmožnosti učiteljev za učinkovito partnerstvo se začne v dodiplomskem študiju ter se nadaljuje skozi celoten poklicni razvoj. Med te kompetence uvrščamo spodbujanje komunikacije med različnimi skupinami posameznikov, usposobljenost za reševanje konfliktnih situacij, poznavanje predmeta sodelovanja ter strategije uspešnega sodelovanja. Sodelovanje med šolo in skupnostjo naj bi postalo integralni del življenja in dela šole ter drugih institucij, tako močno povezan z delovanjem različnih subjektov, da predstavlja nekaj povsem običajnega. Slednje od učiteljev zahteva ustrezne dispozicije, poznavanje virov ter ustrezno razvite spretnosti in strategije za vzpostavljanje partnerstva in reševanje sprotnih problemov, ki se pokažejo v procesu sodelovanja.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Pomembno je tudi, da je program partnerstva med šolo in skupnostjo oz. posamezniki strokovno pripravljen z upoštevanjem značilnosti vseh vključenih partnerjev, z jasno zastavljenimi cilji in s procesom, ki temelji na sistematičnem načrtovanju, izvajanju in evalvaciji (o tem bomo posebej govorili v nadaljevanju).

2. Izbira partnerjev

Za kakovostno sodelovanje med šolo in skupnostjo je izrednega pomena ustrezna izbira partnerjev iz skupnosti. Pomembno je zagotoviti, da se predstavniki vseh partnerskih skupin ali organizacij srečajo ter pogovorijo o potencialnih možnostih povezovanja, njegovih ciljih in konkretnih organizacijskih okvirjih.

Konkretnije naj bi sodelujoči partnerji poskrbeli za:

- skupno vizijo in cilje medsebojnega sodelovanja;
- oblikovanje načrta medsebojnega sodelovanja, kjer je potrebno določiti vodjo, sodelujoče v timih oz. delovnih skupinah, spremljanje dela itd.;
- motivacijo in pripravljenost posameznikov za medsebojno sodelovanje;
- finančne, prostorske, materialne in človeške vire, potrebne za sodelovanje;
- podporo vodstva šole in vodstva institucij v skupnosti.

Pri izbiri partnerjev ali možnosti sodelovanja morajo učitelji razmisliti o intenzivnosti partnerstva in njegovem obsegu – koliko časa bo sodelovanje trajalo. Vključevanje skupnosti v šolo lahko poteka v vsej raznolikosti od zelo preprostega in kratkotrajnega pa vse do kompleksnega in dolgotrajnega sodelovanja. Od obsega in kompleksnosti je v veliki meri odvisno, kakšna znanja in spretnosti potrebujejo vključeni partnerji ter kako si bodo razdelili vloge in odgovornosti (koliko časa bodo potrebovali za načrtovanje virov, koliko časa je predvidenega za sodelovanje, kako bodo izvajali sodelovanje in zagotovili varnost vsem vključenim ipd.). Običajno je kompleksnost sodelovanja odvisna od predhodnih izkušenj.

H kakovosti sodelovanja med šolo ter posamezniki in institucijami v skupnosti prispevajo eni in drugi. Ker gre za raznolike posameznike oz. institucije, bodo raznoliki tudi njihovi prispevki. Pri obojih je sprva ključna pripravljenost za sodelovanje, a šola ter posamezniki in institucije v skupnosti bodo lažje uravnavali proces medsebojnega sodelovanja in fleksibilno iskali nove poti predvsem s spoštljivo in z etično naravnostjo ter obvladanjem komunikacijskih, sodelovalnih in organizacijskih kompetenc.

3. Evalvacija partnerstva

Literatura o vključevanju skupnosti v šole poudarja pomembnost evalvacije tovrstnega sodelovanja. Sodelovanje šole in okolja ni enkraten dogodek, ampak je proces, zato je pomembno, da si partnerji vzamejo čas za evalvacijo kakovosti njihovih interakcij in implementacije njihovih partnerskih aktivnosti. V ta namen je potrebno zagotoviti ustrezen čas za srečanja, čeprav so prav časovne omejitve ena od tipičnih težav, s katerimi se je potrebno soočiti na področju sodelovanja. Pri tem je izrednega pomena učinkovito vodenje programov sodelovanja, ki ustrezno podpira zaposlene v razvoju poklicnih spretnosti za kakovostno sodelovanje.

Kot rečeno, se preko evalvacije dosedanje prakse medsebojnega sodelovanja ovrednoti lastna stališča, ravnanja ter učinkovitost in neučinkovitost dosedanjega dela. Evalvacija, ki naj bi vključevala vse udeležene v sodelovanju, omogoča tako na institucionalni kot osebni ravni refleksijo o vzpostavljenem odnosu in dosedanji praksi medsebojnega sodelovanja.

EMPIRIČNA RAZISKAVA

V letu 2014 smo po načelih kvantitativne in kvalitativne metodologije izpeljali empirično raziskavo na temo sodelovanja šole s skupnostjo, v kateri smo iskali vprašanja na naslednje vsebinske sklope: s katerimi institucijami in posamezniki iz skupnosti šole sodelujejo, kako pogosto, na kakšen način in s kom bi si želeli intenzivnejše sodelovati ter kakšni so cilji sodelovanja, kako šole ocenjujejo prispevek posameznikov in institucij za delo in življenje v šoli, kaj šole ponujajo skupnosti in kje vidijo šole največje ovire za sodelovanje s posamezniki in institucijami iz skupnosti. Temeljna hipoteza je bila, da se šole mestnega in nemestnega okolja ter večje in manjše šole razlikujejo tako po pogostosti, ciljih, načinih kot pri ovirah za sodelovanje s posamezniki in institucijami v skupnosti. Za namen raziskave

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

smo sestavili dva instrumenta, anketni vprašalnik, ki smo ga poslali na vse osnovne šole v Sloveniji (s seznama šol na spletni strani MIZŠ, N=450), vrnjenih smo dobili n=245 vprašalnikov (kar predstavlja 54,4 % osnovne populacije in zagotavlja visoko reprezentativnost vzorca), in anketni vprašalnik za šolsko svetovalno službo (n=196). Preliminarni rezultati kažejo, da med mestnimi in nemestnimi šolami sicer ni statistično pomembnih razlik v merjenih spremenljivkah (ciljih, načinih, pogostosti, ovirah ... sodelovanja med šolo in skupnostjo), kar interpretiramo kot kazalec, ki kaže, da se kljub neugodnim ekonomskim trendom v družbi še naprej vsaj v tej točki uresničuje ideja enako kvalitetne osnovne šole v celotni državi. Se je pa na vzorcu pokazalo nekaj razlik, ki so terjale nadaljnjo poglobljeno vsebinsko analizo. To smo opravili z uporabo kvalitativnega raziskovalnega pristopa. Uporabili smo fokusno skupino, katere preliminarni rezultati kažejo na precejšnje razlike v načinih in vsebinah sodelovanja med šolami mestnega in nemestnega okolja, predvsem pa v pomenu, ki ga ima šola kot socialno, izobraževalno in kulturno središče v manjših krajih za celotno lokalno skupnost. Kvalitativna analiza je opozorila tudi na negativne demografske in socio-kulturne posledice morebitnega združevanja ali ukinjanja šol v manjših krajih in na specifično delovanje šol v novih manjših urbanih centrih brez tradicije.

ZAKLJUČEK

Da bi zadovoljili vse potrebe (izobraževalne, vzgojne, zdravstvene, socialne itd.) učencev in njihovih staršev oz. družin, je sodelovanje šole s skupnostjo nujno. Potrebno je usklajeno, sistematično, načrtovano in redno sodelovanje z ožjim in s širšim okoljem, z različnimi posamezniki, s skupinami, z organizacijami in s skupnostmi. Raznolikost izkušenj, ki nam jih omogoča tovrstno sodelovanje, bogati vse vključene partnerje. Sodobno, razvojno naravnano šolo označuje vpetost v lokalno in širše družbeno okolje, ki na svojstven način spodbuja učenje in razvoj tako učencev kot vseh strokovnih delavcev šole.

Šola in strokovni delavci na šoli naj bi bili pripravljeni na soočanje s kompleksnostjo partnerstva med šolo, skupnostjo in starši. Poleg pridobljenih znanj in veščin v času študija naj bi le-ta nenehno poglobljali in pridobivali preko dodatnega usposabljanja in izobraževanja ter stalne refleksije svoje izkušnje sodelovanja z drugimi. Na ta način učitelji in drugi strokovni delavci na šoli vstopajo v proces poklicnega razvoja tudi v pomembnem delu njihove poklicne usposobljenosti – v procesu povezovanja in sodelovanja z drugimi, ki bogati tako njih same kot vse tiste, s katerimi delajo, ter nenazadnje tudi vse vključene partnerje iz skupnosti in skupnost v celoti.

LITERATURA IN VIRI

Adelman, H., Taylor, L. (2008). *Fostering school, family, and community involvement. Effective strategies for creating safer schools and communities*. Washington, DC, Portland, OR: Hamilton Fish Institute on School and Community Violence & Northwest Regional Educational Laboratory. Dostopno na: <http://smhp.psych.ucla.edu/publications/44%20guide%207%20fostering%20school%20family%20and%20community%20involvement.pdf> (pridobljeno 7. 5. 2014).

Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *PhiDelta Kappan*, 76, št. 9, str. 701–712.

Mitrofanova, Y. (2004). *Building community – schools relations*. Dostopno na: <http://lancaster.unl.edu/community/articles/communityschools.shtml> (pridobljeno 29. 3. 2014).

Sanders, M. G. (2003). Community involvement in schools. From concept to practice. *Education and urban society*, 35, št. 2, str. 161–180.

Sheridan, S. M., Napolitano, S. A., Swearer, S. M. (2002). Best practices in school – community partnerships. V: Thomas, A., Grimes, J. (ur.). *Best practices in school psychology IV*. Bethesda, MD: NASP, str. 321–336.

The Federation for Community Schools (b. l.): *Community school transformation: A guide for schools, districts, parents, and community members: Working together to improve outcomes for students, families and communities*. Dostopno na: http://www.communityschools.org/assets/1/AssetManager/Wkshpl_GregHall_GuideCS_Transformation.pdf (pridobljeno 29. 3. 2014).

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE REFERATOV

PREDSTAVITVE REFERATOV I

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA COLOMBO	15.00–16.00

Lidija Butina, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica in Srednja zdravstvena šola Ljubljana

AKTUALIZACIJA LITERATURE – PRILOŽNOST ZA SODELOVANJE

Sodobni pouk brez sodelovanja na različnih ravneh poučevanja je nepredstavljen. Frontalna razlaga strokovnih pojmov je premnogokrat preživeta metoda, ki pri dijakih ne vzpodbuja aktivnega razmišljanja. Zato mora učitelj večkrat načrtovati skupinsko delo, sodelovanje med dijaki; da pa bi bil pouk književnosti učinkovit in bi se dijaki ustrezno odzivali, mora poleg aktualizacije skrbno načrtovati timsko delo, ki vključuje pogled »kritičnega prijatelja«, medpredmetne povezave, ki omogočajo poglede v literarno temo z različnih zornih kotov, sodelovanje z drugimi inštitucijami ob obravnavi perečih družbenih problemov ter sodelovanje z drugimi vzgojno-izobraževalnimi inštitucijami, šolami, da bi učitelj na takšen način dobil pregled nad dogajanjem v lastni stroki, v našem primeru pri pouku književnosti.

Aktualizacija je premnogokrat odrinjena na konec obravnave besedila, čeprav bi morala biti vedno vpeta v proces interpretacije, saj predstavlja most do notranje motivacije za branje klasične književnosti. Pouk književnosti je tisto pedagoško delo, pri katerem je učitelj lahko čustven, od dijakov pa prav tako lahko pričakuje osebno odzivnost. Zato ne sme ostati pri nizanju zgolj književnih terminov in naučenih sporočil, če pričakujemo, da bo vsaj kateri izmed najstnikov po končanem šolanju ostal dober bralec ne samo množične, ampak tudi visoke književnosti.

Zato mora biti obravnava književnih besedil kar se da raznovrstna, k čemur pripomoreta aktualizacija in sodelovanje. Besedila lahko aktualiziramo na različne načine, predvsem je dobro, da smo usklajeni s sodobnim časom in da se prilagajamo sodobnemu mlademu človeku. Zato bi moral učitelj književnosti čim večkrat sodelovati z učitelji drugih predmetov: likovnega pouka (umetnosti), psihologije, zgodovine, sociologije in drugih. Navzven so večkrat dobrodošle povezave z drugimi organizacijami ali vzgojno-izobraževalnimi ustanovami. Izvedeno in načrtovano sodelovanje – sodelovalne smernice predstavljamo na treh primerih obravnave književnih besedil.

Špela Avšič, Zavod svetega Stanislava, Vrtec Dobrega pastirja

KNJIGA KOT KLJUČNI ELEMENT SODELOVANJA IN POVEZOVANJA MED OTROKI, STROKOVNIMI DELAVCI VRTCA, RAVNATELJICO IN STARŠI

S prispevkom želim predstaviti dejavnost, ki med seboj poveže prav vse otroke, vzgojiteljice, pomočnice vzgojiteljic in ravnateljico vrtca, ter s sodelovanjem vseh posameznikov ustvari čudovit končni izdelek, h kateremu se pridružijo tudi starši; in hkrati dejavnost, ki otroku da najlepšo popotnico za življenje.

Spoznati knjigo, jo vzljubiti in negovati ljubezen do nje je eden glavnih ciljev, za katerega si v našem vrtcu prizadevamo. V ta namen smo en prostor, ki smo ga poimenovali pravljíčna soba, uredili v vrčevsko knjižnico. Ta je ves dan odprta tudi za starše in jo lahko ob prihodu in odhodu skupaj z otroki obiščemo in preberejo slikanico ali dve. Vsakomesečni projekt »Knjiga meseca« pa v to pravljíčno sobo

povabi prav vse otroke vrtca. Vsaka skupina najprej spozna zgodbo med pravljico in urico, v kateri je poleg pripovedovanja tudi veliko petja in pogovor o tem, kako se pravljica povezuje z mesečnim projektom, v katerega je vključen celoten vrtec. Nadaljuje pa se v igralnici, kjer otroci ustvarjajo skupen izdelek. Vsak otrok izdelava en del končne podobe, ki počasi nastaja na hodniku vrtca. Tu pa se vključijo še starši, ki s svojim sodelovanjem zaključijo projekt oz. pomagajo, da ga otroci še globlje doživijo. Po vsaki pravljici uri je slikanica postavljena na mizo pred vsako igralnico in tako jo otroci ob odhodu domov pokažejo staršem in jim sami pripovedujejo o vsebini zgodbe. O zgodbi se otroci s svojimi starši pogovarjajo tudi doma, saj se vsaka navezuje na dogodke oz. praznike, ki so v tistem času aktualni.

Hkrati pa ta dejavnost pomeni tudi pomoč pri spodbujanju branja oz. navajanja na zgodnji stik s knjigo, ki je v mnogih družinah že pozabljen. Sodelovanje za starše ne pomeni veliko truda in časa, prinaša pa velike rezultate in veliko bogastvo, ki ga bo vsak mladi človek nosil v sebi vse življenje.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA DA GAMA	15.00–16.00

Katarina Kejžar, OŠ Josipa Vandota Kranjska gora

POSLUŠANJE – TEMELJ SODELOVANJA

Sodelovanje. Čudovita beseda. Predpona -so pove, da ne bom sam, da bom v odnosu, da bom v dogajanje vpet s somišljeniki (kot pri besedah so-šolec, so-prog, so-delavec ...). S sodelovanjem delujemo torej drug z drugim, vzpostavljamo odnos, izmenjujemo stališča, se dopolnjujemo, se učimo drug od drugega, polemiziramo itd. Vseh teh dejavnosti sodelovanja pa ni brez POSLUŠANJA.

Predpogoj vseh oblik sodelovanja je poslušanje. Ta dejavnost se zdi samoumevna, pa ni tako. Poslušanje je potrebno UČITI. Ali to počnemo? Upam si trditi, da premalo, nesistematično, neustrezno. Posledica neučenja poslušanja je nesodelovalna družba s posamezniki, ki se ne znajo ali zmorejo poslušati, ki se ne slišijo, ki niso kultivirani govorniki (poslušanje je namreč ena od oblik govornih dejavnosti).

V šoli je potrebno učiti tri osnovne vrste poslušanja, ki jih povzemam po Škatiću: imaginativno, anticipacijsko in logično poslušanje. Ob poslušanju učimo učence, da si predstavljajo, vživljajo, predvidevajo, priključujejo, ponotranjajo ...

Kako? Preko vizualizacije, asociacij, izmišljanja, giba, dvomov, argumentiranja, razmisleka ... Zadnji del moje 15 min. predstavitve bodo praktične vaje učenja aktivnega poslušanja drug drugega.

Če bi v sodelovanju poslušali z razumevanjem in se učili drug od drugega s poslušanjem, bi posledično izboljšali govor, bralno pismenost, kritično mišljenje, sposobnost empatije pri naših učencih. Skratka učili bi za družbo sodelujočih, kultiviranih posameznikov. Na sodelovanje!

Marjan Prevodnik, Zavod RS za šolstvo

TEKMOVANJA SO VSEKAKOR DEL VSESLOVENSKE (ŠOLSKE) KULTURE, TAKO KOT JE TO GIBANICA, VNDAR, ALI NAS TA PRVA RES ZASTRUPAJAJO?

Nas res? V zadnjih treh desetletjih se je nabralo dovolj kritik tekmovanj (v vseh njenih pomenih, razsežnostih in vidikih), temelječ na stotinah študij, predvsem iz tujine, zato bi nas to vprašanje moralo več kot zanimati tudi v Sloveniji. Naš vzgojno-izobraževalni sistem je namreč in dejansko več kot

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

omrežen in prepreden s tekmovanji. Slednja so mnogokrat vodilo in usmerjevalka šolskega prostora, so sredstvo za doseg drugih ciljev in so pogosto tudi cilj sam.

Alfie Kohn, eden od kritikov tekmovanj, je v svoji znameniti knjigi z naslovom "No Contest – The Case Against Competition" to problematiko že leta 1986 razgrnil pred ameriškim občestvom. Problem tekmovanj je takrat poimenoval kot "Upirati se tekmovanjem je neameriško", itd. Avtor publikacije prepričljivo niza, zakaj nas naša želja po zmagi, da "premagamo nekoga drugega" – na delu, v šoli, pri igri, doma – vse skupaj spreminja v poražence. Trdi, da nas tekmovanja ne motivirajo za najboljše dosežke, saj je tam glavna vrednota "nekoga premagati" in ne odličnost za vse!

Knjiga "No Contest..." (Nič tekmovanj...) je dober primer kako je tudi besedna zveza "zdrava tekmovalnost" lahko protislovna sama v sebi. Po Kohnu je vsaka "zmagovalec/poraženec" situacija nesprejemljiva, zato predlaga prestrukturiranje (tudi šolskih) ustanov in njihovih pedagoško-filozofskih usmeritev, za dobro vseh, otrok in družbe. Kot protiutežno strategijo tekmovanjem, predlaga pisec t. i. sodelovalno učenje, sicer že precej znano tudi v slovenski šolski javnosti.

V predstavitvi bo avtor prispevka predstavil nekaj temeljnih konceptov in ugotovitev iz omenjene knjige, jih soočil s praktičnimi primeri z njegovega predmetnega področja likovno umetnostna vzgoja, ki se pod različnimi imeni pojavlja v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah v Sloveniji. Meni še, da bi morali v slovenskem šolskem prostoru (morda pa tudi širše) na novo opredeliti namen in vlogo tekmovanj v učnem procesu in po njem, pred tem pa odpreti v širši javnosti razpravo o dobrih ali slabih straneh tekmovanj.

Kot dodatek povzetku (vzeto iz omenjene knjige):

Izpraševalec: "Kako izgleda sodelovalno delo v skupini?"

Deček Franci (starost 11 let): "Na voljo imaš štiri možgane."

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA VESPUCCI	15.00–16.00

Vilma Malečkar, OŠ Leskovec pri Krškem

MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE IN UČENJE

Medgeneracijsko znanje in učenje je brez vsakršnega dvoma pomembnejši segment današnje družbe, ki mu je potrebno dati posebno mesto. Včasih so se znanja in modrosti med generacijami prenašala spontano, ob vsakdanjih opravilih in sprotnem pogovoru o delu, vrednotah, ki so bile del tradicije. Dandanes je družina drugače organizirana, pogostokrat nuklearna, z občasnimi stiki s sorodniki različnih generacij. Sam tip družine in razpršenost vlog, ki jih imajo starši, prinašajo drugačen vpogled in organizacijo prebujanja vrednot, ki so se včasih prenašale spontano, vendar sistematično in uporabno. Dandanes lahko to dosežemo z različnimi aktivnostmi na ravni šol ter drugih institucij znotraj lokalnih skupnosti. Na ta način lahko povežemo različne ustanove in posledično generacije, ki se med seboj lahko učijo ter si medsebojno izmenjujejo znanje in izkušnje.

Predstavljen bo tudi primer sodelovanja in medgeneracijskega učenja, ki obsega različne ciljne skupine, in sicer: predšolsko, osnovnošolsko, srednješolsko mladino, ljudi s specifičnimi potrebami in starejše občane. Vključeni se lahko medsebojno učijo različnih vsebin – od peke kruha, tradicionalne priprave hrane, šaha, likovnega ustvarjanja, gibanja za ohranjanje zdravja in kondicije vseh generacij, prostovoljstva, krajevne in svetovne zgodovine, skupinskih iger, posebnosti oseb s specifičnimi potrebami, do robotike do seznanjanja in uporabe različnih komunikacijskih medijev.

Na primeru lahko ugotovimo, kako poteka takšno učenje in druženje, kaj takšno učenje prinese za različne generacije ter kako lahko takšno povezovanje pripomore h kakovostnejšemu povezovanju in

življenju znotraj lokalne skupnosti. Hkrati pa ponuja model za razvijanje novih projektov medsebojnega sodelovanja ter delovanja v okviru lokalne skupnosti. Na ta način je lahko učenje prijetno in zanimivo, pa tudi koristno tako za posameznika kot tudi za skupnost.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Renata Beguš, Vzgojnovarstveni zavod Radovljica, **Martina Žnidaršič**

MEDGENERACIJSKO DRUŽENJE KOT POMEMBEN VIDIK SOCIALNEGA UČENJA

V povzetku želimo osvetliti medgeneracijsko druženje kot pomemben vidik socialnega učenja, v katerem predšolski otroci prevzemajo določene izkušnje starejših, doživljajo prijetne trenutke /.../, sami pa s svojo igrivostjo, neposrednostjo, odprtostjo prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja varovancev doma, svojih babic, dedkov in drugih. Ob dejstvu, da se starostna doba prebivalstva podaljšuje, je torej pomembno, da nadaljujemo spodbujanje in podpiranje različnih oblik medgeneracijskega sodelovanja oziroma različnih oblik sodelovanja med generacijami. Participacija vseh vključenih pripomore, da se starejši učijo od otrok in obratno. Izhajajoč iz predpostavke, da je medgeneracijsko druženje v obliki aktivnega sodelovanja premalo prisotno, smo opravili trivialno raziskavo. Slednja je bila zastavljena z več vidikov, ki naj bi nam posredovala čim bolj relevantne rezultate. V okviru raziskave smo iskali odgovore na dve raziskovalni vprašanji, in sicer: »Ali je prisotno sodelovanje med starejšimi in otroki v nekaterih vrtcih na Gorenjskem in v nekaterih vrtcih na Notranjsko-kraškem območju Slovenije«; ter »Zakaj starejši niso vključeni v programe otrok v vrtcih (sploh tisti, ki so mobilni – dobrega zdravja)?« Rezultate smo pridobili na osnovi intervjujev. Na podlagi konkretnih dejstev, pridobljenih podatkov smo ugotovili, da so starejši pripravljeni aktivno sodelovati po svojih zmožnostih, ki jih imajo. V večji meri so 'šibke' inštitucije, ker ne razmišljajo v smeri, kaj bodo imeli od tega, pri čemer je mnenje ravnatelja ključno in zelo soodvisno pri izvedbi tovrstnih druženj s starejšimi. In, če že razmišljajo, so zavora finance, ki bi omogočale bolj pestra druženja s starejšimi občani. Na podlagi naše raziskave smo ugotovili, da je v slovenskem prostoru medgeneracijsko sodelovanje še vedno premalo izpostavljeno, in je to aktivno sodelovanje le redko. Ponekod o tem sploh nič ne vedo. Miselnost spreminjanja se začne že v najzgodnejšem obdobju, zato je pomembno tovrstno osveščanje oz. ozaveščanje modelov kot je medgeneracijsko druženje. In vsak posameznik – vzgojitelj/-ica je tisti/-a, ki lahko začne to spreminjati v svojem poklicu.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA COOK	15.00–16.00

Renata Beguš, Vzgojnovarstveni zavod Radovljica

USPEŠNA PRAKSA VODENJA »PARTNERSTVA Z DRUŽINAMI«

V povzetku izpostavljamo partnerstvo z družinami v kontekstu skupnih strokovnih načrtovanj pri uresničevanju posledične »učee se skupnosti«. Namen predstavitve je ovrednotiti vzpostavitev partnerskega odnosa s starši/družinami na osnovi medsebojnega/vzajemnega razumevanja, zaupanja in aktivnega sodelovanja na ravni vrtca. Želimo osvetliti primer uspešne pedagoške prakse pri vključitvi staršev/družin v odločitveni proces (skupna načrtovanja) in upoštevanje njihovih perspektiv. Soustvarjanje pedagoškega znanja skupaj z družinami pri podpori njihove starševske vloge je dolgoročni cilj, ki se 'kasneje' odraža na najmlajših generacijah.

Hkrati izpostavljamo odkrito dvosmerno/večrazsežno izmenjavo informacij, čigar namen je oboje-

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

stransko razumevanje celotnega konteksta kot tudi razvijanje pripadnosti vseh vpletenih za uspešno razvijanje enakopravnih odnosov, ki usmerjajo skupni interes na socialno pravičnost posameznika. Razumevanje pomena, da imajo družine »svoj glas«, ki se sliši in spoštuje, je ključnega pomena za izgradnjo »uspešnega partnerstva z družinami«.

Argumentirali bomo, kaj vse je pomembno, ko rečemo, da zagotavljamo »partnerstvo z družinami« ter zakaj se morajo programi adaptirati na potrebe družin in ne obratno.

Na podlagi procesnega učenja pri pridobivanju konkretnih izkušenj, novih spoznanj, smo ugotovili, da je recipročni odnos vsakega strokovnega delavca velik doprinos grajenja profesionalno kakovostnega partnerstva, ki je podkrepjen s stroko in argumenti. Le na ta način se »partnerstvo z družinami« posledično razvija v »učečo se skupnost«. Dejstvo je, da bi morali biti strokovni delavci 'visoko usposobljeni' z že predhodno pridobljenimi individualnimi kompetencami vzgojitelja za nadaljnje uspešno vodenje tovrstnih 'skupnih strokovnih načrtovanj v vrtcih'.

Maja Petovar in **Lara Lešnik**, Vrtec Pobrežje Maribor

OBLIKE SODELOVANJA MED VRTCEM IN STARŠI KOT ELEMENT KAKOVOSTI VRTCA

Kakovost je postala ena od osrednjih pojmov sodobnega življenja. Glavni pokazatelj kakovosti vrtca je stališče staršev do dela v vrtcu, saj njihovo mnenje lahko prispeva k izboljšanju vzgojno-izobraževalnega dela in življenja v vrtcu. Eno izmed pomembnih področij je tudi sodelovanje med vrtcem in starši, saj prav to sodelovanje prispeva k ustreznemu dopolnjevanju družinske vzgoje. Skupna naloga družine in vrtca je, da omogočata in spodbujata otrokov razvoj.

V ta namen sva pripravili raziskavo, katere namen je bil iz perspektive staršev ugotoviti, kako pomembno je sodelovanje med vzgojitelji in starši in katere oblike sodelovanja so za njih pomembne. Strokovne delavke smo zapisale samoevalvacijo, kjer smo ugotavljale, katere oblike sodelovanja načrtujemo in izvajamo, s kakšnimi ovirami se srečujemo ob tem in katere oblike in metode sodelovanja bomo načrtovale v prihodnje. Podatke sva pridobili s pomočjo vprašalnikov, ki sva jih razdelili med starše otrok in vzgojiteljice našega vrtca.

Ugotavljava, da vrtec načrtuje in izvaja različne vrste formalnih in neformalnih oblik sodelovanja. V formalne oblike sodijo pogovorne ure, srečanja s starši, pisna sporočila na oglasnih deskah. Na podlagi raziskave ugotavljava, da formalne oblike sodelovanja s starši omogočajo staršem predvsem pravico biti informiran, ne omogočajo pa razvoja medsebojnega zaupanja. Neformalni odnosi so edini način, da se med starši in vzgojitelji razvije medsebojno zaupanje. Strokovne delavke se zavedamo pomembnosti neformalnih oblik, zato načrtujemo in izvajamo naslednje vrste dejavnosti: uvajanje otrok v vrtec, teden odprtih vrat, delavnice za otroke in starše, športne in igralne aktivnosti, delovne akcije, pohodi, sodelovanje pri zbiranju in prinašanju odpadnega materiala ...

Sodelovanje med vrtcem in starši je izredno pomembno. Tega se zavedamo oboji. Vzgojitelji kot starši smo prepričani, da sta za dobro sodelovanje in komunikacijo potrebna zaupanje in pozitivna naravnost.

Andreja Lenc in **Urška Šraj**, CMEPIUS

UČINKI MEDNARODNEGA SODELOVANJA NA SLOVENSKO IZOBRAŽEVANJE

CMEPIUS je v letu 2013 pripravil evalvacijsko študijo učinkov mednarodnega sodelovanja na osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje z vidika nacionalnih prioritet. Zanimalo nas je, ali se na šolah, ki so aktivne na področju mednarodnega sodelovanja, dejansko kaj spremeni na področju delovanja šole ter kompetencah učiteljev in učencev. Raziskovali smo tudi intenziteto in trajnost učinkov ter iskali elemente, dejavnike, ki k temu prispevajo.

Ključna ugotovitev študije je, da imajo lahko mednarodni projekti pomemben vpliv k razvoju šole, sodelovanju na šoli ter k razvoju kompetenc učiteljev in učencev. Veliko vlogo pri tem ima vodstvo šole, ki s sodelovanjem, podporo učiteljem, predanostjo skupnim ciljem, predvsem pa z umeščanjem mednarodnega sodelovanja v strateške cilje šole pomembno prispeva k trajnosti učinkov. Pomemben element predstavlja tudi stalna vpetost šole v mednarodno sodelovanje in pozitivna naravnost koordinatorja na šoli, ki lahko prispeva k vključenosti večjega števila učiteljev.

Med vplivi na šolo so se kot najmočnejši in najbolj trajni izkazali tisti, ki prispevajo k izgradnji učeče se skupnosti in s tem prispevajo k uspešnejšemu uvajanju prenove. To so na primer vpliv na ravnateljevo podporo učiteljem, na sodelovanje med učitelji in ravnateljem, seznanjenost ravnatelja z učiteljevim delom in pripadnost skupnim ciljem.

Izmed vplivov na delo in kompetence učiteljev so bili najvišje ocenjeni tisti, ki prispevajo k odprtosti učiteljev za novosti, kot so poznavanje in razumevanje sistemov izobraževanja in usposabljanja v državah partnericah, sodelovanje in usklajevanje med učitelji in izvajanje medpredmetnih povezav.

Med vplivi na učence se je pokazalo, da ima mednarodno sodelovanje vpliv predvsem na nekognitivne vidike učenja, kot so motivacija za učenje, samozavest, zanimanje za nova znanja, spoštovanje različnosti in osveščenost o drugih kulturah.

Vse to kaže, da je mednarodno sodelovanje lahko pomemben element za razvoj komunikacije in sodelovanja na šoli in izven nje, kar pa je osnova za razvoj in uvajanje sprememb na šoli.

Ana Mlekuž, Pedagoški inštitut

PRIPRAVA UČENCEV NA POKLIC IN NADALJNJE IZOBRAŽEVANJE V IZBRANIH DRŽAVAH V RAZISKAVI PISA

Prispevek predstavlja, na kakšen način šole v izbranih državah (Slovenija, Avstrija in Hrvaška), ki so sodelovale v mednarodni raziskavi PISA 2006, pripravljajo svoje dijake na poklic in nadaljnje izobraževanje.

Program mednarodne primerjave dosežkov učencev – PISA (Programme for International Student Assessment) je mednarodna raziskava, ki meri bralno, matematično in naravoslovno pismenost, in se izvaja pod okriljem organizacije OECD. V raziskavo so zajeti vsi 15-letniki, ki obiskujejo katerokoli formalno obliko šolanja. Glavni cilj mednarodne raziskave PISA je zbrati podatke, kako so učenci pripravljeni tako na poklicno kot na zasebno življenje ter ali posedujejo veščine, ki so pomembne tako za posameznika kot za celotno družbo. Poleg 15-letnikov pa so v raziskavo vključeni tudi ravnateljice in

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

ravnateljki šol, ki jih le-ti obiskujejo. Ravnateljice in ravnatelji so tako izpolnili vprašalnik o njihovi šoli, ki je vseboval demografske podatke o šoli in podatke, povezane s kakovostjo učnega okolja v šoli. V letu 2006 je vprašalnik za ravnatelje vseboval tudi vprašanja o tem, kako šole svoje učenke in učence pripravljajo na poklic ter nadaljnje izobraževanje.

Prispevek se zato predvsem ukvarja z vprašanjem, na kakšen način šole vidijo svojo vlogo pri pripravi dijakov na njihovo poklicno pot in na njihovo nadaljnje izobraževanje. Poleg tega prispevek tudi preverja, ali dijake opremijo z znanji in veščinami, ki dijakom pomagajo pri njihovem poklicu in nadaljnjem izobraževanju ter na kakšen način pri tem sodelujejo znotraj šole. Zbrane podatke smo nato primerjali med izbranimi državami, in sicer med Slovenijo, Avstrijo in Hrvaško, ter med izbranimi izobraževalnimi programi znotraj teh držav.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV I
DVORANA AMUNDSEN	15.00–16.00

Katarina Dolgan, OŠ Danila Lokarja Ajdovščina

SODELOVANJE RAVNATELJEV SLOVENSКИH OSNOVNIH ŠOL Z ZAPOSLENIMI V TEORIJI IN PRAKSI

V današnjem času so ravnatelji slovenskih osnovnih šol razpeti med vlogo pedagoškega vodje in managerja zavoda. Izpolnjevati morajo zahteve, ki jim jih določa ustanovitelj ter želje in potrebe zaposlenih. Na sodelovanje ravnateljev z zaposlenimi vplivajo značilnosti njihovega stila vodenja, pa tudi njihove karakterne značilnosti ter trenutna situacija in okoliščine, v katerih se šola nahaja. Sodelovanje med ravnateljem in ostalimi zaposlenimi poteka na različne načine in na različnih ravneh.

V raziskavi, ki je bila opravljena na 6 slovenskih osnovnih šolah, so bile raziskane značilnosti vodenja in sodelovanja med ravnatelji in zaposlenimi. Raziskava je potekala šest tednov. V tem času je bilo izvedeno opazovanje dela ravnateljev, intervju z njimi ter anketiranje zaposlenih. Kvalitativni del raziskave je vključeval 6 intervjujev s tremi ravnatelji in tremi ravnateljicami slovenskih osnovnih šol. V kvantitativnem delu raziskave je bilo med zaposlene na istih šolah razdeljenih 150 anketnih vprašalnikov. Opazovanje je potekalo strnjeno 4 dni zaporedoma na vsaki od izbranih šol.

Podatki, pridobljeni v intervjujih, anketah in pri opazovanju dela ravnateljev, so bili analizirani v 4 kategorijah:

1. razpetost ravnateljev/-ic med demokratičnim in avtoritativnim načinom vodenja,
2. odnosi med ravnatelji/-cami in zaposlenimi,
3. ravnateljevo/-ičino uveljavljanje moči,
4. uspešnost šole ali/in dobra klima v kolektivu.

Raziskava je pokazala razhajanja med pogledom na vodenje ravnateljev, kot ga vidijo sami ter vidikom zaposlenih. Ravnatelji slovenskih osnovnih šol so dobro seznanjeni s teorijami vodenja, poznajo ustrezne načine vodenja, uporabljajo pravilno komunikacijo in ustrezno vrsto moči, hkrati pa so zaradi pomanjkanja časa do zaposlenih včasih premalo dostopni in premalo dosledni. Čeprav sami menijo, da so močno usmerjeni v naloge in v ljudi, njihovi zaposleni te usmerjenosti ne čutijo tako močno. Iz raziskave je torej razvidno, da ravnatelji dobro poznajo sodelovanje v teoriji, zaradi različnih dejavnikov pa ga v praksi težje izvajajo.

Justina Erčulj, Šola za ravnatelje, Jelena Keršnik, Gimnazija in ekonomska šola Trbovlje,
Majda Vehovec, OŠ Šenčur

SODELOVANJE MED OSNOVNIMI IN SREDNJIMI ŠOLAMI: OD MEDŠOLSKIH HOSPITACIJ DO STROKOVNIH RAZPRAV

V naših šolah se že nekaj časa uveljavljajo medsebojne hospitacije. Njihov glavni namen je izmenjava dobre prakse, v šolah in v vrtcih jih prepoznavamo kot učinkovito možnost profesionalnega razvoja strokovnih delavcev in sodelovanja v šolah in med šolami.

Z medsebojnimi hospitacijami se v eni od skupin v programu Vodenje za učenje ukvarjamo že četrto leto. V šolskem letu 2011/2012 smo izbrali temo povezovanje med učitelji. Izhajali smo iz prepričanja, da je povezovanje med učitelji ena od pomembnih poti k dobri usposobljenosti, učinkovit način učenja učiteljev in priložnost za spodbude in pohvale. V skupini sodelujeta dva ravnatelja srednjih in štiri ravnateljice osnovnih šol. Izhodiščno stanje se je med ravnema razlikovalo, zato smo se odločili, da v srednjih šolah začnejo z medsebojnimi, v osnovnih pa z medšolskimi hospitacijami. Po enem letu so prerasle v hospitacije med vsemi vključenimi šolami. Po treh letih pridobivanja izkušenj smo novembra 2014 izvedli okroglo mizo, na kateri smo se posvetili dodani vrednosti, ki jo je prineslo povezovanje, izmenjali naše poglede in ugotovljena dejstva. Poudarek je bil na treh temah: problematika statusa športnikov in otrok z odločbami, olajšanje socializacije pri prehodu iz OŠ v SŠ, zahtevnost do učencev glede na njihove sposobnosti – ali se zahtevnost v šoli preveč prilagaja slabšim učencem, sposobnejši pa ne dobijo izzivov.

Na posvetu bomo predstavili možnosti, ki jih ponuja medsebojno opazovanje učiteljev za njihovo učenje, ne glede na to, ali gre za medsebojne hospitacije na šolski ravni ali med šolami. Poudarili bomo spoznanja, ki smo jih pridobili pri medšolskih hospitacijah in jih nadgradili s strokovno razpravo na okrogli mizi jeseni 2014, katere temeljni namen je bil izmenjati poglede na to, kako okrepiti sodelovanje med učitelji, da bi ustvarili čim bolj spodbudno okolje za učenje učencev in dijakov.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnateljce

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE REFERATOV II

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA COLOMBO	16.15–17.45

Tea Dolinar, OŠ Matije Veljavca Preddvor in **Heinrich Nečemer**, Bildungszentrum Bad Eisenkappel

S SOSEDOM Z ROKO V ROKI – PRIMER DOBRE PRAKSE SODELOVANJA

Mednarodni projekt z naslovom S sosedom z roko v roki med šolama Bildungszentrum Bad Eisenkappel in OŠ Matije Veljavca Preddvor poteka celo šolsko leto. Vanj so vključeni otroci iz vrtca ter vse šolske enote. Plod našega sodelovanja so: 3-dnevni jezikovni dnevi v Sloveniji, 3-dnevni jezikovni dnevi v Avstriji, mednarodni tabor za nadarjene učence, skupni dnevi dejavnosti podružničnih šol in udeležba na razstavi na jezeru Weissensee, izmenjava vzgojiteljic v vrtcu med državama, ki poteka celo leto enkrat tedensko.

Brez podpore županov, vodstva šol, sodelavcev, staršev tako obsežnega sodelovanja iz leta v leto ni mogoče realizirati. Organizacijsko, vsebinsko in finančno je najtežje izpeljati tridnevni tabor za nadarjene učence, ki ga izvedemo vedno na drugem koncu Slovenije. Pred izvedbo tabora s partnersko šolo skupaj določimo lokacijo in termin ter preučimo geografske, zgodovinske in etnološke značilnosti kraja, kjer bo tabor potekal ter jih vključimo v program. Nato se dogovorimo in pripravimo delavnice, ki jih bomo vodili sami (plesne, jezikovne, biološke, likovne, naravoslovne, socialne, športne). Pri tem je potrebno veliko medsebojnega usklajevanja, timskega dela, dela z IKT, poleg tega pa strokovni delavci neprestano razvijajo tujejezične jezikovne kompetence. Delovno gradivo za učence pripravimo v obeh jezikih. Poudarek je na sodelovalnem učenju in poučevanju. Učitelji in učenci delajo ter ustvarjajo v narodnostno mešanih skupinah. Na pobudo staršev učenci na taboru bivajo v narodnostno mešanih skupinah. Po taboru objavimo prispevke na spletnih straneh obeh šol, doživetja učencev pa objavimo v šolskih časopisih (v Matijevem rodu in spletnem časopisu Storžiški čvek) ter v občinskih glasilih (Eisenkappler Nachrichten, Kleine Zeitung, Der Völkermarkter). Program, gradivo in delavnice so po izvedbi na voljo tudi drugim strokovnim delavcem. K sodelovanju vabimo zanimive goste (gorske reševalce, potapljače ...), radi pa bi našli še partnersko šolo iz Italije.

Matjaž Barič, OŠ Milke Šobar - Nataše Črnomelj

PREDNOSTI IN IZZIVI MEDNARODNEGA SODELOVANJA ŠOL ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI

OŠ Milke Šobar - Nataše Črnomelj je šola za učence z lažjo, zmerno in težko motnjo v duševnem in telesnem razvoju z območja Bele krajine. V šoli dajemo velik poudarek na aktivnem sodelovanju z zunanjimi institucijami v regiji.

Mreženje smo želeli razširiti tudi na mednarodno raven. V letu 2010 smo začeli iskati partnerske šole izven meja Slovenije. Sprva smo se v mednarodno sodelovanje poskusili vključiti preko projekta Comenius, vendar pri prijavi nismo bili uspešni. Ubrali smo drugačno pot. Upoštevajoč finančne in časovne omejitve smo se osredotočili na šole s posebnimi potrebami v sosednji Hrvaški.

Največ skupnih točk in interesov smo našli v Centru za odgoj i obrazovanje djece i mladeži iz Karlovca. Začrtali smo smernice sodelovanja in oblikovali okvirni program, ki je vseboval opazovanje, zaznavanje, analiziranje večkulturnosti okolja, šol in šolskega dela z obiskom zaposlenih, obiski učencev na dnevih dejavnosti, prireditvah ...

Bogastvo mednarodne izkušnje predstavlja učencem s posebnimi potrebami priložnost, hkrati pa motivacijo za šolsko delo, pozornost primanjkljaja je preusmerjena v široko medkulturno izkušnjo, v kateri je najpomembnejši dvig učenčeve samopodobe in krepitev socialnih veščin. Učitelj v takšnem sodelovanju vidi izziv – odgovorno pripraviti učence na mednarodno izmenjavo, na sobivanje z drugimi kulturami.

Po štirih letih sodelovanja imamo rezultate, ki kažejo, kako tudi posamezniki s posebnimi potrebami zaznavajo jezikovno in kulturno raznolikost v obmejnem prostoru, kjer živijo, kako sprejemajo medkulturno komunikacijo – se učijo jezika sosednje države, razvijajo različne oblike sodelovanja. Najpomembnejše pa ostaja dejstvo, ki smo ga zaznali na šoli, da so učenci s pridobljeno izkušnjo spremenili tudi svoj lasten pogled na okolje, v katerem delujejo in odnos do sošolcev in šolskega dela.

Spoznali smo, da z mednarodnim sodelovanjem pri otrocih s posebnimi potrebami ne gre zgolj za večkulturno doživetje, ki otroka bogati v različnih smislih, ampak da je to najkrajša pot, ki mu omogoči bogato intelektualno izkušnjo in mu ponudi premišljene ter vodene prilagoditvene spretnosti.

Metka Pazlar, OŠ prof. dr. Josipa Plemmlja Bled

MEDNARODNO SODELOVANJE S ŠOLAMI OBČINE VRAČAR – BEOGRAD

Prispevek predstavlja primer dobre prakse mednarodne izmenjave zunaj utečenih projektov (Comenius), ki jih podpira EU. EU namreč ponuja kar nekaj programov, ki finančno podpirajo projekte neformalnega učenja in mobilnosti mladih. Slovenske institucije aktivno sodelujejo z državami članicami na izobraževalnem področju. Eno izmed partnerskih mest Občine Bled je srbska občina Vračar Beograd. Med mesti poteka stalno sodelovanje, na mojo pobudo pa so se začele izvajati aktivnosti mednarodnega sodelovanja na področju izobraževalnih institucij – osnovnih šol. V projekt je bilo vključenih 33 učencev, njihovih staršev, učitelji, vodstvo šole in predstavniki lokalne skupnosti. Učitelji na naši šoli se zavedamo pomena poznavanja raznolikosti evropskih kultur, kulturne dediščine, jezikov ... Občina Bled je ponudila pomoč in finančno podporo, ki je namenjena predvsem stroškom mobilnosti pri izvedbi mednarodne izmenjave na osnovnošolskem področju. Povzetke srečanj smo udeleženci predstavili učencem in učiteljem. Po uspešno zaključenem projektu ostaja na šoli dodana vrednost izvedenega projekta. Učinki projekta na šolo so bili povečanje zanimanja pri učiteljih in učencih za deželo partnerskih šol, za učenje srbskega jezika, zaradi vzdrževanja stikov se je povečala uporaba IKT ... Eden izmed pomembnih učinkov je sodelovanje in ohranjanje stikov s tujimi učitelji. Učitelji na šoli pri posameznih predmetih z dogovarjanjem poskušamo vključevati vsebine, ki so vezane na okolje partnerskih šol. Postali smo odprti za spoznavanje tujih sistemov izobraževanja, kakor tudi za težave, s katerimi se srečujejo v partnerskih šolah (uporaba mobilnih telefonov med poukom). Pri učencih narašča zanimanje za evropske države. Vezano na projekt učitelji sodelovalno odpravljamo pomanjkljivosti pri organizacijskih veščinah. Projekt ni zaključen in je umeščen v dejavnost šole.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA DA GAMA	16.15–17.45

Nejc Zakrajšek, Inštitut in akademija za multimedije, Višja šola za multimedije

SODELOVANJE VIŠJE ŠOLE S GOSPODARSTVOM

V okviru Inštituta in akademije za multimedije (v nadaljevanju IAM) deluje Višja šola za multimedije, ki izvaja program Medijska produkcija. IAM je manjša šola, ki vsako leto vpiše okoli 100 študentov na letnik. Kot vsaka višja šola je usmerjena v praktično delo z močno povezavo z gospodarstvom, saj polovico časa (800 ur v dveh letnikih) študenti preživijo v podjetjih na praktičnem izobraževanju. Naloga

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

IAM je težka, saj je potrebno študente z različnim predznanjem in motivacijo pripraviti, da v dveh letih študija vstopijo na trg dela. Medijska produkcija ima svoje specifike, med katere sodijo tudi nenehno lovljenje rokov, hitro nadgrajevanje programov (praktično vsako leto nova različica) in posledično hitro zastaranje znanja ter velika globalna konkurenca. Zaradi kratkega časa študija, mora imeti šola natančen in skrbno dodelan koncept dela, ki daje maksimalne rezultate oz. je učni transfer največji. Pedagoško osebje prihaja iz gospodarstva, saj mora biti usmeritev višje šole, da vsebine poučujejo ljudi, ki počnejo to tudi vsakodnevno v praksi. Pomembno je, da šola pripravi ustrezne usmeritve in sistem dela in tako olajša predavateljem prilagajanje na študijski proces. Pomembno je tudi, da študenti tekom šolanja imajo možnost dela na realnih projektih, saj s tovrstnim sodelovanjem pridobivajo reference, s katerimi lažje vstopajo na trg dela. Končno znanje študentov na IAM-u ugotavljamo s pomočjo zunanjega preverjanja znanja, ki ga ocenjujejo strokovnjaki iz gospodarstva. Na ta način dobi študent informacijo o vrednosti njegovega znanja in sočasno tudi šola pomembne usmeritve za bodoče delo. V referatu bodo predstavljene našete oblike sodelovanja ter rezultati sodelovanja šole z gospodarstvom kot pomembnim deležnikom v študijskem procesu na višji šoli.

Alojzij Kokalj, Šolski center Škofja Loka

CENTER ODLIČNOSTI – SODOBNA OBLIKA ZAGOTAVLJANJA UČINKOVITE SINERGIJE MED TEORIJO IN PRAKSO

V Šolskem centru (ŠC) Škofja Loka smo v mesecu oktobru 2014 v Medpodjetniškem izobraževalnem centru (MIC) odprli EMCO center odličnosti za področje CNC-tehnologij. Tako ŠC Škofja Loka stopa ob bok do sedaj odprtim centrom odličnosti omenjenega podjetja v svetovnem merilu.

V podjetju EMCO MAIER Ges. m. b. H. imajo dolgoletno tradicijo izdelave CNC-strojev, pri tem pa ne zanemarjajo pomembnega segmenta, in sicer didaktike in izobraževanja. Stroji, namenjeni izobraževanju, so po svoji zasnovi povsem enakovredni produkcijskim strojem, imajo pa pomembno lastnost, ki omogoča učenje na istem stroju v več različnih programskih okoljih. S kombinacijo zasnove računalnik-simulator-stroj je že v osnovi nakazano stalno prepletanje med teorijo in prakso.

Center odličnosti tako določa, aplicira in evalvira skupne cilje partnerjev. Konkretno velja izpostaviti uvedbo skupne teoretične platforme v obliki programske opreme »CAMPUS«, ki z vidika praktičnih izkušenj upravljanja in programiranja CNC-strojev pomeni standardno teoretično platformo (za vse učne centre podjetja) in daje učinkovit rezultat v praktičnem znanju. Vzporedno s teoretično platformo center odličnosti prinaša tudi hitro in učinkovito prenašanje tehnoloških novosti področja iz razvoja v izobraževanje in praktično uporabo, kar posledično pomeni tudi bistveno bolj intenzivno praktično vključevanje lokalnih in regionalnih podjetij v delovanje takšnega centra.

Ponuditi želimo odlične pogoje za delo podjetjem, študentom, dijakom, učiteljem, partnerskim ustanovam doma in v tujini, še posebej pa brezposelnim osebam, za katere je visoka raven znanja pomembna za uspešen preboj na trg dela. To bo tudi prostor srečevanj poslovnih partnerjev in demonstracij delovanja CNC-strojev z visoko stopnjo fleksibilnosti.

Torej je bistveni nosilni element centra odličnosti prav neprestano prepletanje teorije in prakse na način, ki realno prinaša visoko raven aktualnega znanja udeležencem izobraževanja, s stalnim zagotavljanjem usposobljenosti predavateljev in inštruktorjev na najvišjem strokovno svetovno primerljivem nivoju.

Model, ki je v MIC Škofja Loka zaživel za področje CNC-tehnologij, je vsekakor mogoče in smiselno aplicirati tudi na mnoga druga področja tehnike in tudi širše.

Krištof Debeljak, Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo

IZBOLJŠAVE V IZOBRAŽEVANJU ZA LAŽJE VKLJUČEVANJE V DELOVNI PROCES

Prispevek se osredotoča na pomen sodelovanja med izobraževalnim sistemom in industrijo. Prav posebno mesto v okviru šolskega sistema ima sodelovanje med šolami, ki izobražujejo za tehnične poklice, ter podjetji, ki povprašujejo po tovrstnih kadrih. Namen takšnega sodelovanja je, da dijaki oz. študenti v teku šolanja pridobijo poleg teoretičnih tudi dovolj praktičnih znanj in sposobnosti, ki jim bodo omogočili, da se bodo po končanem izobraževanju brez težav vključili v delovni proces. To je mogoče doseči le s stalnim pretokom informacij in predvsem z zadostnim ter ustreznim vključevanjem dijakov oz. študentov v delovni proces že v času šolanja. Seveda pa mora biti tok tudi obraten, pri čemer imamo v mislih podporo industrije izobraževalnim centrom, še posebej pri opremljanju le-teh s sodobno opremo, ki je danes v tehničnem izobraževanju nepogrešljiva.

V nadaljevanju bom predstavil sodelovanje med Srednjo šolo za strojništvo, ki deluje v okviru Šolskega centra Škofja Loka, ter podjetji, ki zaposlujejo kadre, ki jih izobražujemo v naši ustanovi. Sodelovanje med šolo in podjetji poteka že vrsto let, saj se zavedamo, da prav vseh praktičnih veščin ni mogoče pridobiti v učilnicah. Tako že pri sami pripravi učnih vsebin upoštevamo specifične potrebe posameznih podjetij, kasneje pa dijakom omogočamo, da svoje znanje še nadgradijo v okviru praktičnega pouka, ki je doslej potekal večinoma v okoliških podjetjih. Da pa bi tovrstno sodelovanje še poglobili in razširili preko meja regije, smo pred kratkim ustanovili konzorcij, ki povezuje kar 18 podjetij in za katerega verjamemo, da bo pomenil še korak naprej pri povezovanju industrije in izobraževanja. Dosedanji rezultati sodelovanja med šolo in podjetji so namreč zelo pozitivni, saj svoje zadovoljstvo izražata obe strani, tako delodajalci kot tudi dijaki. Eden od rezultatov takega sodelovanja je tudi vključitev štirih dijakov v razvojno skupino podjetja Hidria pri razvoju novega motorja.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA VESPUCCI	16.15–17.45

Mojca Stergar in **Aleksandra Vadnjal**, OŠ Dekani

SODELOVANJE V BOLNIŠNIČNI ŠOLI

Bolnišnična šola je zaradi okolja, v katerega je umeščena, specifičen primer sodelovanja med udeleženci. S sprejemom otroka v bolnišnico se zgodba o sodelovanju prične. Prvi stik otroka in staršev s šolo naveže prav bolnišnični učitelj, ki mora biti topel in odprt človek, ki s svojim profesionalnim odnosom pripomore k hitrejšemu okrevanju in uspešni reintegraciji otroka v domače okolje. Starši takoj za skrbjo za zdravje svojih otrok izražajo skrb za šolo, saj želijo, da bi otrok tudi med boleznijo ohranil stik s šolskim okoljem. Ker je zdravje otrok na prvem mestu, je ključnega pomena sodelovanje zdravstvenega osebja z bolnišničnim učiteljem, saj lahko slednji le tako pouk prilagaja učenčevim trenutnim zmožnostim. Če želimo, da učenec obravnava enako učno snov kot njegovi sošolci, se bolnišnični učitelj poveže z učenčevo matično šolo. Ob prebolevanju bolezni in ponovni reintegraciji v domače okolje je dobro, da učenec ne izgubi stika s svojimi vrstniki. Ker smo v obdobju i-tehnologije, lahko učenca povežemo s sošolci prek računalnika, tablice, pametnega telefona. Učenci se pogosto spoznavaajo in družijo tudi na raznih prireditvah oziroma srečanjih, ki jih bolnišnična šola organizira v povezavi z lokalno skupnostjo, dobrodelnimi posamezniki in institucijami, ki s svojimi dejavnostmi popestrijo dogajanje.

V bolnišnični šoli poteka sodelovanje tudi med razrednimi in predmetnimi učitelji. Učitelji si pogosto zamislijo sodelovanje med različno starimi učenci, ki prihajajo iz različnih matičnih šol in s tem poskrbijo za medvrstniško sodelovanje.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Ker je delo bolnišničnega učitelja zelo specifično, dinamično, zahtevno in polno prilagajanja, je zelo pomembno, da se bolnišnični učitelji povezujejo med seboj, tako na ravni posameznih bolnišničnih šol, kot tudi na nacionalni (študijske skupine) ter na mednarodni ravni (združenje evropskih bolnišničnih učiteljev). Iz napisanega lahko povzamemo, da je ključ do uspeha bolnišničnega učitelja v sodelovanju in povezovanju.

Aleksandra Vadnjal in Mojca Stergar, OŠ Dekani

UČITELJEV POGLED NA MEDPREDMETNO POVEZOVANJE IN SODELOVANJE Z OSTALIMI UČITELJI

Povezovanje med predmeti vodi do celostnega pristopa k obravnavanju snovi in reševanju problemov. Hkrati pa to spodbuja razvoj posameznikovih kompetenc, ki mu omogočajo razvijanje sposobnosti za vseživljenjsko učenje.

V plakatni predstavitvi želimo predstaviti prednosti in slabosti medpredmetnih povezav z vidika učiteljev. Zaradi manjšega števila učiteljev je horizontalno povezovanje lažje izpeljati na razredni kot na predmetni stopnji ali v srednji šoli, zato sta načrtovanje in izpeljava povezovanj odlična priložnost za sodelovanje učiteljev. Povezave so uspešne, če niso narejene »pod prisilo«, ampak do njih pride zaradi samoiniciativnosti učiteljev, ki izhaja iz potreb učencev. V povezavah je poudarjeno sodelovalno in timsko delo učiteljev več predmetov, ki krepijo in širijo svoja znanja tudi na drugih področjih, ob tem spoznavajo tudi drugačne oblike in metode dela, dobijo nove ideje za obravnavo snovi in s svojim delom predstavljajo učencem zgled sodelovanja med seboj.

Za načrtovanje in izvajanje medpredmetnih povezav je treba biti prilagodljiv, saj se usklajujejo različni pogledi na obravnavano snov, ideje, mnenja, veščine in stališča. Če učitelji tega ne zmorejo, je lahko to eden od razlogov, da se ne želijo medpredmetno povezovati. Ne smemo zanemariti dejstva, da nekateri učitelji v povezavah ne želijo sodelovati, saj se z drugimi ljudmi karakternostno ne ujamejo (ne zmorejo sprejemati drugih mnenj, prepričanj, menijo, da je njihov predmet najpomembnejši ali pa v teh sodelovanjih z drugimi vidijo kontrolo svojega dela).

Ker v medpredmetni povezavi sodelujeta vsaj dva učitelja, so tako načrtovanje, izpeljava in evalvacija zaradi delitve dela lažji. Pri tem moramo izpostaviti dejstvo, da je uspešna povezava odlična motivacija za povezovanje z drugimi predmeti. Če povezava ne uspe, je tudi neuspeh lažje deliti. Medpredmetne povezave ne pomenijo samo dodatnega dela in težav z usklajevanjem (časa, mnenj, stališč, prepričanj), ampak so odlična priložnost za učiteljevo strokovno in osebnostno rast.

Nataša Kajba Gorjup, Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje

ZNAČILNOSTI SODELOVANJA V DIJAŠKIH DOMOVIH

Številni mladostniki in mladostnice, ki se šolajo izven domačega kraja, se odločijo za bivanje v dijaških domovih. Dijaški domovi v Sloveniji so sestavni del vzgoje in izobraževanja. Temeljne naloge in cilje vzgoje in izobraževanja uokvirjajo številni dokumenti in predpisi, vendar je osnovni in temeljni cilj zagotavljati varno, kakovostno, bivanjsko in učeče se okolje ter strokovno podporo mladim, ki bivajo v dijaških domovih. Zaradi specifičnosti potreb, ciljev in vsebin dela z mladimi v dijaških domovih je sodelovanje med in z različnimi deležniki zelo pomembno. Pri celodnevem bivanju mladih v ustanovah je zagotovo najpomembnejše sodelovanje vzgojnega osebja, staršev in mladostnikov. Uspeh pa je mogoče dosegati le, če je sodelovanje vzpostavljeno tako med vsemi zaposlenimi v ustanovah kot tudi s številnimi zunanjimi udeleženci.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Sodelovanje je najpogostejše povezano z različnimi situacijami, ki so pomembne pri doseganju zastavljenih in dogovorjenih nalog in ciljev skupaj z mladimi in za mlade. Odnosi v procesu sodelovanja vseh deležnikov v dijaških domovih so specifični in so tako formalni kot neformalni. Lahko so zelo uradni in sproščeni, neposredno osebni in ob uporabi sodobne tehnologije, vendar pa je cilj vsakega tovrstnega delovanja jasno usmerjen v iskanje kar najboljše kakovosti, doseganje cilja in uvajanje sprememb v dobrobit vseh sodelujočih. Aktivno sodelovanje s pedagoškim osebjem šol, strokovnimi delavci različnih institucij tako s področja zdravja, sociale, interesnih in drugih združenj ni formalno pravno urejeno, vendar poteka predvsem zaradi interesa in pripravljenosti za tovrstno sodelovanje pri zainteresiranih deležnikih.

Zaradi vsebinske specifičnosti delovanja dijaških domov je specifično tudi sodelovanje vseh sodelujočih, ki se povezujemo v dijaškem domu. Formalne in neformalne oblike sodelovanja se med seboj zelo razlikujejo. Posebej bodo predstavljene prednosti in pomanjkljivosti posameznih oblik sodelovanja tako neposrednega kot posrednega. Kratka primerjava najpogostejše uporabljenih oblik, tehnik, metod in drugih postopkov sodelovanja med sodelujočimi se bo dotaknila tudi nekaterih pasti, v katere se lahko zapletejo sodelujoči. Z nekaterimi primeri bo avtorica tudi opozorila na nekatere pomembne etične in normativne omejitve, ki zavezujejo predvsem pedagoško osebje v postopkih sodelovanja z udeleženci.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA COOK	16.15–17.45

Nina Hladnik, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola Kranj

SOS ZA MALE IN VELIKE

S-sočutje, O-odgovornost, S-solidarnost so vrednote Človeka, katerim temelje smo na SESGŠ Kranj načrtali v preteklem šolskem letu. Ideja je dobila širši in trdnjši institucionalni okvir in zaživela v mreži šol in vrtcev v Kranju pod okriljem projekta Dvig socialnega in kulturnega kapitala (SESGŠ Kranj, OŠ Staneta Žagarja, OŠ Jakoba Aljaža in Kranjski vrtci). Otroci, učenci in dijaki v medgeneracijski povezanosti soustvarjajo skozi različne aktivnosti, ekološke in humanitarne narave. Skozi delovanje neposredno pomagajo sočloveku in naravi, posredno pa v dobrih dejanjih občutijo pomen vrednot, kot so odgovornost do sočloveka in narave ter obujajo sočutje in solidarnost.

S.O.S. za male in velike je koncept sodelovanja med različnimi generacijami; od vrtčevskih otrok, preko osnovnošolcev, dijakov, staršev, zunanjih sodelavcev in strokovnih sodelavcev, ki zaradi svojega osnovnega namena temelji zgolj na notranji motivaciji deležnikov. Kako deluje koncept sodelovanja, katerega namen je dvigovanje temeljnih vrednot človeštva, nameravam predstaviti na konkretnih dejstvih iz primerov dobre prakse.

Učenje ni samo golo znanje, podatki in številke, pač pa proces, ki vključuje otroka v celostni razvoj in se odraža skozi njegov odnos do sočloveka in okolja. Za trdne temelje prihodnosti, katerih ustvarjalci so mladi, so smiselne in nujne tudi takšne vsebine v učnih načrtih.

S prostovoljnim in človekoljubnim delom mladi sočutje prepoznajo kot nesebično, brezpogojno sprejemanje sočloveka. Odgovornost začutijo kot zavedanje lastne vrednosti v družbi in pomen ustvarjanja lastne vizije prihodnosti, ki ne sloni zgolj na pomoči iz okolice pač pa na lastnem znanju in sposobnostih. Solidarnost kot koncept, ki združuje ideje enako mislečih in jim omogoči lažjo realizacijo ciljev, ki jih bi sami težko uresničili. Dijaki, otroci in učenci, vključeni v aktivnosti SOS-a, so deležni neprecenljive izkušnje, s katero ozaveštujejo pomen t. i. »duhovnega kapitala«, ki je temelj čustvene inteligence – spoštljiv in nesebičen odnos do soljudi in narave, le-ta pa je temelj »socialnega kapitala« in nenazadnje tudi temelj »materialnega kapitala«.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Barbara Umek in Jasmina Cvek, OŠ Orehek Kranj

OREHOVE NOVIČKE; SLOVENSKO-ANGLEŠKA PREDSTAVA ZA UČENCE

Sodelovanje bomo predstavili na osnovi izbrane dejavnosti, tj. predstave za učence. Cilji, ki smo si jih zastavili so: medpredmetno povezovanje (slovenščina in angleščina); medsebojno sodelovanje; usklajevanje idej med mentoricama in učenci; spoznavanje gledališke umetnosti; spoznavanje komponent televizijske oddaje; kreativno pisanje besedila; kreativno pisanje vabila; skupno oblikovanje predlogov za nastanek predstave; doživeto dramatiziranje; »prikaz« učnih vsebin, obravnavanih pri slovenskem in angleškem jeziku na drugačen, bolj zabaven, sproščen in otrokom bližji način.

Sodelovanje, ki ga bomo z referatom podrobneje predstavili je potekalo na različnih ravneh in sicer med učiteljico razrednega pouka in učiteljico angleščine, med mentoricama in učenci ter mentorica in posameznimi učenci.

Sodelovanje je pomembno za medsebojno usklajevanje idej in mnenj; navajanje na strpno poslušanje; dramatizacijo; javno nastopanje; pridobivanje samozvesti; nastop vseh učencev v razredu, vsak s svojo vlogo primerno svojim sposobnostim; prepletanje vsebin posameznih predmetov. In kakšni so bili rezultati našega sodelovanja? Navdušenost staršev nad idejo in izvedbo; pozitiven odziv sodelavcev glede izbora vsebine in načina izvedbe medpredmetnega povezovanja; navdušenost mlajših učencev, ki se z učenjem angleščine še niso srečali in posledično besedila niso razumeli; javna potrditev nastopajočim učencem, da si upajo, znajo in zmorejo; pridobitev samozvesti nastopajočih.

Tina Merčnik, Simona Hrovat, Natalija Dolenc, Vrtec Hansa Christiana Andersena

S SODELOVANJEM ŽIVIMO VREDNOTE

Karakter Vrtca Andersen se odraža v viziji »Spoštujemo različnost, cenimo in spodbujamo ustvarjalnost – skupaj rastemo«.

Zaposleni v vrtcu prepletamo svoje potrebe, želje in strokovnost s skupno ljubeznijo do otrok in vrtca. Zavezani smo vrednotam sodelovanje, pripadnost, dobrodelnost, družine, zdravje, odgovornost, spoštovanje in ljubezen. Verjamemo, da smo odrasli vzorniki, ki s pozitivnostjo in veseljem največ dajemo otrokom. Verjamemo, da z zadovoljnimi zaposlenimi posredno dobimo srečne družine. Vlagamo v zaposlene, saj s tem dosegamo razvoj vrtca.

Sodelovanje razumemo kot aktivno vključevanje vseh deležnikov vrtca. Tudi uprava in tehnični kader se vključujeta v delo oddelkov. Vloga vsakega posameznika je pomembna za delovanje vrtca. Vsako leto imamo letne razgovore z vsemi zaposlenimi.

Intenzivno sodelujemo s starši, lokalno skupnostjo in drugimi.

Vključujemo družine, pripravljeni smo na dialog, odprti za novosti, vnašamo domačnost in sproščenost, spoštujemo drugačnost, spodbujamo sodelovanje staršev, organiziramo medgeneracijska druženja. Pomembne pa so nam tudi družine naših zaposlenih, zato smo postali prvi vrtec s certifikatom Družini prijazno podjetje.

Z različnimi oblikami dobrodelnosti opozarjamo na stanje družbe, občutljivi smo na stiske in spodbujamo empatijo. Desetletje uspešno deluje sklad, pred letoma smo s starši ustanovili Fundacijo. Sredstva za šibkejšje nabiramo izključno v sožitju staršev in vrtca. Spodbujamo dobrodelnost med zaposlenimi. Pomembna so dejanja in drobne pozornosti, namenjene drugemu.

Zdravje zagotavljamo z dobrimi pogoji dela in odnosi. Prilagajamo delovno okolje, organiziramo predavanja in interne skupine za samopomoč. Združili smo se v gibalnih aktivnostih. Skupaj hodimo in

tečemo ter se udeležujemo organiziranih prireditev. Zaradi naše naravnosti za gibanje, organiziramo več gibalnih dejavnosti za otroke in družine.

Kaj pomeni biti Andersenov? Povezujejo nas trdne vezi, ki jih tkemo preko 80 let. Andersenova pripadnost nas navdaja s ponosom, ko dosegamo zastavljene profesionalne in osebne cilje. S skupni močmi nam to uspeva vedno znova. Andersenovo pripadnosti vzgajamo tudi pri otrocih vsakodnevno in med Andersenovimi dnevi. Radi se imamo.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV II
DVORANA SCOTT	16.15–17.45

Karmen Simonič Mervic, OŠ Črni Vrh

Sta učitelj in učenec sodelavca? FORMATIVNO SPREMLJANJE KOT TEHNIKA ZA VZPOSTAVITEV SODELOVANJA UČENEC, UČITELJ, VRSTNIK

Sodelovanje, učenec in učitelj sodelavca, formativno spremljanje pouka, učiteljeva samoevalvacija in refleksija.

Sodelovanje je relacija med posameznikoma oz. posamezniki, ki jo težko enoznačno opredelimo. Sodelovanje obsega spekter komunikacijskih veščin, medosebne odnose, učno okolje in interakcijo med posamezniki. Sodelovanju pripisujemo velik pomen in nanj vežemo uspešnost delovanja in doseganja rezultatov ter dosežkov tako posameznika kot skupine.

V procesu sodelovanja vstopajo posamezniki z različnimi vlogami, pričakovanji, znanjem, osebnimi pogledi. V šolskem prostoru sta učitelj in učenec v najtesnejšem in najpogostejšem odnosu.

Vsa sodelovanja v šolskem prostoru primarno izhajajo iz sodelovanja med učiteljem in učencem. Kakšno sodelovanje obstaja med učiteljem in učencem? Ali razmišljamo in razpravljamo o tem, da sta učitelj in učenec sodelavca? Smo v sodobni šoli ustvarili učno okolje, kjer lahko učitelj reče, da je učenec njegov sodelavec in obratno? Je formativno spremljanje pouka primerna tehnika, ki ustvarja sodelovanje med učiteljem in učencem? Kaj učenci dojemajo kot sodelovanje z učiteljem? Ali učenci učitelja dojemajo kot sodelavca?

Na ta vprašanja bomo poskušali odgovoriti z izvedbo in analizo vprašalnika na vzorcu učencev od 6. do 9. razreda. Skupaj bo v raziskavo zajetih 52 učencev. Tako zbrane informacije bodo na eni strani ocena stanja sodelovanja med učiteljem in učencem in ocena uporabnosti tehnike formativnega spremljanja pouka za učitelja. Ocena bo dopolnjena z učiteljevo samoevalvacijo in refleksijo.

Mojca Mihelič, OŠ Danile Kumar Ljubljana

SODELOVANJE NAMESTO LOČEVANJA

Naša šola je v marsičem specifična, vendar lahko to ugotovimo za prav vsako vzgojno-izobraževalno institucijo. Med našimi posebnostmi bi izpostavila dve: velikost šole in izvajanje dveh javno veljavnih programov. Zaradi velikega števila učencev in delavcev ter dveh samostojnih programov je v preteklosti pogosto prihajalo do resnih trenj tako med učenci kot tudi med strokovnimi delavci šole.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORiji IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Pojavili so se različni predlogi, kako predvsem učence ločiti, da med njimi ne bi prihajalo do merjenja moči. Rešitev se je skrivala v sodelovanju in ne v ločevanju. Slediti je moral premik v glavah odraslih, kar pa se je izkazalo za poseben izziv. Izziv, ki je za uspeh potreboval jasno vizijo, vztrajnost in postopnost. Danes, po skoraj desetih letih, je sprememba očitna.

Med učenci še vedno prihaja do petelinjenj, vendar le-ta niso posledica tekmovanja med programoma; močno smo izboljšali sodelovanje med mlajšimi in starejšimi učenci. Tudi učitelji so se začeli bolj povezovati.

Izvajamo vrsto skupnih aktivnosti, v katerih so zajete vse stopnje in oba programa našega osnovnošolskega programa. Različna učna jezika, ki sta se prvotno zdela prevelika ovira, zdaj predstavljata kvečjemu dodano vrednost.

Prispevek predstavi razvoj sodelovanja med učenci in učitelji v zadnjih desetih letih. Danes se učenci različnih programov povezujejo na mnogih skupnih aktivnostih, kot so: delavnice, projekti, dnevi dejavnosti, šole v naravi ipd., iz česar velikokrat nastanejo zanimivi dvojezični izdelki.

Mlajše in starejše učence že tradicionalno združujemo na interesnih dejavnostih, vpeljali smo učno pomoč starejših učencev mlajšim pa bralne urice itd.

Normalno je postalo povezovanje učiteljev iz različnih oddelkov pri izvedbi skupnih projektov, proslav ... Nenazadnje pa je pomembno, da je »team building« v različnih inačicah oblika in vrsta našega rednega izobraževanja.

Jožica Frigelj, OŠ Ketteja in Murna

SODELOVALNO OCENJEVANJE

Ocenjevanje je najbolj problematična in ambivalentna faza v poučevanju in povzroča največ konfliktov med učenci, učitelji in starši. Koncept alternativne paradigme ocenjevanja znanja, ki sem ga poimenovala sodelovalno ocenjevanje, poteka v aktivni triangulaciji učitelj – učenec – vrstnik, kjer so vsi deležniki v ocenjevanje vključeni enakovredno: učiteljeva ocena – učenčeva samoocena – medvrstniška ocena. Temelji na svobodni komunikaciji in partnerskem odnosu.

Raziskave kažejo, da učenci na vseh stopnjah šolanja doživijo ocenjevanje kot nekaj, kar nekdo z njimi dela (Tierney, Krek, Mäensivu). Zato je pomembno, da učence vključimo v razumevanje in razvijanje kriterijev dobrega uspeha ter v lastno spremljavo napredka glede na te kriterije, s tem pa se poveča tudi motivacija za učenje. Ob tem razvijajo tudi veščino samoevalvacije, to je samostojnega presojanja dosežkov glede na znane kriterije. Model sodelovalnega ocenjevanja je ciklični, sistematičen in dinamičen in poteka v štirih fazah: 1. identifikacija (razumevanje kriterijev znanja), 2. planiranje (nizanje avtentičnih primerov znanja), 3. ponovni pregled in napredovanje k rezultatom (zavezanost standardom in ciljem) ter 4. izvedba sodelovalnega ocenjevanja. Učinki tega ocenjevanja so bili preverjeni s kombinacijo kvalitativnih in kvantitativnih raziskovalnih metod v obliki triletnega pedagoškega eksperimenta med kontrolno in eksperimentalno skupino (vsaka iz treh oddelkov učencev) in so se osredinili na preverjanje posledične veljavnosti, ki je pokazalo statistično značilne pozitivne učinke pri učencih na spoznavnem, čustvenem in motivacijskem področju, od razvoja metakognitivnih strategij, povečanja zaupanja v lastne zmožnosti, spremenjenega odnosa do znanja in učenja do zmanjšanja tekmovanja in povečanja sodelovanja. Sodelovalno ocenjevanje deluje na predpostavki, da lahko vsak učenec napreduje, od učitelja in učenca pa zahteva nenehno refleksijo lastnega dela. Model se uvršča med strategije, ki motivirajo za učenje in ne le za dosežke ter sodi med najpomembnejše novosti na področju ocenjevanja, saj omogoča prehod od »ocenjevalne« družbe, kjer je kriterij ustreznosti dosežkov le objektivna merljivost, k »učeči se« družbi, kjer pa naj bi bil pomemben proces učenja in dosežki na različnih področjih. Tako ocenjevanje tudi podpre zahtevane cilje razvijanja samostojnih, mislečih učencev, osebno zavzetih za kakovostno učenje in pripravljenih na vseživljenjsko izobraževanje.

Mateja Žist in Bernarda Mal, OŠ Jurija Vege Moravče

SODELOVANJE – KLJUČNI ELEMENT ZA DOBRO STROKOVNO RAZPRAVO

Naloga šole je posameznika pripraviti na suvereno govorno delovanje, s katerim se bo ta vključeval v javno, kulturno, strokovno in politično življenje. V šoli naj bi se učenci in dijaki učili govornega nastopa ob različnih vsebinah, v klopi ali zgolj z branjem, ob plakatu ali s pomočjo ppt-predstavitve, rekvizitov ... Strokovna razprava je oblika govornega nastopa, ki jo osnovnošolci šele spoznavajo. Takšna razprava naj bi poleg prvin klasičnega nastopa poudarila še pomembno prvo medsebojnega poslušanja. Za učence je to koristno, saj je ta veščina pogosto prezrta. Za zdravega človeka je namreč samoumevno, da sliši, ni pa tako samoumevno, da je tudi sposoben poslušati.

Strokovna razprava presega zgolj obliko izražanja mnenj sogovorcev. Učenci vnaprej poiščejo in dorečejo odzive v govornem nastopu, torej morajo obravnavano temo dobro poznati, da v njej prepoznajo možnosti različnih zornih kotov gledanja. Svoj pogovor morajo tudi natančno strukturirati in v njem vsak odigrati točno določeno vlogo. Predstavljanje npr. pojma davkov je tako kombinacija dejstev, odklonilnih pogledov in zagovora nasprotnih mnenj. Od govorečih to terja več odzivnosti, več poslušanja in slišanja, izražanja (nelstrinjanja, sprejemanja drugačnih pogledov, dogovarjanja, sodelovanja).

Če učencem prikažemo vzorec (strokovnega) pogovarjanja – imitacijo klasične strokovne razprave –, jih bomo pripravljali na eno najpogostejših življenjskih situacij. Učili jih bomo veščin strpnega in kultiviranega pogovora ter preseganja dojemanja pogovora kot tekme z zmagovalcem. Učenci bodo dobili vzorec pogovora, ki temelji na predstavljanju argumentov in spoznali, da resna strokovna razprava ne temelji na retorični premoči sogovornika, temveč sodelovanju, spoštovanju, prepričljivosti podanih argumentov in obvladovanju veščine.

Justina Gračner Botonjić, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

SNEMANJE ČRNO-BELEGA KRATKEGA FILMA OB 90. OBLETNICI GRAFIČNEGA IZOBRAŽEVANJA NA SLOVENSKEM

Na Srednji medijski in grafični šoli Ljubljana so dijaki tretjega letnika ustvarili kratki črno-beli nemi film, v katerem so predstavljeni včasih visoko cenjeni poklici v grafiki, kot so stavec, knjigovez in reprograf. Dijak, ki igra vajenca, se je dejansko naučil vseh veščin, tudi ročnega šivanja knjige.

Film je bil posnet v treh dneh. Prvi dan je snemanje potekalo v šolskih grafičnih delavnicah in drugi dan v Šolskem muzeju. Tu so se dijaki najprej udeležili učne ure "po starem", tako so bili na snemanje in vlogi učitelj/vajenec še bolj pripravljeni. Tretji dan se je snemalo v Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri.

Po zaključenem snemanju je sledila montaža posnetega. Film vsebuje orkestralno glasbo iz časov, ko so bili vsi prikazani poklici v razcvetu.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Sodelovanje in povezovanje je potekalo na različnih ravneh znotraj šole, tako s kolegi učitelji kot dijaki, zunaj šole pa z omenjenimi ustanovami in dodatno glede organiziranja prevozov. Vsak je prispeval svoj del in le zato je film popolnoma uspel. Letos bodo sodelujoči dijaki svoje delo predstavili kot nalogo in zagovor pri četrtem maturitemem predmetu.

V drugem delu predstavljam izvajanje pouka v sodelovanju z delodajalci, predvsem z RTV Slovenija in Planet TV, kjer si dijaki četrtil letnikov, v okviru praktičnega pouka ogledajo, kako poteka delo na televiziji. Tako povezujejo šolsko delo, tudi tisto v šolskem studiu, z dejanskim na "čisto pravi" televiziji. Pred kratkim se je zgodila ponudba za delo in najbolj ponosna in zadovoljna sem, kadar se sodelovanje obrestuje do te mere, da dijak nadaljuje delo po končanem šolanju. Kar je tudi eden izmed ciljev.

Darinka Kepec, Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

S SODELOVANJEM DO USPEŠNIH DOGODKOV OB 90. OBLETNICI GRAFIČNEGA IZOBRAŽEVANJA NA SLOVENSKEM

V prispevku je izpostavljeno sodelovanje pri nastanku in izvedbi prireditev. Prva je bila postavitve in odprtje mednarodne fotografske razstave, pri čemer je poudarjeno sodelovanje s sodelavcem, ki je koordiniral delo z nosilci projekta v Nemčiji in ostalimi predstavniki iz sodelujočih držav. Kot odgovorna za kulturni program ob odprtju sem sodelovala tudi z drugimi deležniki: s sodelavci – koordinatorjo za najem prostora, prevajalci, z ravnateljico šole, ki je prevzela odgovornost za stike z Mestno občino Ljubljana in povabilo županu, – in nastopajočimi dijaki: bralci, podeljevalci nagrad in glasbeniki.

Podobno, a še zahtevnejše je bilo sodelovanje pri pripravi osrednje slovesnosti. Program je obsegal projekcije nemega, animiranega in igranega filma, ki so nastali v šoli s sodelovanjem učiteljev, mentorjev in dijakov ter zunanjih sodelavcev. Sodelovala sem pri nastajanju vseh prispevkov, pri prvih dveh v začetnih fazah in pri tretjem v zaključnem delu, pri čemer je bilo nujno sodelovanje z ustvarjalci, mentorji in dijaki ter z ravnateljico šole, s katero sem bila v nenehnih dogovorih pri spremljanju aktivnosti v posameznih ustvarjalnih skupinah. Takrat in predvsem kasneje, ko so bile napovedi do-rečene, je bilo nepogrešljivo sodelovanje z dijaki, povezovalci programa, saj je pomembno, da sodelujejo pri nastajanju, se spoprijateljijo z besedilom in se najdejo v igranih sekvencah, tako da je njihova izvedba sproščena in naravna.

Že med načrtovanjem programa in pred izvedbo je zelo pomembno sodelovanje s hišo, v kateri se posamezna prireditev odvija. Uskladiti je potrebno njihove tehnične zmogljivosti in naša pričakovanja.

Z obema vrhunskima dogodkoma smo navdušili občinstvo in to je bilo mogoče samo s sodelovanjem vseh deležnikov, tudi tistega, ki je imel morda najmanj vidno vlogo. Mozaik je namreč popoln, če ima prav vse delčke, tudi tiste najdrobnejše.

PREDSTAVITVE REFERATOV III

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA COLOMBO	18.00–19.00

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Iris Kravanja Šorli, OŠ Martina Krpana

VEŠČINE KOLEGIALNEGA PODPIRANJA UČITELJEV PRI ŠOLSKEM DELU

OŠ Martina Krpana sodeluje kot partner v projektu Comenius Regio partnerstvo drugo šolsko leto. V projektu sodelujejo še Skupina Primera d. o. o., Zavod Republike Slovenije za šolstvo, OŠ Milana Langa Bregana, Občina Somobor in Hrvaško učiteljsko društvo. V prispevku bom predstavila različne oblike in načine vzajemnega kolegialnega podpiranja med učitelji, ki ga skupina učiteljev vnaša v svoje vsakodnevno šolsko delo.

Vsi učitelji so se na izobraževanju seznanili z veščinami aktivnega poslušanja, zastavljanjem pravih vprašanj in dajanjem konstruktivnih povratnih informacij, po koncu izobraževanja pa se je ožja skupina osmih učiteljev odločila, da bo usvojene veščine aktivno vnašala v različne oblike dela. Med učitelji se je oblikovala »veriga« vzajemnega podpiranja, kjer je vsak člen verige hkrati v vlogi klienta in coacha (A je coach B-ju in je klient C-ja, to se nadaljuje, dokler se veriga osmih učiteljev ne sklene). Vsak par učiteljev se sreča najmanj enkrat tedensko oziroma po potrebi. Z medsebojnim podpiranjem se tako odpira prostor za sodelovanje in ustvarjanje prostora zaupnosti.

Z znanji, ki smo jih pridobili skozi izobraževanje za izvajanje kolegialnega coachinga, smo obogatili tudi kolegialne hospitacije. Učitelj, ki izvaja pouk, je v vlogi klienta, učitelj, ki hospitira, pa v vlogi coacha. Po hospitaciji učitelj v vlogi coacha s pomočjo coaching vprašanj pomaga učitelju, ki je v vlogi klienta, da skozi samoraziskovanje in refleksijo šolske ure nadgradi prakso poučevanja.

Veščine kolegialnega coachinga se uporabljajo pri spremljanju in podpori mladih učiteljev, kjer potekajo srečanja v obliki timskega coachinga na način raziskovanja možnih zelenih izidov pri reševanju vsakodnevnih dilem, težav in problemov, ki se pojavljajo pri šolskem delu.

Ves čas projekta poteka sodelovanje in izmenjava praks z učiteljem iz OŠ Milana Langa iz Bregane, kar izdatno bogati naše izkušnje in nas spodbuja pri raziskovanju in uvajanju novosti. Učitelji, ki coaching veščine aktivno vnašajo v svoje delo, imajo tudi možnost individualnega coachinga s profesionalnim coachem, kar še dodatno pripomore k zaupanju in nadgradnji znanja ter spodbuja k prakticiranju veščine.

Zora Rutar Ilc, Zavod RS za šolstvo

KOLEGIALNO PODPIRANJE ZA BOLJŠO KLIMO IN PROFESIONALNI RAZVOJ

V prispevku bomo predstavili, na kakšne načine smo na Zavodu za šolstvo v sodelovanju s šolami in učitelji v zadnjih letih uvajali coaching na področje šolstva. Pokazali bomo, na kakšne načine lahko s pomočjo tega pristopa, veščin in orodij spodbujamo sistematično kolegialno podpiranje, ki prispeva k boljši klimi in k profesionalnemu razvoju posameznikov. Predstavili bomo izvedbene oblike, ki smo jih preizkušali, kot npr.: timski coaching, skupinski coaching, tematski coaching, individualni coaching in program usposabljanja za ravnatelje in učitelje ter za kolektive za kolegialno podpiranje po načelih

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

coachinga (kolegialni coaching). S timskim coachingom smo podpirali time pri raziskovanju in izboljševanju njihovih odnosov ter pri iskanju rešitev za bolj učinkovito razvojno delovanje in izboljševanje klime v kolektivih. Zanimanim (članom in ravnateljem) smo omogočili tudi individualni coaching v zvezi z njihovimi profesionalnimi izzivi in profesionalnim razvojem (npr.: kam naj usmerim svoja prizadevanja, kaj so moje prioritete, kaj mi je pri tem posebej pomembno, na kakšen način lahko do tega pridem ...). Nato pa smo time, ki so že imeli izkušnjo timskega coachinga, povabili še k usposabljanju iz veščin kolegialnega coachinga (krajšo varianto usposabljanja smo izvedli še za njihove ravnatelje oz. ravnateljice). Usposabljanje temelji na pridobivanju veščin kolegialnega podpiranja po načelih coachinga s poudarkom na: vzpostavljanju dobrega stika in spremljanju, aktivnem poslušanju, odprtih raziskovalnih vprašanjih, modelih podpiranja (GROW, SCORE, Dilts ...), izpopolnjevanju zastavljanja ciljev ... S pridobivanjem in preizkušanjem teh veščin so udeleženci prispevali k svojemu profesionalnemu razvoju, hkrati pa so preizkušali, kako jih lahko uporabijo v svojih sredinah (medsebojno podpiranje v parih, v »verigi«, vodenje pogovorov s starši in učenci po načelih coachinga, obogatitev RU), s čimer so prispevali k izboljševanju klime. Naslednjo stopnjo pa je predstavljalo uvajanje kolegialnega coachinga za dva poskusna učiteljska zbora z namenom preizkušanja, kakšen potencial lahko ima ta pristop na ravni šole pri izboljševanju klime in pri gradnji kulture dobre skupnosti.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA DA GAMA	18.00–19.00

Jelena Horvat, OŠ Antona Janše Radovljica

SODELOVANJE IN POVEZOVANJE V LOKALNEM OKOLJU – POGOJ ZA RAZVIJANJE ŽIVLJENJSKIH VEŠČIN

V referatu bo predstavljen nadgrajen posebni program za mladostnike 5. stopnje v osnovni šoli s prilagojenim programom. Program temelji na strokovnih izkušnjah in potrebah mladostnikov z zmerno motnjo v duševnem razvoju. Prakso usposabljanja izvajamo več let, izkazujemo pozitivne rezultate. Bistvo prispevka bo prikaz vključevanja mladostnikov v okolje in pomen sodelovanja vseh akterjev pri pripravi programa ter izvajanja v praksi. Prikazan bo pomen sodelovanja med šolo, starši in lokalnim okoljem.

V obdobju odraščanja je mladostnikom potrebno urediti tako podporno okolje, kjer lahko razvijejo svoje potenciale. Šolski prostor postane premajhen, nudi premalo nepoznanih izzivov in situacij. Razvoj življenjskih veščin temelji na izkustvenem učenju. V okviru odraščanja potrebujejo čim več situacij, kjer spoznavajo nove ljudi, razvijajo sodelovalno kulturo, razvijajo delovne spretnosti in imajo možnost v realnih življenjskih situacijah utrjevati osvojeno. Najpomembnejši cilj je razvoj samostojnosti, v smislu orientirati se v svojem poznanem okolju, zaupati vase, zdravo živeti, biti delovno in telesno aktiven. Potrebujejo stalno vzdrževanje kondicije in aktivnosti.

Za razvijanje mreže sodelovalne kulture, povezovanja ter krepitve socialne mreže za mladostnike smo v lokalnem okolju povezali mnogo akterjev različnih področjih: ekonomskih, umetniških, institucionalnih, lokalnih delovnih organizacij in zasebnih. Močno povezovanje in sodelovanje je pogoj, da okolica mladostnike z motnjo v razvoju sprejema za svoje, jim daje svoj prostor ter občutek pomembnosti. Na prvo mesto postavljamo počutje in vlogo posameznih mladostnikov, njihovim potrebam, željam in interesom, njihove starše ter jih povezujemo z različnimi socialnimi mrežami. Redno so prisotni v okolju, ki jih prepozna kot delovne in odgovorne soobčane. Hkrati s sodelovanjem se raz-

vija in spreminja odnos do te populacije, manjšajo se tabuji in predsodki, širijo se kompetence vseh udeleženi, razvija pripadnost in sprejetost.

Vojka Havlas, OŠ Središče ob Dravi, **Petra Trstenjak**, VIZ Vrtec Ormož, **Silva Rakuša**, OŠ Sveti Tomaž, **Aleš Jurčec**, OŠ Stanka Vraza Ormož

MREŽENJE UČENCEV OSNOVNE ŠOLE, ŠOLE S PRILAGOJENIM PROGRAMOM IN OTROK VRTCA KOT USPEŠEN NAČIN ZA DVIG SOCIALNEGA IN KULTURNEGA KAPITALA

Štirje zavodi (Vzgojno-izobraževalni zavod Vrtec Ormož, Osnovna šola Sveti Tomaž, Osnovna šola Stanka Vraza Ormož, ki izvaja prilagojeni program, in Osnovna šola Središče ob Dravi) smo v projektu z namenom dviga socialnega in kulturnega kapitala oblikovali program Besedna brigada. Ta temelji na ideji skupnega delovanja z namenom izgradnje mostu za dvig znanja in vrednot ter vzajemno bogatenje (besednih) veščin učencev ter porajajoče se pismenosti otrok.

Naš načrt vsebuje predbralno in bralno podporo, vključevanje mladih v družbene procese in razvijanje spretnosti za razumevanje besedil. Šele opremljeni s tovrstnim (predbralnim in bralnim) kapitalom odraščajoči otroci lahko začnejo zbirati podobe, misli, znanja, veščine, vrednote, ki jim pravimo kulturni kapital in zaradi katerih se bodo v prihodnosti bolj kompetentno vključevali na trg dela. Ta cilj pa lahko zadovoljivo dosežemo, v kolikor jim hkrati omogočamo povezovanje in aktivno vključevanje v socialne mreže ožje in širše lokalne skupnosti, ki nam lahko ponudi lastna znanja, izkušnje, aktivnosti.

Skupno "brigadirstvo" nas povezuje. Čeprav so otroci in učenci, združeni v mrežo, na prvi pogled različni – po starosti, izkušnjah in sposobnostih, so si v bistvu zelo podobni. Preko skupnih dejavnosti se spoznavajo in odkrivajo, da imajo enake želje, enaka pričakovanja. Skozi leto drug drugemu predstavljamo lokalne posebnosti, s skupnimi močmi bomo pripravili glasilo. Med nami vsak mesec krožijo t. i. Poštar'ce, v katerih otroci/učenci delijo svoje izkušnje in dosežene cilje, na katere so še posebej ponosni. Za ohranjanje pristnosti in solidarnega duha pa vsak zavod za enega izmed ostalih pripravlja paket presenečenja lastne izdelave za obdaritev novih prijateljev. Zdaj ugotavljamo, da z mreženjem ne pridobivamo le veščin, ampak hkrati odkrivamo, kdo so v resnici naši sogovorniki in kdo smo v resnici mi sami.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORNA VESPUCCI	18.00–19.00

Tatjana Šček Prebil, Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola

MEDNARODNO SODELOVANJE – PRILOŽNOST ZA UČENJE IN DELJENJE ZNANJA

Živilska šola je že nekaj let vključena v evropski projekt Leonardo da Vinci. V povezavi z njim imajo dijaki in zaposleni možnost za izobraževanje ter opravljanje delovne prakse na partnerskih šolah in pri delodajalcih v tujini. Tako uspešno predstavljajo šolo, slovensko živilsko in naravovarstveno stroko ter Slovenijo.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Doslej je največ izmenjav potekalo s francoskimi srednješolskimi centri iz pokrajine Auverne. Dijaki odhajajo k delodajalcem v Francijo, njihovi francoski vrstniki pa so se v Ljubljani uspešno spoprijeli s pripravo slovenskih slaščičarskih dobrot. Sodelovanje poteka tudi s finskimi srednjimi šolami. Na delovno prakso v Francijo so odšli mesarji, slaščičarji, peki in živilsko-prehranski tehniki. Na Finskem so bili peki, živilsko-prehranski in naravovarstveni tehniki, v Španiji pa slaščičarji. Dijakinje in dijaki, ki predstavljajo šolo v tujini, so dokazali, da so strokovno vrhunsko usposobljeni, odprti za sprejemanje novega znanja in idej, brez težav sledijo delovnim zahtevam francoskih delodajalcev. Nekateri so prejeli ponudbe, da bi ostali v podjetju in delali za francoske delodajalce, kar dokazuje, da so se res dobro odrezali pri opravljanju svojega dela.

V okviru mednarodnega sodelovanja so na Živilski šoli opravljali delovno prakso francoski dijaki iz velikega šolskega centra, spremljala sta jih dva profesorja, vrhunska mojstra slaščičarstva. Delovno prakso so v šoli opravljale tudi finske dijakinje. Aprila 2014 so prišli na obisk dijaki in učitelji iz partnerske šole MFR iz Francije.

V projekt so se uspešno vključili tudi zaposleni. Leta 2012 in 2013 so bili na delovnem obisku v različnih živilskih proizvodnih obratih v Granadi in Cordobi.

Mednarodna mobilnost dijakov in zaposlenih daje številne pozitivne rezultate: boljše je poznavanje drugih evropskih kultur, na šoli se je povečalo zanimanje za učenje tujih jezikov, geografije in zgodovine, večja je strpnost do drugače mislečih. Dijaki imajo boljšo samopodobo, verjamejo vase in v svojo strokovno prihodnost. Udeleženci mobilnosti gradijo zaupanje vase in v svoje strokovno znanje, širijo lastno obzorje na strokovnem in družbenem področju. Mednarodno sodelovanje je priložnost za novo dimenzijo izobraževanja in opravljanja delovne prakse ter priložnost za sodelovalno učenje in deljenje znanja.

Lilijana Homvec, OŠ Črni Vrh

UČENJE NARAVOSLOVJA Z RAZISKOVANJEM

Od septembra 2011 pa do novembra 2014 sem bila vključena v program evropskega projekta PROFILES, ki je namenjen poučevanju in učenju naravoslovnih predmetov na osnovi družbeno-naravoslovnega konteksta z raziskovanjem. V njem je sodelovalo 20 držav in 21 institucij. V Sloveniji se je projekt odvijal pod okriljem Pedagoške Fakultete Univerze v Ljubljani in vanj se je vključilo približno 50 slovenskih osnovnih in srednjih šol in tudi prav toliko učiteljev kemije, fizike in biologije.

V projekt PROFILES sem se vključila z željo po napredku in ker je raziskovanje tudi moj način dela. Delo je potekalo timsko na srečanjih na Pedagoški fakulteti in preko elektronske komunikacije. Vključila sem se v skupino za oblikovanje in razvoj modulov s področja biologije. Prvi dve šolski leti smo pripravile po tri module vsako leto, jih izvedle v razredu in analizirale rezultate takega načina poučevanja. Delale smo predvsem na podlagi digitalne povezave in se sestajale na PeF, kjer nam je konzulent pomagal pogledati na naše delo še z drugega zornega kota in nas tako usmerjal k izboljšavam. Nekakšen vrhunec dela je pomenilo srečanje vseh udeleženi inštitucij v Berlinu, kjer smo si predstavniki učiteljev iz vseh držav udeleženk projekta izmenjali izkušnje in drug drugemu predstavili svoje zamisli.

Iz več razlogov sem zelo zadovoljna, da sem se vključila v projekt.

- Raziskovanje kot način dela je na področju naravoslovja nujen, če želimo, da bodo mladi ljudje izrazili svojo ustvarjalnost in znanje. Čeprav primerjava med ocenami, pridobljenimi s klasičnim in raziskovalnim načinom učenja ne kaže bistvenega odstopanja v smer raziskovanja, je znanje, pridobljeno na ta način, bolj ponotranjeno in tako trajnejše in bolj uporabno.
- Delo v skupini učiteljev pomeni napredek v razvoju moje pedagoške prakse, saj izmenjava izkušenj nujno bogati vse sodelujoče, ne glede na to, ali je bila moja ideja sprejeta, preoblikovana ali zavržena.
- Intenzivna komunikacija s Pedagoško fakulteto pomeni ponoven in to pot kritičen pogled v teorijo poučevanja in učenja. Hkrati je to tudi spoznanje, kako globoko je teorija povezana s pedagoško prakso.
- Povezovanje učiteljev na evropski ravni je nujnost za skladen in čim bogatejši razvoj znanosti in družbe prihodnosti. Vsako srečanje pomeni rojstvo številnih novih zamisli za boljši vzgojno-izobraževalni proces.

Tatjana Ferjan, Srednja trgovska šola Ljubljana

SODELOVALNO UČENJE V UČNEM PROCESU

V referatu razmišljam o sodelovalnem učenju, kako sodelujemo in kaj s sodelovanjem dosegamo. Predstavila bom nekaj različnih možnosti za razvijanje sodelovalnih spretnosti in doseganje postavljenih ciljev.

Pri delu v dvojicah učenca sodelujeta. Zbirata gradivo, napišeta poročilo in se pripravita za predstavitev referata. Med učencema vlada dopolnjevanje v znanju in medsebojna pomoč in tako dosegata postavljene cilje.

Pri skupinskem pouku se sodelovanje odvija v dveh etapah: sodelovanje znotraj skupine in sodelovanje med skupinami. To delo je zahtevno, saj je sodelovanje prepleteno. Sodelovanje med skupinami šele ustvarja širše znanje in daje učencem zaključeno sliko o določeni temi. Pri takem učenju so nekateri učenci zelo inovativni. Tudi manj zainteresirani učenci zažive. Sigurno so to prednosti, ki jih tak način prinese učencem.

Razstava je zanimiv prikaz razvijanja sodelovalnih možnosti in spretnosti, saj pomeni postavitev učencevih izdelkov v prostor in s tem pokaže kakovost pouka v novi obliki. Med učenci, ki izdelujejo plakate in makete, je sodelovanje in medsebojna pomoč. Vlada delovno vzdušje, saj je želja vsakega učenca čim boljše ustvariti izdelke, ki bodo na razstavi. Učenci si pri takem učenju pridobijo izkušnje in znanje.

Raziskovalna naloga je tipičen primer sodelovalnega učenja, saj jo pogosto izdelujeta dva učenca. Raziskujeta, zbirata gradivo, ga analizirata, pišeta nalogo in sta ustvarjalna. Posledica sodelovanja pri delu raziskovalne naloge so znanje in izkušnje, ki jih učenca v tem procesu pridobita.

S sodelovalnim učenjem dosegamo več pozitivnih rezultatov. Razvijamo različne možnosti sodelovanja v učnem procesu in s tem boljše doseganje postavljenih ciljev. Pomemben je dober medsebojni odnos, tako med učenci, kot tudi med učiteljem in učencem. Učitelj vodi, usmerja in tudi sodeluje pri delu. Na tak način ustvarja pogoje za aktivnost učencev in njihovo uspešnost. Pomembna je tudi pomoč manj zainteresiranim učencem, ki tako s sodelovanjem zažive in uspejo doseči cilj. S sodelovalnim učenjem učenci dosegajo nadgradnjo v znanju in inovativnost pri delu ter s tem boljše kakovost pouka. Sodelovalno učenje je pomembno tudi zato, ker učence uči za življenje, saj je sodelovanje pomembno na vseh ravneh.

Alenka Grmek, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

SODELOVALNO UČENJE – POT DO DOSEGANJA CILJEV PRI PREDMETU PRODAJA

V prispevku nameravam predstaviti svoje izkušnje z doseganjem nekaterih ciljev predmeta Prodaja na višješolskem strokovnem programu Ekonomist, smer Komerciala z uporabo sodelovalnega učenja. Navedla bom nekaj značilnosti, pogojev in razlogov za sodelovalno učenje. Zanimiva je tudi vloga učitelja in učencev pri sodelovalnem učenju.

V skladu s katalogom znanj predmeta mora biti študent, ki uspešno opravi obveznosti pri predmetu, sposoben npr. organizirati prodajo in izvesti prodajne postopke. Z namenom, da bi bila izvedba prodajnih postopkov učinkovita, podjetja v prodajni proces uvajajo posebno metodologijo, ki sledi značilnostim sodobnega prodajnega procesa. Metodologijo popišejo v prodajnih priročnikih in podprejo z informa-

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

cijsko-komunikacijsko tehnologijo. Z namenom, da študente, ki imajo že vsi veliko izkušenj s prodajo različnih izdelkov in storitev, pritegnem v presojo pomena oblikovanja in uporabe prodajnih priročnikov, sem na vajah predmeta študente usmerjala pri pripravi prodajnih priročnikov za izbrane izdelke. Uporabila sem skupinsko metodo sodelovalnega učenja. Pred pripravo priročnikov sem izvedla anketo, s katero sem ugotovila mnenje študentov o pomenu prodajnih priročnikov v trgovini na drobno, kjer je prodajne postopke najlažje popisati. Nato so študenti v skupinah v skladu z navodili v skripti in običajnimi postopki priprave tovrstnih priročnikov le-te tudi oblikovali. Svoje izdelke so predstavili. Zatem sem ugotavljala spremembe njihovih stališč o pomenu priročnikov za učinkovito prodajo, zadovoljstvo kupcev in konkurenčnost prodajalne.

Ugotovila sem, da so študenti ozavestili pomen in koristi prodajnega priročnika, obenem pa je poučevanje potekalo na dinamičen način, ki je študentom omogočal celovit razvoj s poudarkom na urjenju sodelovalnih spretnosti, ki jih bodo spremljale vse življenje. Obenem smo uspeli povezati teorijo s prakso. Moja izkušnja je, da je doseganje ciljev predmeta bolj učinkovito, če je aktivno sodelovalno delo študentov usmerjeno k doseganju skupnega cilja.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA SCOTT	18.00–19.00

Jan Žitnik, Ekonomska šola Ljubljana

KAKO POVEČATI SODELOVANJE MED UČENCI IN MED UČENCI TER UČITELJI S POMOČJO SODOBNIH INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH TEHNOLOGIJ

V zadnjih letih so spremembe v izobraževanju na vseh ravneh v veliki meri povezane z uvajanjem sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij (IKT). Med zaposlenimi v vzgoji in izobraževanju so glede tega mnenja deljena. Na eni strani so tisti, ki pričakujejo, da bomo s tem, ko damo otroku v roke tablični računalnik, pouk avtomatično naredili zanimiv, pri učencih pa sprožili »instant« motivacijo. Na drugi strani so tisti, ki verjamejo, da »so otroci tako ali tako preveč na računalnikih in telefonih«, zaradi česar imajo težave s koncentracijo, vidom, socialnimi stiki itd. Na fotografijah, ki prikazujejo uporabe tablic pri pouku, vidimo nemalokrat otroke, ki buljijo vsak v svojo tablico in ne vedo drug za drugega. Resnica je, da so sodobne IKT izjemno močno orodje, s katerim lahko povečamo sodelovanje in motivacijo otrok. Namen prispevka je opredeliti, kako se izognemo najpogostejšim napakam pri uvajanju IKT in kako lahko s sodobnimi metodami učenja in poučevanja s pomočjo IKT povečamo sodelovanje med učenci in med učenci ter učitelji. Sprotno preverjanje znanja je prvo področje, kjer tablični računalniki z uporabo ustreznih aplikacij učitelju bistveno olajšajo delo in omogočajo, da na koncu ure hitro in brez popraviljanja preveri, koliko so si učenci zapomnili. To učence motivira, da so pri pouku bolj aktivni. Naslednji korak je ocenjevanje sprotne dela, kar lahko v končni fazi v celoti nadomesti klasične kontrolne naloge. Samoevalvacija pri predmetih, kjer smo te načine na naši šoli uporabljali, je pokazala višjo raven znanja, večje zadovoljstvo tako dijakov kot učiteljev. Korak naprej je vrstniško ocenjevanje. Učenci naj sodelujejo pri pripravi materiala, vprašanj in snovi, kar poveča njihovo vključenost v predmet. S pravilno zasnovo nalog lahko namesto individualnega učenja spodbujamo sodelovanje med učenci, medsebojno pomoč in timski duh. V prispevku so opisane tudi konkretne rešitve (aplikacije), ki jih lahko za to uporabljamo.

INOVATIVNE METODE POUČEVANJA – KLJUČ DO KAKOVOSTNEGA ODNOSA MED UČITELJEM IN UČENCEM

Prispevek obravnava odnos med učiteljem in učencem, učne metode in njihov vpliv na motivacijo učencev ter učiteljev položaj. Za uvod predstavi trenutno stanje v šolah, pri čemer se osredotoči predvsem na motivacijo učencev, njihov odnos do učiteljske avtoritete ter ustaljene oblike in metode dela. V nadaljevanju prispevka avtorica predstavi nekatere inovativne učne metode, pri čemer skuša upoštevati tudi specifične posameznih predmetov kakor tudi starost učencev. Njeno izhodišče obravnava inovativnost učnih metod kot enega od glavnih vzvodov za dobro sodelovanje med učiteljem in učenci. Avtorica poskuša z več vidikov ovrednotiti vpliv inovativnih metod na učiteljevo avtoriteto, klimo v razredu ter motivacijo učencev. Prispevek obravnava zlasti naslednja vprašanja: kako lahko inovativne metode poučevanja pripomorejo k boljši motivaciji učencev ter predvsem k boljši klimi v razredu? Kako njihova uporaba vpliva na učiteljev stil poučevanja in na njegovo poklicno avtoriteto? Ali se inovativnih metod lahko uspešno poslužujejo vsi učitelji ne glede na svoj osebni stil poučevanja in kakšna so resnična merila za uspeh? Je v našem šolstvu na mikro- in makroravni dovolj posluha za inovativnost, tako učiteljevo kakor učenčev? Kateri dejavniki so še pomembni za motivacijo učencev in v kakšni korelaciji so z učnimi metodami? Kot ena od predlaganih alternativ oziroma načinov je pri vpeljevanju inovativnih metod obravnavana zlasti vloga učenca, pri čemer prispevek poskuša njegovo vlogo obravnavati z več vidikov. Prav tako pa se prispevek dotakne tudi vpliva inovativnih metod poučevanja na učiteljeve kompetence in njegov poklicni razvoj. Avtorica svoje misli strne v povzetek, v katerem skuša inovativnost v vseh svojih oblikah umestiti v ustrezen kontekst znotraj drugih rešitev za boljši odnos med učitelji in učenci.

TOREK, 31. MAREC 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV III
DVORANA AMUNDSEN	18.00–19.00

Alenka Bašelj, OŠ Šentjernej

VPLIV SODELOVANJA NA VKLJUČENOST ROMSKIH UČENCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI SISTEM

V našo šolo je vključenih 50 učencev Romov, z vključevanjem katerih se kot vodja aktiva in učiteljica za dodatno učno pomoč učencem Romom aktivno ukvarjam že deset let. Znano je, da za učinkovite procese poučevanja, učenja in vzgojo otrok zelo pomembno sodelovanje vseh treh ključnih subjektov – učencev, učiteljev in staršev. Kljub temu, da slovenski vzgojno izobraževalni prostor namenja učencem Romom posebno skrb, pa se romski starši zelo redko vključujejo v omenjen trikotnik in so redko pripravljeni sodelovati z učitelji. Vključevanje Romov v vzgojno-izobraževalni sistem zahteva pripravo različnih tehnik in metod dela, zaradi stikanja različnih kultur in neprisotnosti romskih staršev, pa situacija od šolnikov terja tudi inovativnost v načinih sodelovanja. Ali proces sploh lahko uspešno teče le ob dveh sodelujočih subjektih in kakšne oblike sodelovanja med njima se morajo ob tem razviti?

V prispevku bom osvetlila pred kakšne izzive in vloge je postavljen učitelj, ko romski starši izstopijo iz omenjenega trikotnika ali pa v njem ne igrajo pričakovane starševske vloge. Predstavila bom tudi analizo raziskave izvedene med učitelji v šoli, s katero bom raziskala, kakšne spremembe v delovanju

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

in sodelovanju z učenci Romi zahteva taka situacija od učiteljev in katere so tiste oblike sodelovanja, ki ustvarjajo spodbudno okolje za uspešno in čim daljšo vključenost romskih učencev v vzgojno-izobraževalni sistem. Predstavila bom tudi primer dobre prakse, kjer se je dobro sodelovanja med učitelji in učenci Romi izkazal kot ključen za učni napredek in vključenost teh posameznikov v VIZ. Poleg tega taka oblika sodelovanja pri vseh vključenih dviguje socialni kapital, krepi samopodobo in druge socialne veščine, predvsem pa ponuja priložnost za pozitivno srečanje, boljše poznavanje in razumevanje obeh stikajočih se kultur in ustvarja priložnost za kulturne spremembe.

Maša Vidmar, Pedagoški inštitut

SODELOVANJE MED UČITELJEM IN UČENCI: VLOGA ODNOSNE KOMPETENTNOSTI UČITELJEV

Socialni odnosi pomembno vplivajo na posameznikov razvoj. Glede na to, da otroci in mladi preživijo veliko časa v šoli, imajo socialni odnosi v šoli – torej tudi odnos med učiteljem in učencem – velik vpliv na učenca. Vendar je bila do danes učiteljeva kompetentnost, kako odnose graditi, jih izboljševati, krepiti in razvijati, spregledana tako v raziskovanju kot pri izobraževanju učiteljev. Namen prispevka je predstaviti koncept odnosne kompetentnosti učiteljev (Juul in Jensen, 2009) ter vlogo odnosne kompetentnosti v pedagoškem procesu oziroma pri sodelovanju z učenci. Odnosna kompetentnost je sposobnost učiteljev, da vidijo posameznega otroka v njegovih specifičnostih in nanje uglasijo svoje ravnanje, ne da bi mu predali vodstveno vlogo, pri tem pa so v stikih z učencem avtentični. Poleg tega je tudi sposobnost učiteljev, da prevzamejo polno odgovornost za kakovost odnosa. Odnosna kompetentnost torej sestavljajo tri komponente: spoštovanje individualnosti, avtentičnost in odgovornost za odnos. V prispevku bomo predstavili tudi izobraževanje učiteljev o odnosni kompetentnosti, ki jo izvajajo na Aarhus University na Danskem. Poleg tega bomo predstavili rezultate preliminarne raziskave o odnosni kompetentnosti učiteljev v Sloveniji, v kateri je sodelovalo približno 120 učiteljev četrtil in osmih razredov. Učitelji so na spletu izpolnili poskusno slovensko različico vprašalnika odnosne kompetentnosti, ki ima 26 postavk (za vsako učitelj oceni, kako pogosto velja zanj). Rezultati factorske analize niso podprli pričakovane trifaktorske strukture. Bolj podrobna analiza postavk je pokazala, da so se vse t. i. negativne postavke združile v skupen faktor. Postavke bo potrebno modificirati, tako da bodo bolje odražale merjene konstrukte.

Alenka Košak, OŠ Podbočje

VPLIV MEDIACIJSKIH VEŠČIN NA IZBOLJŠANJE MEDVRSTNIŠKEGA SODELOVANJA

V referatu bom predstavila mediacijo kot način sodelovanja, timskega dela, načina reševanja konfliktov na šoli in vpliva mediacije na komunikacijo in sodelovanje med vrstniki in učenci različnih starosti. Kot šolska mediatorica se s tem področjem aktivno ukvarjam že šesto leto. V tem času sem izvedla usposabljanje za več generacij vrstniških mediatorjev in za strokovne delavce šole. Ves čas aktivno spremljam in evalviram učinke mediacije na področju komunikacije, sodelovalnega dela, sprejemanja drugačnosti in razumevanja različnih stališč.

Mediacija ni pomembna le z vidika razreševanja konfliktov, temveč tudi zaradi razvijanja sposobnosti pozitivne komunikacije, medsebojnega sodelovanja, izboljšanja odnosov, osebne rasti ter privzganja občutka za pravičnost.

Pri pedagoškem delu z učenci učitelji in svetovalni delavci velikokrat ugotavljamo, da imajo učenci težave pri sodelovalnem delu in medsebojnem prilagajanju, mediacijske veščine pa so tudi eden od načinov, ki spodbuja in krepi medsebojno sodelovanje. Vrstniški mediatorji morajo pri izvajanju

vrstniške mediacije medsebojno sodelovati in delovati v enaki smeri za rešitev problema, kar se izkustveno naučijo skozi usposabljanje. V prispevku bom prikazala tudi ovire, ki jih opažam skozi usposabljanja in preseganje le-teh pri medvrstniškem sodelovanju (družinski vzorci, težave z zaupnostjo, različni pogledi ipd.).

Sama mediacija velikokrat pripomore k rešitvi že dalj časa trajajočih sporov med učenci, zaradi katerih so imeli težave pri sodelovalnem učenju (nekateri učenci zaradi spora niso želeli medsebojno sodelovati, nuditi pomoč vrstniku). Kažejo se pozitivni učinki v tem pogledu.

Pogost pojav v oddelkih je grupiranje učencev v skupine po različnih vrstah pripadnosti in posledično težave pri timskem in projektnem delu. Tu znanje mediacije in mediacijskih tehnik izboljšuje in razvija sodelovalno delo in učenje (znanja o čustvih, razumevanja stališč drugih, aktivno poslušanje, zmožnost empatije, čut za pravičnost, zaupnost ipd.).

Še posebno spremljam učence, ki so se usposabljali za vrstniške mediatorje, predvsem njihov odnos do vrstnikov, uporabo mediacijskih veščin v življenju in vpliv tovrstnega znanja na sodelovalno in timsko delo pri pouku. Z mediacijo in načini reševanja konfliktov seznanjam tudi predšolske otroke, predvsem z različnimi igrami vlog z lutkami. Tako že otroci v vrtcu spoznajo konstruktivne načine reševanja konfliktov in načine za spodbujanje pozitivne komunikacije, sodelovanja in zdravih medosebnih odnosov. S tem se že v predšolski dobi otroci učijo ubesediti čustva, svojo vlogo v konfliktu in načine dobrega sodelovanja.

V prihodnosti želim, da bi znanje mediacijskih veščin prenesla tudi v predmetnik tistih vsebin, kjer je to mogoče, in sicer po celotni vertikalni. To je kar velik izziv, saj zahteva smiselno umestitev v program in večje sodelovanje učiteljev.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE REFERATOV IV

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA COLOMBO	9.00–10.30

Damjana Kogovšek, Martina Ozbič, Jerneja Novšak Brce, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani,
Hazel Roddan, University of Central Lancashire, United Kingdom

SODELOVANJE MED TEORIJO IN PRAKSO NA PODROČJU LOGOPEDIJE IN SURDOPEDAGOGIKE

Sodelovanje med teorijo in prakso je ključ do uspeha v različnih znanstvenih disciplinah in na različnih področjih, kot so vzgoja in izobraževanje, klinično raziskovanje, socialno vključevanje. Učinkovitost t. i. partnerskega sodelovanja na imenovanih področjih pa se kaže tako v uspešni komunikaciji med različnimi partnerji kot tudi v njihovi kompetentnosti. Dobro in učinkovito sodelovanje je torej pomemben indikator kakovosti delovanja različnih ustanov na področju izobraževanja različnih strokovnih profilov, kot so npr.: logopedi in surdopedagogi, specialni in rehabilitacijski pedagogi, vzgojitelji, učitelji ali drugi strokovnjaki.

Sodelovanje med teorijo in prakso, sodelovanje med znanstveniki, raziskovalci, študenti in praktiki je torej ključno, pomembno in smiselno in zahteva veliko mero spoštljivosti in naklonjenosti do različnosti ter poznavanja stroke.

Da lahko zagotovimo kakovostno izobraževanje logopedov in surdopedagogov, ki vključuje poglobljeno teoretično razumevanje različnih strokovnih področjih kot tudi praktične izkušnje, moramo poznati delovanje različnih izobraževalnih kontekstov, kjer je poudarjeno razumevanje razlik med eksplicitnim in implicitnim t. i. tihim znanjem ter vpeljevanje ter paradigmo. Dejstvo je, da vsega znanja povezanega z delovnim procesom logopeda in surdopedagoga ni moč pridobiti samo s teoretičnim znanjem, ampak je nujno vključevanje v prakso in preverjanje ter preskušanje teoretičnega znanja v praksi. V današnjem času je trend izobraževanja logopedov in surdopedagogov po svetu ta, da se študijski proces izvaja na različne načine in da je pomen paradigme z dokazi podprte prakse še toliko večji. Potrebno je torej integrirati praktična spoznanja s teoretičnimi in naučiti študente, da bodo vedeli, kako in kaj delati ter kaj je njihova kompetenca.

V prispevku bodo zato predstavljeni različni načini, pristopi in sodelovanja na področju izobraževanja logopedov in surdopedagogov, ki smo jih sistematično začeli vključevati v prenovljen študijski program Logopedija in surdopedagogika v kontekstu bolonjskega procesa. Na osnovi analize stanja bodo izpostavljeni pozitivni vidiki mednarodnega sodelovanja ter nakazane možnosti izboljšave, kjer je to potrebno.

Marjeta Šmid, OŠ Jela Janežiča, **Martina Ozbič,** Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

POMEN SODELOVANJA PRI OBLIKOVANJU PODPORNEGA OKOLJA V LUČI KONCEPTA PRIPOZNANJA

Koncept pripoznanja pomaga razumeti, da ne obstajajo edino ekonomske krivice, temveč so za partnersko sodelovanje v socialnem življenju in delu vrstnikov neugodne tudi kulturne krivice. Glavni vzorci kulturnih vrednot, ki vplivajo na status posameznika/skupine in kvaliteto sodelovanja, so nevi-

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

dnost, prezrtost in neslišnost (nepripoznanje), manjvrednost ter nespoštovanje, dodatno stereotipne predstave o njegovi/njihovi nezmožnosti. V praksi učitelji velikokrat opazijo, kako se učenec umika iz socialnega življenja, postaja zadržan, agresiven, nesamozavesten, se izmika nalogam, ni motiviran..., kar vpliva tudi na njegovo učno uspešnost. V tej situaciji je podporno okolje tisto, ki lahko nudi odgovor na realne otrokove potrebe, sodelovanje med učenci, med učenci in učitelji ter celotno šolo in okoljem pa je pri tem ključnega pomena. V raziskavi v treh programih (DSP, NIS in PP) za otroke s posebnimi potrebami (OPP) ugotavljamo, ali kulturni značaj razreda/šole/okolja omogoča partnersko sodelovanje in uspešno vključevanje v dejavnosti. Opazovali smo dejavnost 98 učencev 14-ih osnovnih šol (4 OŠPP in 10 OŠ) Gorenjske, Štajerske in Primorske regije pri učnih urah ter z vprašalnikoma za starše in šolo. Rezultati faktorske analize so pokazali, da so najpomembnejši dejavniki pri vključevanju OPP v življenje in delo vrstnikov vloga učitelja pri zagotavljanju sodelovalnih načinov dela in postavljanju zahtevnih nalog, verbalna aktivnost učencev, njihovo zastopstvo, njihova aktivna vloga z drugimi v dejavnostih, vidnost z realnimi dosežki ter medsebojni odnosi. Učenci velikokrat ne morejo sodelovati prav zaradi prisotnosti negativnih kulturnih vzorcev vrednot in neuporabe sodelovalnih načinov dela, pri pouku so povečini tihi, neslišani, brez možnosti zastopstva, pogosto umaknjeni iz dejavnosti, obremenjeni stereotipnimi predstavami o nezmožnosti. Razlike med programi so pokazale, da so učenci programa NIS nekoliko bolj sprejeti med vrstniki v šoli, bolj verbalno sodelujejo, njihovi dosežki so realnejši, razlike pa so tudi v lokaciji sodelovanja pri interesnih in drugih dejavnostih, učenci programa DSP vanje niso vključeni v šoli, učenci NIS in PP pa izven nje.

Tanja Štular, OŠ Orehek Kranj

PROJEKTI DNEVI O SPOZNAVANJU DRUGAČNOSTI

CILJI PROJEKTA:

- spoznavanje drugačnosti
- razumevanje drugačnosti
- spoštovanje drugačnosti

Projekt VEVERIČEK GRE V ŠOLO poteka v naši šoli že 21 let. Začeli smo ga skupaj z ZVEZO SONČEK, ki je v ta namen financirala izdajo slikanice VEVERIČEK POSEBNE SORTE, katere avtorica je Svetlana Makarovič in ilustrator Marjan Manček.

Pravljica govori o drugačnosti- gibalni oviranosti, s katero smo projekt takrat začeli. Zveza za Cerebralno paralizo je kot partner v projektu sodelovala z našo šolo v prvem letu, potem pa se nam je pridružilo še približno 250 šol po Sloveniji. To število se do danes ni bistveno spremenilo.

Prva leta je projekt potekal le na razredni stopnji, zdaj pa vključuje otroke iz vrtca, razredno in predmetno stopnjo, posredno pa tudi starše.

Skozi celo leto govorimo z učenci o drugačnosti med nami. Uporabljamo vse mogoče načine-od delavnic do srečanj z vrstniki s posebnimi potrebami.

Sodelujemo z različnimi ustanovami, ki vključujejo otroke in mladostnike s posebnimi potrebami:

- razvojni vrtec MOJCA v Kranju
- CUDV Matevža Langusa Radovljica
- Zveza SONČEK

Naše dejavnosti pa so že nekaj let skoncentrirane na projektni teden, ki poteka v začetku oktobra in sovпада s tednom otroka.

Za učitelje pripravim nabor dejavnosti in vsebine, povezane s spoznavanjem, spoštovanjem in razumevanjem drugačnosti, ki na koncu vodi v sleherno toleranco med nami.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Rdeča nit vseh dejavnosti pa je še vedno veveriček Čopko s svojo drugačnostjo, ki je ves čas prisoten pri mlajših učencih. Ti se s to slikanico in njej podobnimi seznanjajo s posebnimi potrebami otrok.

Učenci predmetne stopnje pa pri posameznih predmetih "obravnavajo" teme iz sveta drugačnosti.

Osrednja prireditev in zaključek projektnega tedna pa je humanitarni Čopkov tek, ki je že tradicionalen. Poteka na bližnjem posestvu, kjer otroci, nekateri učitelji in starši tečejo v korist učencev s posebnimi potrebami. Učenci spoznajo tudi namen humanitarnega teka. V hranilnik prispevajo en evro od svoje žepnine, se s tem odpovedo vrečki bombonov in pomagajo sošolcem, ki potrebujejo našo posebno skrb. Tudi odrasli udeleženci teka s štartnino in svojim športnim udejstvovanjem prispevajo kamenček v mozaiku zgledov za vse učence.

Iz leta v leto se dejavnosti nadgrajujejo z novimi vsebinami, učitelji vse bolj povezujejo učno snov s cilji projekta, predlagajo medpredmetne povezave in se vključujejo v načrtovanje dejavnosti.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA DA GAMMA	9.00–10.30

Sergeja Petročnik, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje

VEČKOMPETENTNO INOVATIVNO SODELOVANJE KOT NADGRADNJA SOCIALIZACIJSKIH IN UČNIH VSEBIN

Pri vzgoji in poučevanju moramo učitelji upoštevati, da je človek individualno in družbeno bitje, in tako pri učencih poleg individualnosti razvijati tudi zmožnosti socializacije, torej čim bolj učinkovitega vključevanja v družbo.

V Sloveniji je v povprečju približno 20 % učencev spoznanih za nadarjene vsaj na enem od opredeljenih področij: intelektualno, ustvarjalno, specifično akademsko, vodstveno, umetniško ter psihomotorično področje. Ker odstotek ni zanemarljiv, sem se v prispevku osredotočila na predstavitev razvijanja socializacijskih veščin in znanja pri tej skupini učencev. Koncept dela z nadarjenimi učenci navaja, da imajo ti učenci specifične osebnostne lastnosti. Pri učno uspešnih nadarjenih te lastnosti učencu omogočajo lažje vključevanje v družbo, če pa imajo nadarjeni učenci učne težave, lahko pri njih, poleg drugih, prepoznamo tudi naslednje osebnostne lastnosti: nizko samopodobo, pomanjkanje samozaupanja, nesposobnost tvornega sodelovanja pri skupinskem delu, nizko stopnjo motivacije ob običajnih vzpodbudah, slabo pozornost ter čustveno in socialno nezrelost. Našteto jim otežuje uspešno vključevanje v družbo.

Da bi nadarjenim in ostalim učencem omogočili optimalni razvoj njihovih zmožnosti oz. preseganje morebitnih čustveno-socialnih primanjkljajev, smo se v sodelovanju dveh osnovnih šol odločili, da organiziramo športno-naravoslovni tabor, ki je predvidel posebno vlogo: aktivno udeležbo učencev kot mentorjev ostalim učencem. Mentorji so ostalim udeležencem predstavili izbrano dejavnost, predstavitev pa so potekale v skupinah. Poskušali smo zajeti čim več temeljnih načel dela z nadarjenimi učenci: širjenje obzorja, uporabo višjih oblik učenja, sodelovalno učenje, razvijanje ustvarjalnosti, upoštevanje posebnih sposobnosti in močnih interesov, spodbujanje odgovornosti, samostojnosti, raznovrstnost ponudbe, omogočanje svobodne izbire. Z omenjenim so nadgradili učne in socializacijske veščine, ki jih skušamo razvijati tudi pri rednem pouku.

Omenjeno inovativno obliko sodelovanja lahko učitelji uporabimo pri pouku, znotraj razreda, kot medrazredno sodelovanje, kot sodelovanje med različnimi podružnicami ali kot sodelovanje med različnimi šolami. Ob takšni obliki sodelovanja so za nove izkušnje bogatejši tudi učitelji.

POMEN SODELOVANJA PRI OPOLNOMOČENJU MLADIH NA KARIERNI POTI

Prihodnost otrok in mladostnikov na sodobnem trgu dela je nepredvidljiva. V središču evropskih in nacionalnih prioritet na področju izobraževanja so zato veščine načrtovanja in vodenja kariere, ki naj jih otroci in mladostniki razvijajo v ustrezno oblikovanem okviru vseživljenjske karijerne orientacije. Pomen, ki ga ima sodelovanje različnih akterjev za skladno oblikovanje in uspešno izvajanje takšnega okvira, je izpostavljen v Resolucijah o vseživljenjski karierni orientaciji (Svet Evropske unije, 2004; 2008).

V okviru projekta »Opolnomočimo mlade na karierni poti« smo zato sodelovanju različnih akterjev pri oblikovanju in izvajanju raznolikih pristopov vseživljenjske karijerne orientacije v osnovnošolskem in srednješolskem izobraževanju v Sloveniji namenili posebno pozornost. Z vpetostjo sodelujočih raziskovalcev v različne oblike mednarodnega sodelovanja smo pridobili vpogled v dobre prakse drugih držav na tem področju. Sodelovanje raziskovalcev z različnih profesionalnih področij nam je omogočilo pomembno interdisciplinarno obravnavo tematike. Novo vzpostavljeno sodelovanje med znanstvenimi in strokovnimi institucijami (Pedagoški inštitut, Center za poklicno izobraževanje in usposabljanje, Zavod za šolstvo), ki delujemo na tem področju, je nadgradilo naša doslej ločena prizadevanja za razvoj tega področja v Sloveniji. S sodelovanjem s svetovalnimi delavci, ki skupaj z drugimi akterji (učitelji, vodstvom, učenci in dijaki, starši) izvajajo vseživljenjsko karierno orientacijo v šolah, pa smo se seznanili z ovirami, s katerimi se srečujejo pri uresničevanju sodobnih konceptov karijerne orientacije v praksi in skupaj identificirali predloge, kako bi te ovire lahko presegli.

Namen prispevka je na podlagi izsledkov projekta »Opolnomočimo mlade na karierni poti« z različnih teoretskih, raziskovalnih in praktičnih perspektiv osvetliti pomen sodelovanja različnih akterjev pri izvajanju vseživljenjske karijerne orientacije ter izpostaviti različne oblike sodelovanja, ki bi lahko prispevali k izboljššanemu okviru izvajanja vseživljenjske karijerne orientacije v slovenskem izobraževalnem prostoru.

Herman Pušnik, Prva gimnazija Maribor, **Gabrijela Dolinšek**, OŠ Antona Ukmarja Koper, dr. **Mojca Juriševič**, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

SKUPAJ DO NACIONALNE STRATEGIJE DELA Z NADARJENIMI

Delovna skupina za pripravo nacionalne strategije dela z nadarjenimi učenci in dijaki pri Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport želi v pripravo dokumenta vključiti širok krog deležnikov teh dejavnosti. Izhodišče predstavlja vizija tega področja v Beli knjigi za področje izobraževanja, že uveljavljeni koncept dela z nadarjenimi in izvedbene dejavnosti šolskih in izvenšolskih nosilcev teh dejavnosti. Prispevek ravnateljev, svetovalnih delavcev in drugih strokovnih delavcev je lahko delovni skupini v pomoč pri oblikovanju stališč, iskanju vsebin in rešitev. Hkrati je lahko to tudi dober vpogled v aktualno stanje in priložnost za dopolnitev ali spremembe nekaterih že uveljavljenih področij dela z nadarjenimi učenci in dijaki.

Pomembno je sodelovanje in povezovanje nosilcev tovrstnih dejavnosti po vsej izobraževalni vertikali, vključitev v znanstveno, umetniško in športno okolje ter umestitev v posebno prioriteto področje resnega ministrstva.

V referatu želimo predstaviti izhodišča za pripravo nacionalne strategije dela z nadarjenimi učenci in dijaki ter skupaj z udeleženci delavnice premisliti kaj, kako in zakaj vnesti v strategijo, ki bo v prihodnje v pomoč odločevalcem politik dela z nadarjenimi. Hkrati je potrebno poiskati način umestitve strategije v širši družbeni kontekst in prioritete države na področju spodbujanja inovativnosti,

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

odličnosti, vrhunskosti in ustvarjalnosti. Mnenja praktikov so pomemben segment v pripravi strategije, vključena so v osrednji postopek priprave za iskanje izvedbenih aktivnosti oziroma lahko služijo v potrditev ali pa korekcijo smernic za nadaljnje delo delovne skupine, vključno z morebitnimi izboljšanimi ali novimi predlogi glede štipendiranja nadarjenih.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA VESPUCCI	9.00–10.30

Sašo Puppis, Ekonomska šola Ljubljana

PRAVI POUK MOTIVIRA TUDI NEMOTIVIRANE DIJAKE – POUK, ZASNOVAN NA NEVROZNANOSTI, RAZISKAVAH O UČENJU IN PRIMERIH DOBRIH PRAKS

Če bi danes na osnovi nevroznosti, raziskav o najboljših tehnikah učenja in iz primerov dobrih praks na novo zasnovali pouk, bi prišli do nečesa popolnoma drugačnega od tega, kar se dogaja v naših učilnicah.

S področja nevroznosti je namreč znano, da sta povečan stres in občutek ogroženosti v šolskem okolju morda najpomembnejša dejavnika, ki negativno vplivata na akademsko učenje. Po drugi strani pa je hitra pozitivna povratna informacija ključna za uspešno učenje. Izkoristiti velja tudi moč sodelovalnega učenja in aktivno vlogo učencev tako pri učenju kot pri poučevanju, kar je odlično pokazal tudi s TED-priznanjem nagrajeni primer »Luknja v zidu«.

Raziskave o najboljših tehnikah učenja so pokazale, da sta daleč najboljši tehniki ponavljanje in »poskusni testi«, ki dvakrat povečajo priklic informacij. Poskusni testi so uspešni predvsem zaradi majhnega tveganja v primerjavi z resničnimi testi, kar je razložila že prej omenjena nevroznost.

Če pogledamo primere dobrih praks s področja izobraževanja, kot so Khan Academy, Duolingo, StackExchange in MOOC, vidimo, da brez izjem vse združujejo prej omenjene ugotovitve.

Na osnovi teh ugotovitev sem svoja predavanja razčlenil na majhne zaokrožene enote z razlago, vajami in kvizi z naključnimi vprašanji. Dijaki delajo seminarsko nalogo, pri kateri drug drugemu pomagajo in ko pridejo do določene teme, imajo pravico reševati kviz o tej enoti. Le-tega lahko rešujejo neskončnokrat (omejeno zgolj, kolikokrat na dan), vendar morajo pri tem pokazati, da snov obvladajo (Bloom – mastery learning) in naloge rešiti večinoma 100 %. Ker naslednje naloge temeljijo tudi na razumevanju prejšnjih, s tem poskrbim tudi za ponavljanje (utrjevanje) znanja.

Na šoli, kjer imamo velik problem z motivacijo, se mi sedaj dogaja, da velik delež dijakov rešuje tudi neobvezne naloge za višjo oceno, ker jih naloge tako pritegnejo. Prvič v svoji pedagoški praksi doživljam, da z motivacijo nimam skoraj nobenih problemov.

Justina Erčulj, Andrej Savarin, Sara Horvat, Šola za ravnatelje

RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI RAVNATELJEV ZA IZBOLJŠEVANJE ŠOL NA OSNOVI PODATKOV – PRIMER MEDNARODNEGA SODELOVANJA

Izobraževalne politike se vse bolj osredotočajo na rezultate učencev, šole postajajo bolj neodvisne, a hkrati prevzemajo odgovornost za doseganje visokih rezultatov. Vedno večje zahteve po odgovornosti šol pa pomenijo tudi, da se od njih vse bolj pričakuje, da bodo obveščale okolje o svojem delovanju, še posebej o rezultatih učencev.

Takšna politika temelji na podmeni, da večja osredotočenost na formalne rezultate in organizacijske pogoje vodi k učinkovitejšim praksam v učilnicah in šolah, kar naj bi učinkovalo na izboljšanje učenja. V praksi pa se kažejo tudi negativne posledice, na primer oženja učnega načrta, deprofesionalizacija, poučevanja za teste in celo prirejanja. Zato v zadnjem času opažamo poskuse povezovanja zunanje in notranje odgovornosti, tako da se od šol pričakuje, da so sposobne pridobivati in uporabljati podatke za lasten razvoj. Če šole lahko samostojno dokažejo, da delujejo dobro v skladu z zunanjimi zahtevami, so redkeje izpostavljene zunanjim pregledom.

Pri profesionalnem razvoju za vodenje šol je očitno potrebno prispevati k večji podatkovni pismenosti vodij šol, ki morajo biti usposobljeni ne le za pridobivanje in uporabljanje podatkov, temveč tudi za kritično presojo.

V prispevku vam predstavljamo projekt, ki temelji na mednarodnem sodelovanju evropskih organizacij s področja vodenja v izobraževanju z namenom razviti nacionalno prilagodljive vsebine za krepitev kompetence vodenja šol z uporabo podatkov. Temeljni cilj projekta je pripraviti program za usposabljanje, kjer bi ravnatelji pridobili znanja za uporabo podatkov za izboljševanje prakse, učinkovitosti in za vzpostavljanje kulture uporabe podatkov v zavodu. Mnenja praktikov so pomemben element pri pripravi strategije za uvedbo omenjenih vsebin v usposabljanje ravnateljev, zato bi v sodelovalnem duhu skušali načrtovati nekaj osnovnih smernic, kako naše vsebine približati vašemu delu.

Nina Modrijan, Biotehniški center Naklo, Srednja šola

NASLAVLJANJE KOT METODA, S KATERO SPODBUJAMO SODELOVANJE MED UČITELJEM IN UČENCI

Z vljudnostnimi strategijami v razredu pripomoremo k uspešnosti pedagoškega procesa, in sicer h krepitvi medsebojnega sodelovanja in zaupanja. Eno od retoričnih sredstev, ki uravnavajo medsebojna razmerja med učiteljem in učenci v pedagoškem diskurzu, je tudi naslavljanje. Gre za del odnosnega govora, s katerim učitelj v razredu uravnava medosebne odnose in spodbuja k sodelovanju.

Potek učne ure temelji na sodelovanju med učiteljem in učenci, čeprav je delež govora učencev v primerjavi z njihovo neverbalno komunikacijo (npr. očesni stik, prikimavanje, nagibanje glave ipd.) manjši. V praksi je količina deleža govora učencev zelo različna, saj je odvisna od narave interakcije v razredu – od tega, v kolikšni meri učitelj spodbuja učence k sodelovanju in na kakšen način (lahko se zanaša na samoiniciativnost učencev ali pa delež govora učencev celo izsili). Učenci včasih lahko pokažejo tudi nepripravljenost za sodelovanje, kar nakažejo z neprimernimi oziroma nesmiselnimi odgovori ali pa z molkom (slednji je pogosto tudi odraz učenčevega neznanja).

Zaradi nesimetričnih odnosov med udeleženci pedagoškega diskurza prevladujejo nevzajemne oblike naslavljanja (tj. nevzajemno tikanje oziroma vikanje; manj pogosti so primeri vzajemnega vikanja), pri posrednih zahtevah pa tudi posredne oblike naslavljanja.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Učitelj ob zavedanju pomembnosti funkcij naslavljanja v pedagoškem diskurzu lahko nominalno in glagolsko-zaimkovno naslavljanje uporabi namenoma: predvsem ob podeljevanju vloge govorca, lahko pa tudi kot uspešno metodo, ki spodbuja h krepitvi medsebojnega sodelovanja udeležencev pedagoškega diskurza ter pripomore k uspehu učencev (Modrijan 2013).

V prispevku so navedeni konkretni primeri pedagoškega govora z analizo rabe določenih (posrednih in neposrednih) oblik naslavljanja, podane pa so tudi ugotovitve, kako v pedagoškem diskurzu lahko z naslavljanjem vplivamo na (medsebojno) sodelovanje ali aktivnost dijakov oziroma le-to spodbujamo.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA COOK	9.00–10.30

Tina Plahutnik in **Monika Šimenc**, OŠ Antona Albrehta Kamnik

KAKO VZPOSTAVLJAMO SODELOVALNO KULTURO NA ŠOLI

Na naši šoli so nekateri strokovni delavci skoraj pred desetletjem od ravnatelja nemudoma zahtevali nova šolska pravila in spremembe na vzgojnem področju. Ravnateljeva reakcija je bila ustanovitev delovne skupine za šolska pravila, rešitve smo iskali s pomočjo konsenza in sodelovanja vseh vpletenih v življenje na šoli s konkretnimi aktivnostmi.

Nekajletno načrtno in sistematično delo je tekom procesa pozitivno vplivalo na različne vidike šole. Premike smo opazili na področju komunikacije, odnosov in pristopov k reševanju težav. Vsi deležniki vzgoje in izobraževanja želimo vstopati v šolo kot partnerji. Učimo se jasno izražati pričakovanja in ustvarjati dialog, v katerem kulturno komuniciramo.

Sodelovalno kulturo spodbujamo med vsemi deležniki pedagoškega trikotnika in se povezujemo s strokovno in laično javnostjo predvsem v lokalnem okolju. Uporaba participatornih metod pri delu z učenci je ena od poti do večje vključenosti učencev v soustvarjanje šolske realnosti, programa in poveča motiviranost in odgovornost otrok (šolski parlament, dnevi dejavnosti, prostovoljno delo ...).

V letih spodbujanja sodelovanja med starši in šolo so ti postali naši partnerji in tudi pobudniki sprememb (organi šole, delovne skupine, starši kot svetovalci in mentorji dejavnosti ...). Spodbujamo neformalne oblike druženja med šolo in domom (dogodki na šolski ravni, oddelčnih skupnosti, podružnične šole ...).

Sodelovanje med sodelavci je tisto, ki na vzdušje na šoli vpliva najbolj. Na vtis, ki ga dobi deležnik o šoli, ko vstopi v šolski prostor, najbolj vplivajo ravno odnosi med zaposlenimi – tako med strokovnimi delavci kot tudi med ostalimi delavci šole.

Usmerjevalec in spodbujevalec različnih dejavnosti na šoli je ravnatelj, ki podpira in v praksi izvaja distribuirano vodenje v šoli.

V prispevku bova predstavili proces, ki je v zadnjih letih potekal v šoli in konkretne dejavnosti, ki smo jih v tem času izvajali. Nakazali bova smernice nadaljnjega razvoja.

Tanja Müller, OŠ Franceta Prešerna Kranj

RAZLIČNE RAVNI SODELOVANJA NA ŠOLI

Šolski prostor dandanes od učiteljev zahteva nenehno sodelovanje na različnih ravneh in stopnjah. Prostora za individualizem s strani učitelja skoraj ni več, ti so sicer (delno) avtonomni, vendar pa mnogo učiteljev avtonomijo zaznava kot izolacijo. Izzivi, s katerimi se učitelji srečujejo pri svojem delu, so zelo veliki. Vsi stremijo k zagotavljanju kakovostnega poučevanja, učenja in vzgoje. Glede na raznolikost učencev, ki je prisotna v razredu, bi morali imeti učitelji najrazličnejše lastnosti, vedenja in spretnosti, če želijo doseči čim boljši uspeh. Iz izkušenj pa vemo, da se učitelji pogosto znajdejo sami v skrbi za posameznega učenca.

Za zagotavljanje učinkovitega profesionalnega razvoja učitelji čutijo potrebo po različnih oblikah sodelovanja (na šoli, na kateri poučujejo, pa tudi širše). Medsebojno opazovanje, refleksija in poučevanje omogočajo, da se učijo drug od drugega in drug z drugim ter da pridobljena znanja posredujejo svojim učencem. Različna sodelovanja krepijo učiteljevo samozavest, jim osvetlijo določene probleme in ovire, jih lahko usmerijo na drugo pot in jim ne nazadnje dajo vedeti, da ob morebitno nastalih problemih niso sami.

Pri pregledu lastne vključenosti v različne ravni sodelovanja v šoli, kjer sem zaposlena, ugotavljam, da je te interakcije več, kot sem sprva predvidevala. Večina strokovnih (in nestrokovnih) delavcev na šoli je medsebojno povezanih na različnih ravneh. Uspešno in načrtovano sodelovanje med nami je ključ do uspeha vseh. Prispevek predstavlja nekatere primere sodelovanja, ki se izvajajo ter na kakšen način to sodelovanje poteka. Izpostavljeni so primeri, kjer se je takšen način izvajanja sodelovanja izkazal kot pozitiven in uspešen. Sprotna analiza učinka določenega sodelovanja na različnih področjih omogoča tudi hitro zaznavanje slabega načina sodelovanja ter njegovega (ne)učinka ter tako omogoča odpravljanje ali izboljšanje nastale situacije.

Andreja Urbanec, OŠ Orehek Kranj

VPETOST ŠOLSKE KNJIŽNICE V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNO DELO ŠOLE

Pri vzgoji in poučevanju moramo učitelji upoštevati, da je človek individualno in družbeno bitje in tako pri učencih poleg individualnosti razvijati tudi zmožnosti socializacije, torej čim bolj učinkovitega vključevanja v družbo.

V Sloveniji je v povprečju približno 20 % učencev prepoznanih za nadarjene vsaj na enem od opredeljenih področij – glede na koncept dela z nadarjenimi učenci so ta naslednja: intelektualno, ustvarjalno, specifično akademsko, vodstveno, umetniško ter psiho-motorično področje. Ker odstotek ni zanemarljiv, sem se v svojem prispevku osredotočila na predstavitev razvijanja socializacijskih veščin in znanja pri tej skupini učencev. Koncept dela z nadarjenimi učenci navaja, da imajo ti učenci specifične osebnostne lastnosti. Pri učno uspešnih nadarjenih te lastnosti učencu vsekakor omogočajo lažje vključevanje v družbo, če pa imajo nadarjeni učenci učne težave, lahko pri njih, poleg drugih, prepoznamo tudi naslednje osebnostne lastnosti, kot so: nizka samopodoba, pomanjkanje samozaupanja, nesposobnost tvornega sodelovanja pri skupinskem delu, nizka stopnja motivacije ob običajnih vzpodbudah, slaba pozornost ter čustvena in socialna nezrelost. Našteto jim otežuje uspešno vključevanje v družbo.

Da bi nadarjenim in ostalim učencem omogočili optimalni razvoj njihovih zmožnosti oz. preseganje morebitnih čustveno-socialnih primanjkljajev, smo se v sodelovanju dveh osnovnih šol odločili, da organiziramo dvodnevni športno-naravoslovni tabor, ki je predvidel posebno vlogo učencev: aktivno udeležbo učencev kot mentorjev ostalim učencem. Učenci mentorji so ostalim udeležencem predstavili izbrano dejavnost. Predstavitve so potekale kot delo v učnih delavnicah, pri tem pa je bila uporabljena učna oblika dela v skupinah. Poskušali smo zajeti čim več temeljnih načel dela z nadarjenimi učenci,

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

kot so: širjenje obzorja, uporaba višjih oblik učenja, sodelovalno učenje, razvijanje ustvarjalnosti, upoštevanje posebnih sposobnosti in močnih interesov, spodbujanje odgovornosti, samostojnosti, raznovrstnost ponudbe, omogočanje svobodne izbire. Z omenjenim so vsekakor nadgradili učne in socializacijske veščine, ki jih skušamo razvijati tudi pri rednem pouku.

Omenjeno inovativno obliko sodelovanja lahko učitelji uporabimo pri pouku, znotraj razreda, na ravni šole kot medrazredno sodelovanje, kot sodelovanje med različnimi podružnicami iste šole ali kot sodelovanje med različnimi šolami. Ob takšni obliki sodelovanja so za nove izkušnje bogatejši ne le učenci, ampak tudi učitelji.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA SCOTT	9.00–10.30

Alenka Krapež, Vanja Špelko, Nataša Šuligoj, Gimnazija Vič

PREDSTAVITEV IZKUŠENJ Z ORGANIZACIJO RAZLIČNIH DELOVNIH SKUPIN IN NJIHOV VPLIV NA DELO IN RAZVOJ GIMNAZIJE VIČ

Delo in razvoj na Gimnaziji Vič temelji na sodelovalnem pristopu. Šolska razvojna skupina, skupina za kakovost, skupina za delo z nadarjenimi dijaki, skupina za samoevalvacijo, skupina za razredništvo ... so skupine učiteljev in tudi drugih strokovnih delavcev šole (šolska svetovalna, organizatorica šolske prehrane, knjižničarka), ki so oz. še vedno delujejo na ravni šole. Za razvoj predmetnih področij skrbijo strokovni aktivni. Te skupine delujejo celo šolsko leto. Njihove naloge so opredeljene z letnim delovnim načrtom šole, v skladu s potrebami šole – dijakov, staršev in zaposlenih, hkrati pa rezultati njihovega dela vplivajo na letni delovni načrt šole in njegovo izvedbo, kar pomeni na delo vseh deležnikov.

Za konkretne izvedbene naloge, npr. delovno-raziskovalni tabori, teden tujih jezikov, mesec matematike ... imenujemo različne delovne skupine. Poleg skupnega načrtovanja in izvedbe je zelo pomembna evalvacija opravljenega dela. Ta bistveno vpliva na razvoj določene dejavnosti.

Skupine, ki skrbijo za razvoj na ravni šole, imajo stabilno sestavo skozi več let. Tako je zagotovljena kontinuiteta dela, ki je za razvoj šole zagotovo bistvenega pomena. Člani skupin za izvedbo določenih dejavnosti se običajno menjajo, odvisno je od predmetnika v posameznem letu.

V predstavitvi želimo izpostaviti način sestave in pomen sestave delovnih skupin na ravni šole, vključevanje njihovega dela v delo šole, dileme, ki nastajajo zaradi odporov pri uvajanju novosti in kako se z njimi spopadamo. Kot primer bomo predstavili vzroke, sestavo in delovanje ene izmed teh skupin, skupine za razrednike in delovanje strokovnega aktiva za matematiko ter vpliv njegovega dela na delovanje celotne šole.

Ivana Leskovar, Mojca Pešak, Vrtec Otona Župančiča Slovenska Bistrica

CELOSTNO SODELOVANJE

Cilj našega referata je, da predstavimo celostno vodenje in sodelovanje v našem vrtcu. Kako torej delovati, da vrtec predstavlja središče dogajanja? Ko je dosežena določena mera zaupanja, sodelovanja: kako ves čas nadgrajevati, da ne zahtevaš preveč ali pa da izgubiš zaupanje? Že nekaj časa so izo-

braževanja, ki jih ponudimo vsem delavcem vrtca, usmerjena v osebno rast posameznika. Zavedamo se, da za dobro sodelovanje potrebujemo zadovoljne deležnike na vseh ravneh. Delujemo na način, kjer vključujemo vse, občutljivi smo za potrebe posameznikov. Prav način vodenja je tisti, ki omogoča takšno delovanje. In ta svoboda posameznika pri zadovoljevanju svojih potreb, ki jo vodenje omogoča, je tista, ki pripelje do kakovostnejšega sodelovanja na vseh ravneh.

Da je naš način dela učinkovit, pričajo rezultati različnih anket, vprašalnikov, katerih se poslužujemo, da lahko preko evalviranja nadgrajujemo naše delo. Potrebno pa je poudariti dejstvo, da najprej poskrbimo za vključene otroke, ki dnevno sodelujejo pri evalvaciji našega dela ter skupnemu načrtovanju dejavnosti. Preko otrok imamo velik vpliv na starše oziroma družine, zato je pomembno, da še toliko bolj odgovorno uresničujemo zastavljene cilje.

V sklopu projekta za dvig socialnega in kulturnega kapitala smo dobili nov pogled na možnosti delovanja vrtca. V dobrem letu delovanja smo v našem kraju povezovali celotno lokalno skupnost (vrtec, vse šole, društva, občane).

Glede na to, da redno evalviramo naše delo, bomo na podlagi rezultatov načrtovali ustanovitev centra, kjer bo imel vrtec odločilno vlogo pri povezovanju lokalne skupnosti za skupno dobro.

Anja Kristan, Vrtec Sežana

CELOSTEN PRISTOP – PREDNOSTI IN IZZIVI SODELOVANJA

V Vrtcu Sežana smo v šolskem letu 2012/2013 razmišljali o tem, kateri bi bil za nas najbolj primeren pristop k področju bralne pismenosti z namenom doseganja vseh otrok našega vrtca in posredno tudi njihovih staršev ter kaj vse potrebujemo same strokovne delavke, da bi dejavnosti za otroke čim bolj pripravile in izvedle. Skozi našo dvoletno pot se je kot izredno dobra in pomembna izkušnja pokazala ravno spodobnost sodelovanja in povezovanja. Pri tem smo upoštevali tudi kurikularna načela, ki poudarjajo sodelovanje s starši, okoljem in timsko sodelovanje, povezovali pa smo se tudi širše, in sicer s Pedagoško fakulteto Koper in Pedagoško fakulteto Ljubljana, Zavodom RS za šolstvo, z drugimi vrtci primorske, pa tudi z vrtci izven meja naše države. V svojem prispevku predstavljam načine in oblike sodelovanja Vrtca Sežana na področju bralne pismenosti. Poudarila bi rada še to, da so se vse oblike sodelovanja med seboj stalno prepletale, vendar v zapisu to težje predstavim, zato jih zaradi lažjega pregleda predstavim ločeno. Delo, ki ga predstavim, ni le moja zasluga, pač pa je rezultat aktivnega sodelovanja celotnega zavoda, v imenu katerega pišem. Dodajam tudi lasten kritični pogled.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV IV
DVORANA AMUNDSEN	9.00–10.30

Marija Strnad, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

SODELOVALNO VODENJE PROJEKTA DAN JEZIKOV

V prispevku želim na primeru izvedene dejavnosti predstaviti enega od možnih načinov sodelovalnega vodenja projekta na različnih ravneh vzgoje in izobraževanja.

Štiri partnerice mreže smo najprej oblikovale skupni cilj, da podobno obeležimo Evropski dan jezikov. Zato smo za osnovno in srednjo šolo izdelale pisno obrazložitev in predlogo za kratko osebno pred-

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

stavitev posameznika v tujem jeziku in poprosile še za nekaj krajših prevodov. Za sodelovanje smo osebno poprosile profesorje tujih jezikov, ti so nato povabili k predstavitvi dijake oz. učence, ki imajo poleg slovenščine še en materni jezik ali pa so tujci.

Povabljeni dijaki in učenci so se prijazno odzvali povabilu, izpolnili anketne liste in iz teh podatkov je nastajal priložnostni večjezični mini slovarček, ki smo ga partnerice mreže medsebojno izmenjale in dopolnile. Istočasno je bilo gradivo vseh šol na razpolago vsem in učitelji mentorji so na vsaki partnerski šoli z izbranim moderatorjem pripravljali skupno prireditev. Ves čas priprave tega dogodka smo partnerice projekta pa tudi učitelji tujih jezikov izmenjavali in dopolnjevali informacije in podatke, popravljali napake in spremljali priprave.

Dan jezikov je vsaka partnerska šola obeležila s svojo prireditvijo, kjer so se sodelujoči predstavili v maternem jeziku. Dogajanje so popestrile projekcije zastav in značilna glasba posameznih držav.

Otroci v vrtcu, najstarejše starostne skupine, pa so dan jezikov izvedli igranje, s poimenovanjem nekatere živali, štetjem v angleščini in barvanjem pobarvank.

Zbrano gradivo smo želeli še dodatno osmisliti, zato so na srednji šoli dijaki četrtega letnika programa Ekonomski tehnik z mentorstvom profesorice, ki poučuje poslovne projekte, načrtovali in oblikovali knjižne kazalke na temo dan jezikov. Komisija je izbrala tri izdelke, ki so kakovostni in tudi didaktično zanimivi, zato smo jih dali v tisk za promocijsko gradivo. Seveda smo jih podarili tudi vsem, ki so sodelovali v projektu.

Simona Kralj, OŠ Jožeta Moškriča

DVIG UČNE USPEŠNOSTI UČENCEV, ANALIZA STANJA IN UKREPI ZA IZBOLJŠANJE

Različni dejavniki vplivajo na učni uspeh naših učencev. Cilj vsake šole je uspešnost vseh učencev. V lanskem šolskem letu smo raziskovali vzroke za nekajletno padanje učnega uspeha, ki se kaže predvsem v številu ponavljalcev in popravnih izpitov, ki so sicer večinoma uspešno opravljeni, pa vendar so in vedno več jih je. Bolj kot z vzroki smo se konec leta in med poletnimi počitnicami, po aktivih in vsi skupaj, ukvarjali z ukrepi za izboljšanje. Zanimive so bile različne pobude glede na strokovne aktivne, saj so bili njihovi predlogi zelo različni, včasih tudi nasprotujoči.

Pobude posameznih aktivov smo zbrali in jih dali v presojo vsem aktivom. Na koncu smo izluščili le tiste, ki jih je podprla večina in jih skrčili na 8 ukrepov, ki se jih od septembra dalje držimo vsi delavci na šoli.

Ukrepi so povezani z: domačimi nalogami, spoštovanjem šolskih pravil in doslednostjo učiteljev, ocenjevanjem znanja, strategijami učenja, branjem in dvigom bralne pismenosti, vlogo specialnih in socialnih pedagogov pri delu z učenci s posebnimi potrebami.

Tudi vsa izobraževanja za pedagoške delavce v organizaciji šole smo posvetili tej temi. Med jesenskimi počitnicami smo pripravili šolski dan, kjer so učitelji prevzeli vloge učencev, pet kolegov pa vlogo učiteljev. Teme učnih ur so bile povezane z dvigom učne uspešnosti, saj smo se učili o strategijah učenja, tehnikah sproščanja in povečanja koncentracije, obnovili smo pravila šolskega reda, usvajali pa smo tudi popolnoma novo učno snov – španščino.

Na posvetu bom kratko predstavila naša izhodišča, predloge za izboljšanje in ukrepe, ki jih izvajamo od septembra dalje. Ob koncu leta bomo vse aktivnosti analizirali z vidika učencev in učiteljev ter ugotavljali učinke oziroma našo uspešnost.

SODELOVANJE, USTVARJALNOST IN UČINKOVITOST UČENJA

Kompleksen preplet procesov v šoli podpira projekte izboljšav in spodbuja sodelovanje, ki je pomemben vidik učenja. Omogoča in spodbuja namreč izmenjavo pogledov, znanja in izkušenj, poleg tega pa ponuja številne priložnosti za kritičen razmislek o svojem delu in o delovanju šole.

V prispevku bomo predstavili inovacijski projekt z naslovom *Ustvarjalni vzgib*, ki je z leti posodabljanja šolske prakse sledil raziskovalnemu vprašanju o sodelovanju, ustvarjalnosti in učinkovitosti učenja.

Strateški model za razvoj zmožnosti učenja je nastal na osnovi neposrednega opazovanja in strokovnega analiziranja ter ob strokovni podpori konzulentov ZRSŠ. Sestavljajo ga naslednji ključni elementi, ki v učnem ciklusu delujejo v medsebojnem smiselno zaporedju: navdušenje, vera v otoka, zagotavljanje odprtega učnega okolja, zagotavljanje ekspertne podpore pri učenju in spoštovanje otrokovih meril uspeha. V središče strategije so postavljene danosti okolja kot izzivi za učenje in človeški kapital znotraj in izven šole.

Predstavili bomo sodelovalno vlogo konzumenta, ki je nepogrešljiv pri strokovnem in ustvarjalnem pogovoru, kritičnem prijateljstvu, načrtovanju in spremljanju dejavnosti ter interpretaciji dosežkov inovacijskega projekta. S svojim znanjem in izkušnjami nudi podporo pri spreminjanju procesov učenja in poučevanja. Konzulent aktivno posluša, spodbuja razmišljanje članov z vprašanji in informacijami, povzema bistvene dosežke in izvablja nove poglede, misli, ideje.

Izsledki spremljanja kažejo, da inovacijski projekt omogoča in spodbuja sodelovanje ter povezovanje. Izvedene so bile različne dejavnosti: izobraževanje za učitelje, prireditve, razstave, srečanja, predavanja, bralni večer Beremo skupaj, projektni teden *Preprečujmo nasilje/Za boljše odnose med ljudmi*, projekt *Tehnološke novosti spreminjajo življenje*, razredne ure v sodelovanju z delavci Centra za socialno delo Idrija idr. V delo smo vključili projektno učno delo, problemski pouk, inovativno in izkušnjsko učenje, raziskovanje, izdelovanje izdelkov, igro vlog, moderatorstvo. Učenci so bili pri delu zelo uspešni in nagrajeni. Preizkušeni elementi in dejavnosti pa so sestavni del LDN matične šole in se in se izvajajo na šolski, lokalni ter državni ravni.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORiji IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE REFERATOV V

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA COLOMBO	12.15–13.15

Marjeta Vene, OŠ Orehek Kranj

MEDGENERACIJSKO POVEZOVANJE IN SODELOVANJE OSNOVNOŠOLCEV

V preteklosti je bilo značilno neformalno medgeneracijsko sodelovanje predvsem znotraj družine. Medgeneracijsko učenje v družini je omogočalo prenos znanj med generacijami. Danes sta se socializacija in izobraževanje premaknila v institucije. V šoli učenci preživijo precej časa, kjer se preizkušajo v različnih situacijah. Kakovostno organizirano sodelovanje lahko vpliva na njihov pozitiven občutek lastne vrednosti.

Posamezne medgeneracijske aktivnosti podkrepimo s povezovanjem z zunanjimi institucijami, ki te dejavnosti podpirajo in promovirajo. Sodelujemo s Slovensko filantropijo, smo partner v projektu Sadeži družbe. Obiščemo Dom upokojencev Kranj. Z lokalno Karitas pripravimo ustvarjalno delavnico. Sodelujemo v projektu Simbioza. Tedensko se prostovoljci povezujejo z mlajšimi učenci in otroci vrtca.

Posebno skrb posvečamo dejavnosti »Z roko v roki prvošolci in šestošolci«. S tem med osnovnošolci sistematično razvijamo medgeneracijsko sodelovanje. Osnovni namen in cilj dejavnosti je vzpostavljanje varnega okolja, oblikovanje zdrave skupnosti in zmanjševanje negativnih oblik vedenja. V medsebojnem sodelovanju se srečajo starostno raznoliki posamezniki, z različnimi znanji, veščinami in izkušnjami. Medsebojno različnost naj bi prepoznali kot prednost, ki jih bogati ter krepi spoštovanje drugačnosti. Medgeneracijska srečanja potekajo v času razrednih ur, medpredmetnih učnih urah, jutranjem varstvu, organiziranem podaljšanem bivanju. Med letom se srečujejo ob spoznavanju drug drugega, na novoletnem druženju, igranju družabnih iger, ustvarjalnih urah, likovnih in športnih delavnicah.

Rezultat sodelovanja je pozitiven. Učencem so druženja všeč. Spoznavajo nove prijatelje, njihova zanimanja, težave, se učijo, zabavajo in pomagajo. Nekatere je sprva strah pred neznanim, drugi se že v naprej veselijo srečanj.

Medgeneracijsko sodelovanje poteka skozi dialog in strokovno podporo sodelavcev in je razširjena metoda učenja mladih. Učinkovita je za opolnomočenje posameznika ali skupine pri razvijanju socialnih in drugih ključnih življenjskih kompetenc. Mladi na sebi odkrivajo svoje sposobnosti in talente, karierno pot, krepijo nenasilno komunikacijo ter vrednote, ki temeljijo na spoštovanju, solidarnosti, sočutju. Pomembno je, da dosežejo zavedanje odgovornosti do sebe in soljudi, da postanejo zadovoljni in odgovorni posamezniki.

Tanja Kranjec in **Alenka Kostanjevec**, Vrtec Pobrežje Maribora

SODELOVANJE VRTCA IN STARŠEV PRI VZGOJI OTROK V OBDOBJU TRME

Sva vzgojiteljici, zaposleni v vrtcu Pobrežje v Mariboru. Svoje delo opravljava v oddelkih prvega starostnega obdobja. V prispevku želiva predstaviti najin način reševanja problema pojava trme v otrokovem razvoju ter nudenje pomoči staršem ob pojavu le-tega. V različnih diskusijah s starši (pogovorne

ure, izmenjava mnenj, individualni razgovori, svet staršev ...) sva zaznali njihove težave pri vzgoji otrok v obdobju trme, ki se razvojno pojavlja od drugega leta dalje. Veliko staršev na tem področju želi povečati svojo učinkovitost pri vzgoji.

V prispevku bova predstavili: pojmovanja trme v strokovni literaturi, načrtovanje podpore staršem pri vzgoji otrok v tem obdobju, način pridobivanja informacij, kako starši razumejo otrokovo trmo, v kakšni obliki in kako pogosto se pojavlja trma pri njihovih otrocih, kako reagirajo oz. kako se starši odzivajo v teh situacijah, kje iščejo pomoč in kakšno pomoč pričakujejo od vrtca. V prispevku bova predstavili tudi dejavnosti, ki jih bova izvedli z starši: delavnica s strokovno razlago pojava trme v otrokovem razvoju, izmenjava mnenj ter izkušenj staršev in vzgojiteljev, individualni pogovori s starši, zgibanka, predstavitev strokovne in otroške literature, pogovori s starši o usklajenem ravnanju staršev in vzgojiteljev v vrtcu. Velik poudarek pri delu s starši bova namenili razvijanju toplih, ljubečih medsebojnih odnosov doma in v vrtcu, ki so osnova za premagovanje težav ob pojavu otrokove trme.

To, kar človek doživlja v mladih letih, kar se kali skozi otroško dušo, to ostane odločilno pri odraslem, pri katerem rastejo nagibi, dejanja. Če se ti v mladih letih do česar koli vsadi ljubezen ali pa sovraštvo v srce, to ostane in se pozneje vedno, v taki ali drugi obliki pokaže (Prežihov Voranc).

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA DA GAMA	12.15–13.15

Martina Kumer, OŠ Braslovče, vrtec

DIMENZIJE KAKOVOSTI SODELOVANJA SKOZI OČI STROKOVNIH DELAVCEV IN STARŠEV

Sodelovanje med vrtcem in starši je pomemben vidik kakovosti predšolske vzgoje, ki prispeva k ustreznemu dopolnjevanju družinske in institucionalne vzgoje. Staršem je pomembno, da strokovni delavci spoštujejo tako otroka kot njih, da so odprti, tolerantni. Pomembno je, da je vrtec prostor, kjer se spoštujejo vrednote in cilji staršev v zvezi z njihovim otrokom in kjer se strokovni delavci zavzemajo za pogoste in trajne odnose z njimi.

Če izhajam iz temeljnih usmeritev predšolske vzgoje, ki pravi: »temeljne naloge vrtca so pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroke, izboljšanje kvalitete življenja družin in otrok ter ustvarjanje pogojev za razvoj otrokovih telesnih in duševnih sposobnosti,« (ZVrt, Ur. l. RS, št. 100/2005-UPB2) se mi poraja vprašanje, ali smo dovolj kompetentni za sodelovanje s starši in ali jim dovolimo pravo mero vključevanja v načrtovanje vzgojno-izobraževalnega dela. Poleg skrbi za uspešen otrokov razvoj nam je naložena naloga izboljšati kakovost življenja družin, ki vpliva na kakovost vzgoje.

Menim (kot drugi strokovnjaki), da je komunikacija strokovnih delavcev temelj izobraževalnega procesa in hkrati del kulture organizacije ter posredno vpliva na kakovost sodelovanja vrtca s starši. Kakovost in uspešnost je prav tako v tesni povezavi z zadovoljstvom, dobrimi odnosi ter pozitivno naravnostjo vseh deležnikov vzgojno-izobraževalne institucije.

Vodstvo vrtca ima pomembno nalogo »oblikovati lasten koncept kakovosti in poiskati lastno pot in pristope pri zagotavljanju kakovosti« v vrtcu. Praksa kaže, da je odgovorno sproti preverjati kakovost sodelovanja s »posnetki stanja« (Marjanovič Umek idr., 2002), z anketnimi vprašalniki (za strokovne delavce in starše), ki omogočajo pregled in delujejo kot kompas za nadaljevanje prave poti. Hkrati je možno skupne predstave, »slike« in razmišljanja čim bolj uskladiti ter razumeti drug drugega.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Tina Rutar Lebarn, Pedagoški inštitut

STARŠI IN UČITELJI KOT POMEMBNI ODRASLI NA OTROKOVI KARIERNI POTI

Ko govorimo o pomembnih odraslih v povezavi s karierno orientacijo otroka, v prvi vrsti mislimo starše, ki imajo pomemben vpliv na različna področja otrokovega oz. najstnikovega razvoja. Ena od najstnikovih pomembnih razvojnih nalog je razvoj in raziskovanje aspiracij in kariernih ciljev (Erikson, 1968; Ryan in Deci, 2001; Super, 1957). Nekatere teorije, ki opisujejo razvoj poklicne kariere, navajajo pomembnost vpliva primarne družine na izbiro in potek poklicne poti, a le malo jih skuša pojasniti, kateri vidiki družinske dinamike vplivajo na razvoj posameznikove kariere. Nekatere študije izpostavljajo pomembnost vpliva družine na posameznikovo kariero v različnih življenjskih obdobjih (npr. Whiston in Keller, 2004), druge izpostavljajo pomen socioekonomskega statusa družine, identifikacijo otrok s starši, kakovost odnosov v družini itd. Rezultati ene izmed raziskav, ki je bila narejena v ZDA, kažejo, da uspešnost posameznikove kariere napovedujejo družinska nagnjenost k doseganju ciljev, podporen in povezan odnos z mamo ter nizka konfliktnost v odnosu z očetom (Bergen, 2006).

Prav ugotovitve pomembnosti posameznih povezav med družinskim okoljem in razvojem posameznikove kariere lahko veliko pripomorejo pri načrtovanju poklicne vzgoje v šoli. Predvsem jih lahko načrtovalci te oblike vzgoje v šoli uporabijo pri oblikovanju kompenzatornih strategij za pomoč tistim otrokom, ki imajo z vidika karierne orientacije manj stimulativna družinska okolja. Hkrati te ugotovitve šolskim svetovalnim delavcem, ki sodelujejo tudi s starši, nudijo usmeritve za svetovanje ter izobraževanje staršev s tega področja.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA VESPUCCI	12.15–13.15

Marijana Kolenko, OŠ Lava Celje

MOŽNOSTI IN OVIRE SODELOVANJA PO »ŠOLSKI« VERTIKALI

Že nekaj let mi je kot ravnateljici osnovne šole velik izziv, kako prepričati kolege ravnatelje in ostale strokovne sodelavce, da bi vzpostavili sistem kakovostnega sodelovanja na strokovnem področju na vseh ravneh po vertikali. Menim, da bi z dobrim povezovanjem hitreje in uspešneje odpravljali številne težave, s katerimi se srečujemo na področju vzgoje in izobraževanja že v vrtcih, v osnovnih šolah, srednjih šolah in vedno pogostejše tudi v terciarnem izobraževanju. Ne moremo trditi, da ni nobenega sodelovanja, saj obstaja nekaj posameznih primerov dobrih praks v okoljih, kjer so prepoznali vrednost sodelovanja na strokovnem področju, a so to bolj odraz posameznih zagnanih ravnateljev ali učiteljev ali trenutna želja in potreba in ne redne oblike sodelovanja.

Veliko možnosti strokovnega sodelovanja vidim predvsem na področjih, o katerih je v javnosti veliko govora, nihče pa nima volje povezati strokovnjakov po vertikali, da bi vzajemno aktivno odpirali strokovne teme kot: težave na vzgojnem področju, ki so danes prisotne od vrtca do vključno srednje šole, nesamostojnost pri učenju, odsotnost samostojnega in kritičnega razmišljanja učencev, učenje

za ocene in ne za znanje ter podobne pereče probleme. V praksi bi morala živeti povezovanja med ravnateljmi po vsej vertikali: med ravnateljicami vrtcev in osnovnih šol, med ravnateljmi osnovnih in srednjih šol in tudi s terciarnim izobraževanjem, nujno bi se morali povezati učitelji osnovnih in srednjih šol na predmetnih področjih matematike, slovenskega jezika, tujega jezika, naravoslovja in še kje, da bi si izmenjali inovativne pristope pri poučevanju, spregovorili o pričakovanjih in rezultatih, ki so pri osnovnošolskih učiteljih lahko zelo drugačna kot pri srednješolskih. Zagotovo je mnogo priložnosti za sodelovanje in izmenjavo izkušenj ter ugotovitev med vzgojiteljicami in učiteljicami v osnovnih šolah še posebej na strokovnih področjih, ki se dotikajo zrelosti otrok, čustvenega in psihološkega razvoja otrok, vzgojnih težav, sodelovanja s starši. Strokovnih priložnosti za sodelovanje je na vseh ravneh in v vseh smereh izjemno veliko.

Žal pa se najpogosteje ustavimo pred ovirami, kot so: pomanjkanje časa oziroma težko časovno usklajevanje za srečanja, pogosto ne vemo, kdo bi naj bil sklicatelj strokovnih srečanj, mnogokrat se bojimo kritik na svoj račun in ne tvegamo izpostavljanja na ta način, najverjetnejša ovira pa je, da nimamo tradicije v povezovanju in strokovnem sodelovanju, saj je najbolje obdelovati svoj »vrtiček« in imeti »mir«. Torej, imamo številne priložnosti, da obstoječo prakso zavrtimo v pozitivno smer!

Lidija Grmek Zupanc, Šolski center Kranj, Višja strokovna šola

POVEZOVANJE IN KOMUNICIRANJE MED ENOTAMI ZNOTRAJ ŠOLSKEGA CENTRA KRANJ

Šolski center Kranj je največji šolski center na gorenjskem. Združuje višjo strokovno šolo, tri srednješolske enote in Medpodjetniški izobraževalni center (MIC). Večurni vsakotedenski kolegiji direktorja in ravnateljev in vodje MIC omogočajo zahtevno usklajevanje, da delo znotraj centra lahko nemoteno poteka. Dogovarjati se je potrebno o vrsti zadev, ki so skupne: priprava sistemizacije (nekateri zaposleni delajo na dveh enotah), usklajevanje dokumentov, ki jih obravnava Svet zavoda ŠC Kranj (letni delovni načrti, pedagoška poročila, vsebinski in finančni načrt ŠC Kranj itd.), skupna promocija, poenotenje različnih navodil in obvestil, poenotenje obrazcev za letne delovne razgovore, poenotenje ocenjevanja delovne uspešnosti, skupna priprava na ocenjevanje za pridobitev priznanja RS za poslovno odličnost, uvedba različnih novosti, skupna organizacija maturantskega plesa, skupna organizacija nekaterih prireditev itd. Prav tako se je potrebno dogovoriti o načinu, kako bomo praznovali obletnice posameznih šol, saj po reorganizaciji, ki se je zgodila januarja 2013, tudi to ni več izenačeno. Posebna pozornost je namenjena povezovanju šol z MIC, saj so v različne projekte vključeni zaposleni iz vseh organizacijskih enot, okrepiti pa želimo tudi projekte z gospodarstvom in izobraževanje zanje. Za vsakoletno srečanje z delodajalci je tako potrebno zahtevno usklajevanje, saj imajo tako dijaki kot študenti iz različnih šol nekatere iste delodajalce, prek projektov z gospodarstvom pa je z njimi povezan tudi MIC. Glede na to, da so skupne dejavnosti vsakodnevna realnost našega centra, brez ustreznega komuniciranja tako na kolegiju kot tudi izven njega ne bi bilo mogoče doseči zahtevnih ciljev. Timsko delo kolegija je podprto še z mnogimi načini komuniciranja, od sestankov, osebnih razgovorov, e-pošte, dokumentov v e-zbornici ŠC Kranj, telefonskih pogovorov itd. Skupno vsemu temu sodelovanju in komuniciranju pa mora biti korektnost in zaupanje z vseh strani, torej z vseh enot. Le na ta način smo skupaj lahko močnejši.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015

PREDSTAVITEV REFERATOV V

DVORANA COOK

12.15–13.15

Janja Zupančič, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje

OD ENODNEVNEGA DO CELOLETNEGA MODELA INTERNEGA USPOSABLJANJA STROKOVNIH DELAVCEV

Zapletenost sistemov, negotovost okolja in neprestano spreminjanje razmer neizogibno vplivajo na dogajanje v šolah. Procesi potekajo na več ravneh, z različnimi hitrostmi in prinašajo raznovrstne učinke. Izziv sodobnih vzgojno-izobraževalnih ustanov je, kako znotraj šolskega sistema, ki ima počasnejšo dinamiko, in v okviru virov, ki se spreminjajo hitreje, celo nenadno, načrtovati in ustvarjati stabilno okolje za učenje. Kako spodbujati potreben profesionalni razvoj zaposlenih z omejenimi finančnimi viri? Kako motivirati učitelje za inovacije in sodelovanje? Kako v iskanju ravnotežja ustvariti občutek varnosti in zagotoviti tudi visoke dosežke učencev?

Na Osnovni šoli Louisa Adamiča Grosuplje smo v okviru samoevalvacije v letu 2013 izoblikovali model internega usposabljanja zaposlenih in ga poimenovali Šolski dan za učitelje. Enodnevno izobraževanje smo v šolskem letu 2014/15 nadgradili tako, da se zaposleni celo šolsko leto lahko srečujejo na Pedagoških popoldnevih.

Vsebine srečanj temeljijo na potrebah in željah, na ponudbi in povpraševanju posameznih strokovnih aktivov in interesnih skupin. Na delavnicah učitelji predstavljajo in analizirajo primere iz prakse, izmenjujejo znanje, iščejo rešitve, razvijajo nove ideje. Zaposleni, ki znanje pridobi na usposabljanju izven kolektiva, izkušnje deli s sodelavci. Novo znanje nato skupno nadgradijo za potrebe 'naših' učencev.

Varno okolje spodbuja zaposlene, da spregovorijo o svojih uspehih in težavah. Strokovne razprave so konstruktivne, pogosto vključujejo elemente supervizije in 'coachinga' ter so usmerjene v učenje. Srečanja imajo dolgoročne učinke, saj sodelavci izmenjujejo informacije tudi po zaključku formalnih srečanj. Model nakazuje elemente trajnosti, kajti na mnogih srečanjih se porodijo predlogi za naslednje delavnice.

Organizacija srečanj se prilagaja šolski dinamiki, izvajalcem in udeležencem. Finančni vložek je zanemarljiv. Prenos znanja, inoviranje in profesionalna rast posameznika ter kolektiva pa so le nekateri argumenti v prid opisanemu modelu internega izobraževanja. Najpomembnejši dokaz učinkovitosti je namreč izrazit dvig dosežkov učencev.

Sonja Strgar in mag. Anita Smole, OŠ Vide Pregarc

UČITELJEVE KOMPETENCE EVALVIRANJA LASTNEGA DELA IN DNEVNIK (PO)UČE(VA)NJA

Vse pogosteje se v javnosti in tudi med učitelji poraja vprašanje o kakovosti učiteljevega dela – lastnega ali dela sodelavcev. Učitelji se zavedamo, da je za kakovostno delo med drugim potrebno tudi natančno spremljanje le-tega po določenih kriterijih, analiza in usmeritve za naprej glede na ugotovljeno. Spremljanje učiteljevega dela najpogosteje povezujemo s hospitacijami, ki jih opravljajo ravnatelji. Vedno bolj se uveljavljajo tudi medsebojne hospitacije – učni proces, ki ga izvaja učitelj, spremljajo drugi učitelji/sodelavci. Dopolnitev k omenjenim hospitacijam za zbiranje informacij o kakovosti pedagoškega procesa pa predstavlja tudi že uveljavljeni proces pridobivanja informacij s strani učencev.

V prispevku pa predstavlja primer evalvacijskega orodja, ki tudi pripomore k izboljšanju učiteljevega dela, če je le-to ustrezno uporabljeno in osmišljeno. Učiteljici sva se odločili, da dnevno po opravljeni učni obveznosti opraviva formativno evalvacijo. Izdelali sva obrazec, ki je usmerjal najino razmišljanje o izvedenih dejavnostih z učenci in o procesu priprave na pouk. Obrazec je vseboval prostor za razmišljanje o tem, kaj mi je pri dejavnosti uspelo, v čem sem uživala, kaj se mi je zdelo težko, pri čem nisem bila uspešna, kaj mi je bilo v pomoč, kaj bi naslednjič spremenila in prostor za dodatne opombe. Enkrat tedensko sva potem najprej individualno pregledali zapisano razmišljanje, rezultate povzeli s posameznimi besedami, potem pa jih predstavili na timskem sestanku druga drugi. V tem primeru sva tudi komentirali ugotovitve druga druge. Opazili sva, da sva pri evalvaciji uporabljali vedno več različnih pojmov, povezanih z učiteljskim poklicem.

Ocenjujemo, da takšna oblika medsebojnega strokovnega sodelovanja očitno pripomore k strokovnemu razvoju učitelja. Prav tako pa nenehno iskanje izboljšav, krepitev že uveljavljene dobre prakse in iskanje vedno novih zamisli ugodno vpliva na napredek pri lastnem delu.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA SCOTT	12.15–13.15

Erna Žgur, CIRIUS Vipava

VODENO ZAPOSLOVANJE OSEB S POSEBNIMI POTREBAMI – OBLIKA SODELOVANJA MED ŠOLO IN ZAPOSLOVALCI

Prispevek predstavlja obliko sodelovanja med vzgojno-izobraževalno ustanovo in zaposlovalci. Predstavljeni so rezultati tranzicijskega modela – Dodatno usposabljanje odraslih oseb z motnjami v duševnem razvoju, ki ga izvaja Cirijs Vipava. V projektu, ki se financira iz Evropskih socialnih skladov, se skupina 23 oseb s posebnimi potrebami (motnje v duševnem razvoju, drugi senzorično-motorični primanjkljaji) dodatno izobražuje ter teoretično in praktično usposablja za občasno zaposlovanje. Gre za oblike vodenega zaposlovanja, ki ga te osebe zmorejo pod posebnimi delovnimi pogoji. Vključevanje v izbrane delovne procese je voden in temelji na njihovih delovnih zmožnostih ter močnih področjih. Preko občasnega zaposlovanja tudi osebe s posebnimi potrebami (OPP) preko vseživljenjskega učenja pridobijo dodatne spretnosti in veščine za trajnejša znanja in delovne kompetence. Vodenno zaposlovanje poteka pod vodstvom mentorjev, ki spremljajo OPP v obrtno-storitvene, turistične, kmetijske ter druge dejavnosti v neposrednem okolju ustanove. Predstavljeni so rezultati evalvacijskih vprašalnikov vodenega zaposlovanja, z opravljeno analizo, ki so jo izvedli vsi sodelujoči (23 OPP, 31 mentorjev in 6 izbranih zaposlovalcev, obrtnikov). Rezultati so pokazali, da je občasno, vodenno zaposlovanje OPP možno in tudi uspešno. Tranzicijski model vodenega zaposlovanja omogoča dobro povezovanje vzgojno-izobraževalne ustanove s potencialnimi zaposlovalci, kar je predpogoj za vključevanje OPP v izbrane delovne procese. Njihovo vključevanje je bilo uspešno ob vključevanju mentorjev in maksimalnem prilagajanju delovnega procesa (faze dela, delovnega prostora in pripomočkov, delovnega časa ...). Preko oblik vodenega zaposlovanja se tudi OPP bolj vključujejo v ožjo ali širšo socialno sredino. Rezultati kažejo, da je vodenno zaposlovanje OPP dobro ter pozitivno za same učence, ti pridobijo več delovnih in socialnih kompetenc; za ustanovo, ki se dodatno povezuje z neposrednim okoljem in tudi za sodelujoče obrtnike, ki bolje spoznajo ter razumejo posebne potrebe vključenih oseb v delovnem okolju.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Irena Hlača, OŠ Šmihel

SODELOVANJE STROKOVNIH DELAVCEV IN MED STROKOVNIMI DELAVCI

Sodelovanje med strokovnimi delavci je pomemben element v konceptu profesionalizma. Prednosti sodelovanja so med drugim: moralna podpora, večja učinkovitost, manj podvajanja različnih dejavnosti in večja možnost za spreminjanje ustaljene prakse.

Sodelovanje poteka na različnih ravneh in na različne načine ter z različnimi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa. Na naši šoli smo izvedli delavnico z naslovom Sodelovanje strokovnih delavcev in med strokovnimi delavci. Cilji delavnice so bili naslednji: opredeliti sodelovanje, izmenjati mnenje s sodelavci, v skupinah analizirati sodelovanje pri različnih nalogah, navesti prednosti sodelovanja za različne udeležence vzgojno-izobraževalnega procesa, analizirati in kritično ovrednotiti zapise vodji dni dejavnosti in nalog projekta, oblikovati seznam nalog vodje dejavnosti in sodelavcev, izboljšati učenje učencev.

Delavnica je bila nadgradnja projekta Dnevi medpredmetnega povezovanja – skupno načrtovanje in evalvacija kot priložnost za povezovanje in sodelovanje med strokovnimi delavci, ki smo ga na naši šoli izvajali v programu Vodenje za učenje. Strokovni delavci šol, ki so bile vključene v program, so ugotavljali, da delujejo bolj enotno na področjih, ki so jih razvijali, med njimi je več timskega dela, zanj so bolj motivirani in bolje poznajo delo sodelavcev.

Strokovni delavci naše šole so na delavnici navajali, da je sodelovanje lahko izziv, ki ima pozitivne učinke, z njim iščemo nove poti in kompromise, poti sodelovanja so različne, cilji pa enaki ... Pomembne so zlasti naslednje vrednote: zanesljivost, poštenost in zaupanje. Pri sodelovanju naj nas vodijo načela medsebojne pomoči, izražanja lastnega mnenja, dobrega poslušanja. Govorili smo tudi o tem, zakaj z nekom sodelujemo oz. zakaj ne sodelujemo. Pomembno pa je, da smo znali navesti prednosti sodelovanja za strokovne delavce, učence in starše. Analizirali smo naše sodelovanje pri dnevih medpredmetnega povezovanja in skozi kritično vrednotenje iskali možnosti izboljšanja.

Ostalo je še veliko dilem in odprtih vprašanj, ki nakazujejo možnosti in potrebo po sodelovanju. Je to vedno nujno in kako ga uravnovesiti z individualnim delom?

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV V
DVORANA AMUNDSEN	12.15–13.15

Sanja Gradišnik, Šola za ravnatelje

EVALVACIJA TIMSKEGA POUČEVANJA

V sodobnem svetu je pomen medsebojnega sodelovanja oz. timskega dela vedno večji. V strokovni literaturi je timsko delo učiteljev različno poimenovano in opredeljeno, čeprav vsebinski opisi potrjujejo, da gre za isti pedagoški pojav, ki je lahko v pedagoški praksi različno ciljno naravnan in izpeljan. V prispevku bomo uporabili izraz timsko poučevanje, ker le-ta zajema vsa področja, ki se navezujejo na izvajanje delavnic v paru. Timsko poučevanje tako lahko pojmuje kot poseben didaktični način izvajanja pouka oz. v našem primeru delavnic, ki zajema timsko načrtovanje, timsko izvajanje kot tudi timsko evalviranje delavnic.

V okviru timskega poučevanja je izjemno pomembna sodelovalna naravnost, ki naj bi posameznika v njegovem prepričanju, zaznavanju in vedenju usmerjala h kolektivizmu, tj. k sodelovanju z drugim čla-

nom tima. Za uspešno delo v timu je za člana tima ključno, da svoje vedenje prilagajata skupnim ciljem in pričakovanjem tandema, kar pomeni, da individualne interese obravnavata s tandemske perspektive.

V raziskavo manjšega obsega na temo timskega poučevanja je bilo vključenih 5 predavateljev, ki so se v obdobju trajanja projektov timsko povezovali z različnimi predavatelji. V raziskavi smo želeli pridobiti informacije o tem, kako so timi načrtovali, izvajali in evalvirali delavnice in kaj je to pomenilo za njihov profesionalni razvoj. Glavni namen timskega poučevanja namreč ni samo izboljšati rezultate oz. učinke pri udeležencih, temveč tudi napredovati kot tim oz. profesionalno rasti. Informacije smo pridobili s pomočjo usmerjenih refleksij, ki smo jih kvalitativno obdelali. V prispevku bodo predstavljeni rezultati zbranih refleksij. Na koncu bodo izpostavljena tudi priporočila oz. prednosti in omejitve tovrstnega sodelovanja.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Polona Bogataj in Neža Dolžan, OŠ Orehek Kranj

SODELOVANJE MED ŠOLSKO SVETOVALNO SLUŽBO IN UČITELJI

Svetovalna služba ima zelo pomembno in aktivno vlogo pri delu šole ter sodeluje z vsemi udeleženci izobraževanja.

V nadaljevanju želimo predstaviti sodelovanje med šolsko svetovalno službo (ŠSS) in učitelji na Osnovni šoli Orehek Kranj.

Poleg že utečenega sodelovanja med ŠSS in učitelji bi radi predstavili posamezne aspekte našega dela, ki še dodatno pripomorejo k večji povezanosti in sodelovalnosti med ŠSS in učitelji:

- **Sorazredništvo:** Sodelujemo pri pripravi in izvajanju razrednih ur ter seznanjanju in reševanju tekoče problematike posameznega razreda, urejanju dokumentacije in spremstvu učencev na dneve dejavnosti in ekskurzije. Vsak razrednik predmetne stopnje ima svojega sorazrednika. Ta v primeru odsotnosti razrednika prevzame vodenje razreda, dežurstvo med malico, komunikacijo s starši in reševanje morebitnih težav.
- **Sodelovanje na področju dodatne strokovne pomoči:** prilagajanje urnika pomoči otroku, tako da je zanj čim bolj koristen. Z učitelji skupaj načrtujemo urnike in si dnevno izmenjujemo informacije o delu in poteku učne ure. Sproti si izmenjujemo informacije glede učenčevega znanja ter spremljamo in načrtujemo razpored ocenjevanja.
- **Pomoč drugim učencem z učnimi težavami:** Pomoč v okviru dopolnilnega pouka in svetovalnih ur, ki jih izvajajo učitelji, ter individualne in skupinske pomoči, ki jo izvajamo v svetovalni službi. Vsako leto se prijavimo tudi na razpis za delo preko javnih del. Javni delavec v sodelovanju z učitelji izvaja učno pomoč. Svetovalne ure učiteljev so namenjene razgovorom z učenci, ki imajo težave pri njihovih predmetih, načrtovanju pomoči skupaj z učencem, spremljanju njihovega dela in napredka, dodatnim razlagam in spodbudam.
- **Pomoč učencem priseljencem:** Šola je vključena v projekt Uspešno vključevanje učencev priseljencev, preko katerega vsak teden za dve uri na šolo pride multiplikatorica in otroke priseljencev uči slovenščino.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE REFERATOV VI

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA COLOMBO	13.30–14.30

Fani Nolimal, Zavod RS za šolstvo

VODENJE ZA UČINKOVITO UVAJANJE SPREMEMB IN VZAJEMNO UČENJE

Šolski sistemi so živi in kot taki podvrženi stalnim spremembam višjega in nižjega reda, ki za seboj puščajočasne, trajne, večje ali manjše sledi. Kakovost sprememb pogojujejo številni dejavniki, med katerimi je nadvse pomembno vodenje in posledična raven strokovne avtonomije ter odgovornosti. Strokovnjaki vodenja v izobraževanju ugotavljajo, da je uvajanje večjih sistemskih sprememb posebej učinkovito, kadar pri tem kombiniramo strategijo vodenja »od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor« (angl. top-down and bottom-up) (Glaze, Mattingley, Levin, 2012). S tem iniciativo in formalni okvir s splošnimi cilji opredeli država, natančnejša konkretizacija tega pa je zaupana nižjim ravnam (regionalni in šolski ravni). Opisana strategija z distribuiraanim, timskim načinom vodenja ter upravljanja in načeli akcijskega raziskovanja zagotavlja ustrezno mero strokovne avtonomije in odgovornosti ter terja (samo)regulacijo dela vseh sodelujočih. Na Zavodu RS za šolstvo smo strategijo preizkusili v nedavno zaključenem projektu bralne pismenosti, ki je na nacionalni ravni opredeljeval tri globalne cilje, znotraj katerih so šole opredelile specifične cilje. Celoten projekt smo razdelili na tri akcijske korake, v vsakem so sodelujoče šole ciklično načrtovale določene aktivnosti, jih preizkušale v učni praksi, sproti spremljale, analizirale, zbirale dokazila, evidentirale prednosti in slabosti ter na podlagi teh načrtovale nadaljnje akcijske korake. S tem smo v projektu zagotavljali sprotno in kakovostno povratno informacijo z dokazili (angl. evidence based) o dosežkih, številne diskusije na vseh ravneh, kar pomembno vpliva na uspešnost posodabljanja in uvajanja novosti (Levin, 2013). Pri izvajanju posameznih faz znotraj akcijskih korakov smo šolam zagotavljali skupno in specifično strokovno podporo. K slednji so pripomogli skrbniki šol, ki so s šolami vzpostavili tesno, partnersko (timsko) sodelovanje v vseh fazah projekta (Nolimal 2013a, 2013b).

Lilijana Bele, OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad

SODELOVANJE UČITELJEV – S KOM IN KAKO?

Moj prispevek bo predstavitev rezultatov ankete, izvedene med učitelji 26-ih slovenskih šol iz območja Savinjske regije, od tega je 19 matičnih in 7 podružničnih šol. Skupno je obdelanih 112 vprašalnikov od 130 poslanih. Odgovori so od 110 žensk in dveh moških, 76 je učiteljic razrednega pouka, 13 učiteljic v oddelku podaljšanega bivanja ter 23 učiteljic predmetnega pouka.

Vprašalnik zajema nabor vseh deležnikov, posameznikov in institucij, s katerimi se učitelji srečujejo oz. z njimi sodelujejo na različne načine. Preverja stopnjo zadovoljstva z uveljavljenimi oblikami in vsebinami sodelovanja ter poziva k predlogom za morebitne spremembe ustaljene prakse. Vprašanja so bila deloma odprtega tipa, deloma pa so bili ponujeni standardizirani odgovori, ki jih je anketiranec samo izbral in označil.

Teoretsko izhodišče za nastanek prispevka je razsežnost, raznolikost in nujnost sodelovanja učiteljev na več ravneh, z različnimi subjekti ter na različnih področjih. Sodelovanje se kot v nekakšnih kon-

centričnih krogih opredeljuje od notranjega, medsebojnega, z učenci, vodstvom in drugimi sodelavci, do zunanjega, s starši, institucijami in drugimi javnostmi. Osnovno vodilo raziskave je prepričanje, da brez sodelovanja na vseh ravneh delo v šoli sploh ne more potekati, saj smo v mnogočem odvisni od številnih partnerjev iz vrst laične in strokovne javnosti.

Sodelovanje na vseh teh ravneh je za učitelje izjemno pomembno, nujno, pa tudi zahtevno, časovno obsežno in odgovorno. Rezultat dobrega sodelovanja naj bi bil napredek v odnosih, skupno reševanje zadreg in strokovnih dilem, doprinos h kvaliteti dela, izmenjava znanj, strokovna podpora in še kaj. Ker pa se v vsakdanji praksi pojavljajo različna vprašanja glede sodelovalnih relacij učiteljev, njihove smotrnosti, zahtevnosti in učinkovitosti, sem želela preveriti mnenja, izkušnje in potrebe učiteljev na tem področju.

Temeljni namen raziskave je bila torej želja, da ugotovimo obsežnost in raznolikost učiteljevega sodelovanja ter njihovo (ne)zadovoljstvo z deležniki, s katerimi sodelujejo. Vprašanja odprtega tipa so dopuščala možnost komentarja, pobud in predlogov za morebitno izboljšanje oz. argumentiranje ustreznosti in uspešnosti obstoječih oblik sodelovanja.

Odgovori na zanimiv način izkazujejo stanje, (ne)ustreznost in potrebe učiteljev na tem področju. Navedenih bo tudi nekaj zgovornih izjav anketiranih učiteljev, ki so lahko snov za nadaljnje razmišljanje sodelujočih na obeh straneh in vrednotenje kvalitete teh razmerij.

Temeljna ugotovitev in sklepno sporočilo ankete pa je, da so učitelji časovno preobremenjeni, da bi tolikšno širino sodelovalnih razmerij lahko kvalitetno obvladovali in da nekaterih institucij, ki sodelujejo v sistemu slovenskega osnovnega šolstva, niti ne potrebujejo.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA DA GAMA	13.30–14.30

Urška Simnovčič Pišek in Metka Burger, Gimnazija Litija

SODELOVANJE MED UČITELJI ZA BOLJŠE DOSEGANJE UČNIH CILJEV

S sodobnimi pristopi k pouku dosegamo v razredu boljšo motivacijo, lažje učenje in s tem povezano trajnejše in uporabnejše znanje. Vedno bolj se uveljavlja sodelovalno poučevanje, ne samo sodelovalno učenje.

Predstavlja primer sodelovanja med slovenščino in informatiko pri obravnavi referata. S pomočjo IKT (i-tabla, Windows Movie Maker, Cobiss) dijakom pri pouku predstavlja poenotena navodila za pisanje besedilne vrste. Pri tvorjenju besedilne vrste je pomembna faza zbiranje gradiva, iskanje in izločanje uporabnega in neustreznega gradiva ter navajanje virov. Pravila tvorjenja besedilne vrste dijaki spoznajo pri slovenščini. Pri pouku informatike morajo dijaki za oceno napisati in predstaviti referat, profesorica ocenjuje zbiranje, urejanje in predstavitev gradiva in ne vsebine. Da bi poenotili pravila za pisanje referata, je učiteljica slovenščine uro s pomočjo i-table posnela. Preden jo je poslala v skupno rabo (Dropbox), sta s pomočjo enostavnega programa za montažo (Windows Movie Maker) film razrezali in prilagodili nadaljnji rabi. Pri uri informatike je učiteljica uporabila že obravnavana navodila za izdelavo referata, dijakom je zavrtila del gradiva, ki so ga spoznali med slovenščino. S tem so osvežili spomin in že naučeno snov prenesli na drug predmet. S poenotenjem sva preprečili, da bi dijaki isto besedilno vrsto pripravljali po drugačnih navodilih.

Prepričani sva, da so na področju dosežkov rezultati boljši v primerjavi z individualnim poučevanjem. Najina izkušnja je bila pozitivna, izmenjali sva si znanja s svojega predmetnega področja, s poenoteno

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

razlago pa tudi dijakom olajšali delo, kajti zaradi poenotenih navodil so dijaki lahko več časa namenili raziskovanju vsebine in drugim zahtevam. Spoznali sva, da sodelovanje med učitelji vpliva tudi na socialne odnose, jih razvija, poraja nove ideje.

Sonja Strgar in mag. **Anita Smole**, OŠ Vide Pregarc

SODELOVANJE PRI EVALVACIJI UČITELJEVEGA DELA V RAZREDU

Kakovost šole povezujemo z dosežki učencev in tudi s kakovostjo učiteljevega dela. Ker se avtorici prispevka zavedava lastne odgovornosti za nenehno izboljševanje učiteljevega poučevanja, sva se odločili za načrtovanje, izpeljavo in evalvacijo vrednotenja učiteljevega dela, ki ga opravijo učenci. Pri tem sva izkoristili prednosti, ki jih prinese sodelovanje med učitelji.

V prispevku predstavljamo primer evalvacije, izvedene v 9. razredu pri pouku matematike, ko so učenci podajali povratno informacijo o sodelovanju z učiteljem na različnih ravneh. Predstavili bomo tudi primerjavo rezultatov evalvacije istih učencev skozi tri šolska leta – ali se je ocena istega učitelja kaj spremenila.

Pri načrtovanju evalvacije skozi celotno šolsko leto sva sodelovali dve učiteljici, ki sva skupaj pripravljali vprašanja za evalvacijo in rezultate nato ovrednotili in interpretirali ter načrtovali usmeritve za nadaljnje sodelovanje z učenci. Na začetku šolskega leta sva pridobili podatke, ki so predstavljali osnovo za izvedbo evalvacije ob koncu šolskega leta. Pri izvedbi evalvacije sva uporabili možnosti, ki jih ponuja IKT.

Pri delu sva ugotovili, da je bilo najino sodelovanje zelo uspešno. Poleg učinkovitih podatkov, ki sva jih pridobili pri analizi odgovorov učencev in bodo služili za načrtovanje rasti učitelja, sva z iskanjem novih informacij in z izmenjavo le-teh dvignili kakovost lastnega znanja, ugodno vplivali na socialni, osebni in strokovni razvoj, prav tako pa sva krepili razvijanje/ohranjanje dobrih medsebojnih odnosov v delovnem okolju. Delo je potekalo uspešno tudi zato, ker so naju vodili isti cilji in dobra medsebojna odprta komunikacija. Tako sva ponovno presegli še vedno pogosto prisoten občutek učiteljev, da je v šolah še kar močno prisoten individualizem.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA VESPUCCI	13.30–14.30

Petra Podlogar, OŠ Orehek Kranj

ŠOLSKA SKUPNOST KOT POMEMBEN DEJAVNIK MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA

Aktivna in dobro organizirana Šolska skupnost učencev lahko pomembno vpliva na življenje in delo vsake šole. Tega se zavedamo tudi mentorice Šolske skupnosti v Osnovni šoli Orehek Kranj, ki smo pred štirimi leti polne idej, znanja in pričakovanj prevzele delo in vodenje Šolske skupnosti.

Prepričane smo, da so ključni dejavnik pri izvajanju zastavljenih nalog Šolske skupnosti na prvem mestu učenci šole, hkrati pa vsi učitelji in nemalokrat tudi ostali delavci šole. Šolska skupnost smo torej vsi.

Velikega pomena je seveda izbira dveh predstavnikov vsakega oddelka. Predstavnik mora biti zanesljiv, odgovoren, kreativen, delaven in komunikativen. Zato pri izbiri predstavnikov razrednike vedno

opozorimo, naj pri učencih ne gledajo samo na učni uspeh, pač pa je za delo skupnosti izredno pomembno, da so izvoljeni učenci razmišljujoči, samozavestni, aktivni in odgovorni otroci.

Da bi bili učenci Šolske skupnosti bolj povezani med seboj, že dve leti zapored zanje organiziramo dvodnevni tabor. Na taboru mentorice izvedemo program za pridobivanje večjih komunikacijskih spretnosti, boljšega medsebojnega poznavanja in naredimo načrt dela za posamezno šolsko leto.

Dejavnosti, ki bi jih rada posebej izpostavila in omenila, se nanašajo na cilje **medgeneracijskega povezovanja in zavedanja pomena našega delovanja za celotno klimo šole**. Menim, da po štirih letih lahko govorimo tudi o medijski uspešnosti teh projektov. Med temi bi posebej predstavila: 1. Orehek ima talent – leto 2012/2013, 2014/15; 2. Beremo pod lipo – 2012/2013; 3. Objem šole v tednu otroka – 2012/2013; 4. Noč v knjižnici – leto 2013/2014; 5. Bralni prijatelj – 2013/2014, 2014/2015; 6. Gregorjeva pošta, izdelovanje adventnih venčkov, organizacija šolskega plesa, dejavnosti v tednu otroka.

V teh letih je za nami veliko uspešno opravljenih nalog. Vsako leto smo si v načrtu zadali tudi dejavnosti, ki smo jih izvajali preko celega leta in se nanašajo na temeljno poslanstvo šolske skupnosti učencev: različne humanitarne akcije, uresničevanje pravic in dolžnosti učencev, sodelovanja na otroškem parlamentu, zbiranje idej za izboljšave dela in življenja šole.

Uspelo nam je, da je delo v Šolski skupnosti pri nas cenjeno, spoštovano in zaželeno. Kar pa nas najbolj veseli, je samoiniciativnost otrok. V zadnjih letih smo mentorice tako vedno bolj le še podpora in pomoč pri uresničevanju idej naših učencev.

Matjaž Dežman in Breda Bogataj, OŠ Orehek, Vrtec Orehek

USPEŠNO SODELOVANJE MED VRTCEM IN ŠOLO

Vrtec Orehek deluje kot vrtec pri Osnovni šoli Orehek Kranj. Naše delo poteka v skupnih prostorih, kar narekuje sodelovanje.

Dva oddelka vrtca delujeta v prostorih šole. Zadnji dve leti vrtca se otroci dnevno srečujejo z učitelji v šoli, spoznajo prostore, kar jim koristi ob prehodu v šolo.

Pred leti smo razvili sodelovanje s športnim pedagogom. Otroci pridobivajo ustrezna gibalna znanja. Takšna oblika dela je zanimiva, rezultati pa se kažejo na boljši razvitosti motoričnih sposobnosti, kar potrjujejo učiteljice v šoli.

S knjižničarko pripravljamo pravljичne urice, ki nam popestrijo dejavnosti. Otroci spoznavajo knjižnico, pomen pozornega poslušanja in branja.

Likovna pedagoginja in biologinja preko aktivnih metod dela otrokom širita znanje v učilnici in na prostem.

Sodelovanje vrtca s šolo našim otrokom prinaša veliko pozitivnega. Otroci imajo na ta način veliko možnosti učenja, dejavnosti so pestrejšje in zanimivejše. Pri dejavnostih so bolj aktivni. Spoznavajo veliko različnih oseb in tako več različnih učnih stilov.

Pri sodelovanju včasih naletimo na problem usklajevanja časa in prostora. Vse dejavnosti je potrebno uskladiti z urniki učiteljev in prostimi prostori. Vendar se je vredno potruditi, saj s sodelovanjem vsi veliko pridobimo.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015

PREDSTAVITEV REFERATOV VI

DVORANA COOK

13.30–14.30

Vesna Burjak, OŠ Črna na Koroškem

SODELOVANJE ŠOL Z DRUŠTVI LOKALNE SKUPNOSTI DVIGA SOCIALNI IN KULTURNI KAPITAL

Šola našega podeželskega območja tesno sodeluje z društvi kraja, kar šoli predstavlja oplemenitenno delovanje vzgojno-izobraževalnega procesa, hkrati obogati učne programe z vsebinami iz raznolikih področij ter omogoča vključevanje v širše okolje. Društva občine so pomembni partnerji pri spodbujanju kulturnega, športnega in raziskovalnega dela šole, učencev ter občanov. Nemalokrat se tako šola kot lokalna skupnost povezujemo z ostalimi šolami in društvi občin Mežiške doline.

Učenci se v okviru šole in zunaj šolskih aktivnosti v društva radi vključujejo in skozi vsebine, ki jih zanimajo, koristno preživljajo prosti čas. Črna na Koroškem otrokom in mladostnikom ne nudi aktivnosti, ki jih premorejo večja, gospodarsko razvitejša mesta; ne morejo koristiti kina, bowlinga, zabaviščnih parkov; tudi bazen in fitnes sta oddaljena. Vendarle ima kraj ogromno naravnih danosti in možnosti njihovega koriščenja ter številčno zastopana društva, ki znotraj občine poskrbijo, da se z vzajemnim sodelovanjem in podporo šoli, da ogromno narediti, da vsak učenec ali občan najde kaj zase in osebno rase. Učenci, ki so pogosto del društev, si s tem krepijo socialne vezi ne le med vrstniki, ampak tudi z drugimi člani društev, ki nanje prenašajo svoja bogata znanja in izkušnje. Oboji si krepijo socialni ter kulturni kapital, kar predstavlja pozitivno plat sodelovanja šole z lokalno skupnostjo, hkrati pa spodbuja medgeneracijsko sodelovanje, nemalokrat prenašanje in ohranjanje kulturne dediščine. Kljub temu, da so oblike sodelovanja z društvi raznolike in se kažejo skozi kulturne prireditve, dneve dejavnosti, ustvarjalne delavnice, tematska predavanja ter druženja, je zagotovo žalostno dejstvo, da so pri dejavnostih aktivni bolj ali manj vedno isti posamezniki, kar pa ne omogoča širjenja razvejanosti njihove socialne mreže, ki je na tak način zaobjeta znotraj svoje lokalne skupnosti. Skrbi nas lahko za nekatrni del mlade populacije, ki pa ne želi biti del kateregakoli društva lokalne skupnosti.

Urška Repinc, Mojca Rozman, Andreja Jensterle, OŠ dr. Janeza Mencingerja Bohinjska Bistrica

DOBRO SODELOVANJE – KLJUČ DO USPEHA

Šolsko delo je v velik meri odvisno od sodelovanja. Za dobro sodelovanje je potrebno zaupanje. Zaupanje pa je nekaj, kar ni dano sabo po sebi, ni nekaj samoumevnega. Potrebno si ga je pridobiti, za kar je potrebna predanost nalogi in cilju. Sodelovanja je več vrst, še posebej je dragoceno sodelovanje, ki ne vsebuje samo dogovora, kaj bo kdo storil; pač pa sodelovanje poteka na način, da sodelujoči »razmišljajo skupaj«: poslušajo eden drugega na način, da stališča enega pomenijo navdih drugemu in obratno. Veliko je priložnosti na šoli, ki omogočajo take vrste sodelovanja. Tak način dela predstavlja tudi vnašanje spremembe v šolsko delo. Saj se strokovni delavci naučijo veliko eden od drugega in v nadaljevanju to na praktični način pridobljeno dodatno znanje vpletejo v svoje nadaljnje delo. Naš prispevek predstavlja nekatere izkušnje OŠ dr. Janeza Mencingerja, ki so plod tovrstnega sodelovanja; to so že tradicionalni projekt Zlatorogova dežela – plod sodelovanja vrtca, ki pripada šoli s starši in nekaj obogatitvenih dejavnosti –projektov, vodenih s strani več strokovnih delavcev šole, med njimi šolskega knjižničarja. Predstavljeni so nekateri modeli, ki so strokovnim delavcem v pomoč pri projektne delu. Tako delo omogoča krepitev različnih kompetenc vzporedno in prispeva k bolj poglobljenemu razumevanju znanja, saj običajno temeljijo na poizvedovanju oziroma raziskovanju. Projekti so pripravljeni za različne priložnosti tekmovalnega ali značaja ali so na drug način javno predstavljeni, kar sodelujočim učencem in tudi mentorjem daje občutek izpolnitve. Opisani obogatitveni pro-

grami so tudi osnova za uspešno sodelovanje z institucijami v okolju, so način in pokazatelj, kako se vizija šole usklajuje z vizijo kraja. Med drugim se le-ta izkazuje tudi skozi dolgoletno sodelovanje pri Mednarodnem festivalu alpskega cvetja ter vključitvijo v mednarodne EU projekte. Šola skozi različne oblike sodelovalnega dela tako želi priučiti in privzgojiti učence za trajnostno razvoj predvsem tudi svojega domačega kraja.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA SCOTT	13.30–14.30

Bogomir Furlan, Bojana Drufovka, Anja Likar, Jasna Furlan, OŠ Lucijana Bratkoviča Bratuša Renče

ARHEOLOGIJA V ŠOLI

V nekaterih državah je to že dolgoletna praksa, v Sloveniji pa se porajajo šele prvi začetki. S projektom Arheologija v šoli smo si zastavili nalogo združiti preteklost, sedanjost in prihodnost, učencem razložiti pojem kulturna dediščina, oblikovati spoštljiv odnos do svoje preteklosti in jih naučiti prebirati »abecedo, ki jo izkopljemo iz zemlje«. Učencem smo poskušali s sodelovanjem dveh različnih strok, na podlagi informacij, ki jih imamo o svoji preteklosti oblikovati pozitiven ustvarjalen odnos do sebe, do svoje okolice, do svojega naroda in na podlagi teh učinkovito oblikovati svojo življenjsko usmerjenost, se učiti in pridobljeno znanje uporabiti za oblikovanje ustvarjalnega načina življenja. O različnosti govorimo predvsem zato, ker je arheologija zazrta v preteklost, pedagogika pa v prihodnost. Ko ju združimo v radovednih, mladih glavah s pomočjo medpredmetnega, aktivnega, sodelovalnega, raziskovalnega pristopa, vidimo, da med njima ni velikih razlik. Pravi smisel arheologija dobi, ko spoznanja in odkritja usmerimo v prihodnost. To najlažje storimo v šoli.

Vzporedno in nenačrtno se je pokazalo, da pri temeljnih stvareh v življenju človeka in v zgodovini človeštva po različnih poteh vedno pridemo do istih zakonitosti. Istočasno je neodvisno drug od drugega potekal projekt v šoli in na popolnoma drugih izhodiščih podoben projekt v lokalni skupnosti. Spoznanja, ki so jih učenci pridobili s sodelovanjem učiteljic petega razreda osnovne šole in študentke arheologije, so dopolnili v kraju, kjer je lokalna skupnost odstirala svojo preteklost (Odstirta Bukovica) in jo predstavila v knjigi, razstavi in na videu. V prispevku bo predstavljeno sodelovanje med javnosti sicer precej odmaknjeno arheološko raziskovalno dejavnostjo in prenašanje njenih bistvenih spoznanj na mlade generacije v šolskem in njihovem bivalnem okolju.

Anamarija Šmajdek, Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica

VIZUALIZACIJA KOT PRILOŽNOST ZA SODELOVANJE

Ob pogledu na družbeno realno obstoječo vizualno komunikacijo skozi analogijo odnosov: jezik z ulice – pismenost – književnost uzremo potrebo opismenjevati in kultivirati tudi na področju vizualnega komuniciranja (posebej, ker vizualnost že prevladuje nad besednostjo sporočil v generaciji mladostnikov in širše v službi kapitala). Tako v pedagoški rabi kot pri individualnem učenju lahko uporabljamo vse skrajnosti vizualizacij za poučevanje in učenje, vendar pa jih moramo pedagogi ozavešiti in začeti obvladovati. Orišemo polje vizualizacij. Dodamo tudi likovne. Primeren poligon je likovno ustvarjanje, katerega načela poučevanja v šoli tradicionalno vključujejo individualizacijo in diferenciacijo in nam bodo v pomoč pri drugih predmetih oz. disciplinah. Medpredmetne povezave z likovno umetnostjo so upredmetene vizualizacije. Prispevek izpostavi primere ustvarjanja lastnih vizualizacij dijakov v pedagoški rabi pri enem predmetu in pri medpredmetnih povezavah. Predstavljeni so povzetki raziskane odziva dijakov. Obravnavano temo predstavimo z dveh zornih kotov: pridobitve dijakov in pri-

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

dobitve učeče se skupnosti učiteljev in še malo širše v okoljih. Predavanje razkrije vlogo vizualnega mišljenja in lastnih upredmetenih vizualizacij v pedagoškem procesu. Udeleženci mobilizirajo lastna strokovna znanja in preizkušajo meje svoje vizualne pismenosti. Ozrti v preteklo desetletje (na primeru) se sprašujemo o najugodnejših pogojih za sodelovanja med učitelji. Ravnatelji pridobijo notranji vpogled v rojstvo, delovanje in zamiranje sodelovalnih iniciativ. Z naslovom prispevka izpostavljamo metapozicijo sodelovanja med dvema udeleženkama posveta.

SREDA, 1. APRIL 2015	PREDSTAVITEV REFERATOV VI
DVORANA AMUNDSEN	13.30–14.30

Lea Avguštin in Lidija Goljat Prelogar, Šola za ravnatelje

MREŽENJE ZA SPODBUJANJE SOCIALNEGA IN KULTURNEGA KAPITALA

Sodobni trendi na področju izobraževanja v zadnjem desetletju spodbujajo sodelovanje in mreženje na več ravneh, kar prinaša koristi učencem, učiteljem, staršem in drugim. V prispevku bomo predstavili sodelovanje šol in vrtcev z okoljem skozi različne ravni mreženja – znotraj šole, med šolami, z lokalnim okoljem in z različnimi deležniki. Predstavljeni podatki izhajajo iz ugotovitev prvega leta izvajanja projekta Dvig socialnega in kulturnega kapitala v lokalnih skupnostih za razvoj enakih možnosti in spodbujanje socialne vključenosti (SKK).

Pri prvi obliki mreženja so socialne mreže delovale kot neke vrste lepilo znotraj šole, vrtca. Med člani skupine se je krepil občutek pripadnosti, solidarnosti, vzajemnosti in izmenjave. Kot pomemben način mreženja so zavodi, vključeni v projekt, prepoznali neformalno druženje med učenci, dijaki in učitelji, kar je izboljšalo medsebojne odnose in učinkovitost formalnega izobraževanja. Z drugo obliko mreženja so se šole odpirale v okolje, v mrežo pa so se povezovali različni posamezniki, skupine, šole in organizacije. Takšna oblika mreženja je v praksi pomenila sodelovanje med šolami, izmenjavo mnenj, idej in izkušenj. Pripravljenost za sodelovanje s šolami in vrtci so pokazale tudi lokalne skupnosti, starši in drugi zunanji deležniki (muzeji, društva, starejši občani, nevladne organizacije, podjetja). Raznolikost vključenih deležnikov se je pokazala kot prednost, saj so bili člani kreativni, ob izmenjavi izkušenj pa so se tudi učili drug od drugega. Tretja oblika mreženja pa je potekala na ravni strokovnih delavcev, saj je Šola za ravnatelje kot nosilec projekta spodbujala mreženje na strokovnem področju. Vsako delovno srečanje je vključevalo sodelovalno učenje in izmenjavo izkušenj s predpostavko, da bodo strokovni delavci lažje dvigovali socialni in kulturni kapital v svojem okolju, če bodo tudi sami sodelovanjem v projektu deležni takšne izkušnje.

Ugotovili smo, da z uspešnim mreženjem socialni kapital vključenih raste. V mrežah so se razvijali dobri odnosi in strpnost do drugačnih, v skupnih dejavnostih pa je med člani raslo zaupanje. Z evalvacijo projekta smo ugotovili, da se je mreženje na vseh ravneh povečalo, dobili pa smo tudi smernice za delo naprej.

Veronika Kotnik, Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola

PODAJ KNJIGO NAPREJ

Zamisel za *Podaj knjigo naprej* sem dobila na predstavitvi ene od mrež na Brdu, ko je profesorica omenila, kako radi njeni učenci berejo, pa imajo težave s pomanjkanjem knjig. Idejo sem najprej predstavila ravnateljici in svojim kolegicam slavistkam ter seveda sodelavkam iz mreže, s katerimi sem se dogovorila, da me podprejo pri delu.

Zakaj knjiga?

Sama sem navdušena bralka in verjamem, da ljudje, ki ne berejo, veliko zamujajo. Kot profesorica slovenskega jezika in sociologije v svoji dolgoletni delovni praksi ugotavljam, da otroci, kateri že od ranega otroštva berejo in to tudi nadaljujejo skozi osnovno šolo, izstopajo med svojimi vrstniki. To se kaže predvsem v njihovi sposobnosti komuniciranja, besednem zakladu, pisnem izražanju in kritičnem vrednotenju, seveda tudi v splošni razgledanosti. Ohraniti bralno kulturo med srednješolci bi bil velik uspeh.

Kako vključiti svoje dijake?

Sprva sem iskala prostovoljce, tiste, ki se večkrat pridružijo podobnim projektom. Povabila sem vse, ki so pripravljeni pomagati, nekateri so redno sodelovali, drugi občasno, nekateri le zaradi radovednosti.

Sami so pripravili promocijo, izdelali vabilo za spletno stran, izdelali plakat za oglasno desko, izdelali plakat za knjižno polico v knjižnici, širili vabilo med sošolci in sovrstniki in organizirali zbiranje v knjižničnem kotičku. Hkrati smo se pripravljali na zaključni del, ko bomo knjige predali ciljnim skupinam. Dijaki so sooblikovali program za vse ciljne skupine, ta program bodo tudi sami izvajali.

Sodelovanje v takem projektu dijakom ne prinaša nobenim materialnih ugodnosti, želimo jim vcepiti občutek sodelovanja, dajanja, odgovornosti. Želimo jim pokazati, kako lahko prispevajo k skupnosti, kaj lahko dobijo v zameno za dobro opravljeno delo. Druženje z drugimi generacijami pripomore k strpnosti, razumevanju, medsebojnemu učenju, komunikaciji. Z dijaki bomo ovrgli stereotip, da mladi in starejši ne gredo skupaj.

Naše ciljne skupine so: vrtci, otroška bolnišnica, podružnična šola, dom za ostarele, medgeneracijski center.

O rezultati za sedaj še ne morem govoriti, ker zbiranje gradiva še poteka do konca meseca februarja. Evalvacija bo mogoča, ko bomo projekt zaključili. Za evalvacijo bomo izbrali različne parametre glede na skupine: vprašalnike, beležko vtisov, risbice, intervju.

Tudi z dijaki bomo evalvirali svoje dosežke in se odločili, ali bomo takšne projekte še izvajali. Vprašali se bomo, kaj smo pridobili glede na vloženo delo, ali je še zanimanje za nadaljevanje ali nadgradnjo takih projektov.

Naše delo bo tudi medijsko podprto na lokalni ravni in znotraj šol.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

PREDSTAVITVE PLAKATOV

SREDA, 1. APRIL 2015

PREDSTAVITEV PLAKATA

AVLA KONGRESNEGA CENTRA

10.30–11.00

Nataša Zonik, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica

PODRUŽNIČNA ŠOLA IN ŠOLSKI OKOLIŠ Z ROKO V ROKI

Šola je živ organizem, ki se nenehno razvija. Sodelovanje šole z okoljem prinaša prednosti in znanje novih veščin vsem udeležencem. V prvi vrsti je uspešno sodelovanje velik izziv za vse partnerje. Prepoznavnost inštitucije je pomembna za njeno učinkovitost. Razvijajo se organizacijske sposobnosti. Hkrati se pri udeležencih razvija občutek pripadnosti kraju, širi se obzorje, omogoča se pridobivanje novih izkušenj in veščin. Poveča se uspešnost vzgojno-izobraževalnega procesa. Učenci so izpostavljeni različnim situacijam in vlogam. Le-te razvijajo njihovo samozavest in krepijo občutek zaupanja med njimi in močno povezanost z okolico.

Na naši podružnični šoli že od ustanovitve šole živimo skupaj s krajem. Sodelujemo s krajevno skupnostjo, turističnim, kulturnim in športnim društvom, prostovoljnim gasilskim društvom in Rdečim križem. Sodelujemo tudi s knjižnico Antona Tomaža Linhartaradovljica ter njeno enoto Brezje.

Skupaj se združimo ob državnih in krajevnih praznikih ter ob posebnih dnevih, ki so stalnica v našem šolskem koledarju. V septembru so Mošenjski dnevi v sodelovanju s turističnim društvom. Vpeti so bili v slovenski projekt Dediščina gre v šole. V decembru je ob državnem prazniku novoletna prireditev. Pred prazniki se podmladek Rdečega križa odpravi po domovih starejših krajanov. V februarju s Kulturnim društvom pripravimo program ob Prešernovem dnevu. V marcu je proslava za materinski dan. V juniju se zberemo ob dnevu Ob kresih se dan obesi. Šolsko leto zaključimo s proslavo ob državnem prazniku Dnevu državnosti. Medgeneracijske delavnice: glede na aktualne teme nas obiščejo starši, stari starši ... Predstavijo nam poklice, življenjske izkušnje, zanimive konjičke ...

Vse te izkušnje dajejo učencem širino, jih učijo za življenje. Naša šola je ob pomoči vseh prisotnih društev hram kulture in znanja. Skupaj z njo živi celoten kraj. Skupaj si zadajamo nove izzive. Lani smo praznovali častitljivo 130. obletnico obstoja. Prepričana sem, da jih imamo vsaj toliko še pred nami.

Majda Pikl, OŠ Vransko – Tabor in **Milan Koželj**, OŠ Cerkno

AKTUALNA IZHODIŠČA DELOVANJA OSNOVNOŠOLSKIH STROKOVNIH AKTIVOV

V preteklih letih je bil osnovnošolski sistem deležen nenehnih sprememb, saj sodobna šola 21. stoletja zahteva zagotavljanje kompetenc, ki jih morajo učenci usvojiti preko vzgoje in izobraževanja, dosežemo pa jih lahko le s strokovnim sodelovanjem ter povezovanjem učiteljev. Timsko sodelovanje po horizontali poteka že kar nekaj časa dokaj usklajeno, če pa želimo na šolah zagotoviti kvaliteto učenja, je potrebno iskati tudi rešitve za optimalno delovanje aktivov po vertikali. Tovrstno povezovanje spodbuja razvoj učeče se skupnosti, predstavlja pa tudi pomemben korak v razvoju procesa vseživljenjskega učenja. V Sloveniji sicer na področju delovanja strokovnih aktivov ni zaslediti veliko strokovnih člankov ter literature. Zakon o osnovni šoli iz leta 1980 je določal, »... da delo vsake posamezne šole temelji na programu življenja in dela šole«. (Ciperle in Vovko, 2002:117). Aktivni takrat še niso bili predpisani z zakonom, le ponekod v šolskih kronikah je zaslediti delovanje aktivov istih

predmetnih področij. Ob prenovi šolskega sistema leta 1996, pa postane strokovni aktiv organ, ki obravnava vse vitalne funkcije vzgojno – izobraževalnih procesov od problematike predmetnega področja, ocenjevanja ter vzgojnega delovanja, do sodelovanja s starši.

Ob začetku delovanja strokovnih aktivov so se pri praktičnem delu porajali različni izzivi, po katerih šolska zakonodaja ne določa natančnih izhodišč. Delo strokovnih pedagoških aktivov v sodobni pedagoški praksi se razvija predvsem na podlagi spontanega prizadevanja pedagoških kolektivov k boljši kakovosti izvajanja vzgojno – izobraževalnih programov. Na plakatu znanstvenega posveta njegova avtorja predstavlja nekaj osnovnih problemskih izhodišč na podlagi mnenjske ankete odprtega tipa za pedagoške delavce na dveh srednje velikih dvoodelčnih osnovnih šolah:

- Oblikovanje dnevnih redov ter vsebinskih podlag sej strokovnih aktivov.
- Frekvenca sestajanja strokovnih aktivov.
- Prednosti in slabosti delovanja strokovnih aktivov po vertikali.
- Oblikovanje ter delovanje v strokovnih aktivih in njihova stopnje avtonomije v luči vodstva šole.

Maja Tolo, OŠ Antona Tomaža Linhartaradovljica

MEDGENERACIJSKO SODELOVANJE

V današnjem času, ko se prebivalstvo Evrope stara, je medgeneracijsko sodelovanje še kako pomembno. Pri svojem delu v 4. razredu stremim k sožitju različnih generacij – od predšolskih otrok do upokojencev. Prizadevam si, da učenci med seboj sodelujejo po vertikali; sodelujemo tudi z vrtcem in srednjo šolo ter domom starostnikov. Medgeneracijsko povezovanje predstavlja dragoceno druženje, izmenjavo izkušenj, medsebojno pomoč, medsebojno učenje, ustvarjalno preživljanje časa, mreženje, ohranjanje kulturne dediščine ...

Na prvem roditeljskem sestanku k sodelovanju pri pouku in na dnevih dejavnosti povabim starše ter stare starše, odziv pa je včasih večji, včasih manjši, kar je odvisno od različnih dejavnikov. Velikokrat si starši sodelovanja pri učnih urah, na projektnih dnevih ipd. želijo, vendar jim službene obveznosti tega ne dopuščajo. Kljub temu sodelujejo na različne načine, npr. prispevajo gradivo za izvedbo raznih delavnic, predstavitev poklicev, sodelujejo v raziskavah, največkrat pa pomagajo tako, da za sodelovanje motivirajo svoje starše, tako da nas obiščejo dedki in babice, včasih tudi drugi sorodniki. Učenci skozi tako sodelovanje pridobivajo dragocene izkušnje, ki se jih ne morejo naučiti iz knjig, eden od drugega, iz medijev, od učiteljev in podobno, ter lažje razumejo, da je medsebojno sožitje še kako pomembno za kakovostno življenje. Sodelovanje s starši in starimi starši, spoznavanje njihovega življenja, njihovih poklicev, življenjskih zgodb ipd. v učencih spodbuja vedoželjnost, jih motivira za učenje ter medsebojno sodelovanje.

V letošnjem šolskem letu smo do sedaj sodelovali z upokojenim gozdarjem, ki nas je peljal po gozdni učni poti ter nam predstavil gozd(arstvo) in skrb za okolje, na dnevih dejavnosti so se nam pridružili stari starši in starši; skupaj smo šivali, si pripovedovali zgodbe, spoznavali življenje včasih, se družili na novoletnih delavnicah, čajanki in v minikavarni.

V prihodnje načrtujemo predstavitev poklicev, sodelovanje pri nastajanju kuharske knjige, sodelovanje v raziskavi o življenjskem slogu, obisk doma starostnikov, bralne urice za otroke v vrtcu.

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Živa Kološa in **Tadeja Rudolf Vahtar**, Gimnazija Vič

PUPA DOBREGA UPA

Sprva je bila ideja o sodelovanju. Sodelovanju s šolami širom Slovenije – združenimi v mreže SKK. Sodelovanju z institucijami v lokalnem okolju. Sodelovanju znotraj šole. Ko dodamo še težnjo k trajnostnemu razvoju, ugotovimo, da se projekt SKK v svojem poslanstvu dopolnjuje s poslanstvom UNESCO šole.

Zato sva vodji obeh projektov na Gimnaziji Vič dejavnosti načrtovali skupaj.

Dijakom sva želeli posredovati sporočilo, da lahko simbolne geste sprožijo spremembe in da ima skupina moč, ki je posameznik nima.

S plakatom bi širši publiki radi predstavili zgodbo o Punčki iz cunj, ki smo jo poimenovali »Pupa dobrega upa«. Punčka je od ideje do zadnje kitke rezultat ustvarjalnega sodelovanja.

K oblikovanju vizualne podobe Pupe smo povabili članico društva paraplegikov, ki se ukvarja z oblikovanjem. Skupaj z dijakinjami so risale, rezale, šivale, se pogovarjale in zabavale ob delu. Zadnji šolski dan leta 2014 smo Pupo razstavili na najbolj pretočni lokaciji v šoli. Vse dijake smo povabili, da z izdelavo kitke za punčko omogočijo, da se 1 evro iz šolskega sklada nameni za udeležbo prikrajšanega dijaka na delovno-raziskovalnem taboru.

Po uspešno zaključeni akciji smo želeli tako Punčko, kot tudi sporočilo, ki ga nosi, ponesti v lokalno skupnost in ji zagotovili širši kontekst.

Naproti so nam prišli v Centru Interspar Vič: kot so lahko dijaki s simbolnim dejanjem izdelave kitke pomagali vrstniku, bodo lahko obiskovalci nakupovalnega centra podprli društvo paraplegikov pri nakupu novega prilagojenega vozila, ki bo članom društva omogočilo aktivnejšo participacijo v družbi.

Skozi sodelovanje smo širili socialne mreže deležnikov, pridobivali nova znanja, veščine ter rušili predstave, ki jih imamo ljudje o gibalno oviranih posameznikih ter tako prispevali k večji strpnosti in sprejemanju drugačnosti.

Predvsem želimo pokazati, kako je s sodelovanjem na različnih ravneh dejavnost dobivala širši kontekst in nadgrajevala svoj cilj.

Lovro Dretnik, Gimnazija Moste Ljubljana

SODELOVANJE VSEH DELEŽNIKOV IZBOLJŠALO POKLICNO MATURO IZ MATEMATIKE

Poklicna matura je oblika zaključnega izpita, s katero se pridobi srednja strokovna izobrazba. Izvajati se je začela spomladi leta 2002 in je nadomestila dotedanje zaključne izpite po končanih različnih oblikah strokovnega izobraževanja v Sloveniji.

Prva in druga izpitna enota poklicne mature sta obvezni, to sta slovenščina in strokovni predmet. Tretja izpitna enota je izbirna, dijaki lahko izbirajo med matematiko in tujim jezikom. Četrta izpitna enota je izdelek oziroma storitev z zagovorom (Maturitetni izpitni katalog za poklicno maturo, 2014).

Prenova izobraževalnih programov pri nas je sledila predlogu strategije na področju izobraževanja in usposabljanja, pripravljene na podlagi Lizbonske strategije. Ta podrobneje opredeljuje 14 ciljev, ki jih lahko združimo v naslednje sklope: približati učenje potrebam posameznika, razviti pozitiven odnos do učenja, razviti vse ključne kompetence za kakovostno življenje posameznika in delovanje družbe, povečati učinkovitost in ustvariti enake možnosti.

Poklicna matura iz matematike je zaradi prenove izobraževalnih programov v zadnjih letih doživela nekaj korenitih sprememb. Pred spremembami so člani komisije vedno pridobili mnenje od učiteljev

matematike po srednjih šolah. Prepričani so, da je sodelovanje članov državne komisije z učitelji predmeta nujno za boljši izpit v celoti. Njihovo sodelovanje poteka na več načinov:

- sodelovanje na študijskih skupinah učiteljev matematike,
- sodelovanje na mednarodni konferenci KUPM 2012 in 2014,
- sodelovanje na občnih zborih učiteljev matematike idr.

V prispevku bom predstavil sodelovanje članov Državne predmetne komisije za poklicno maturo za matematiko z učitelji matematike v zadnjih petih letih, saj so v tem obdobju nastale spremembe pri poklicni maturi iz matematike. Natančno bom predstavil razloge za spremembe in odzive učiteljev matematike po srednjih šolah, saj so spremembe pri poklicni maturi v določeni meri vplivale tudi na potek pouka matematike. Učitelji so pri pouku matematike pričeli uporabljati nove prijeme. Rezultati prvih evalvacij kažejo na pozitiven odziv med učitelji in dijaki.

Šola za ravnatelje

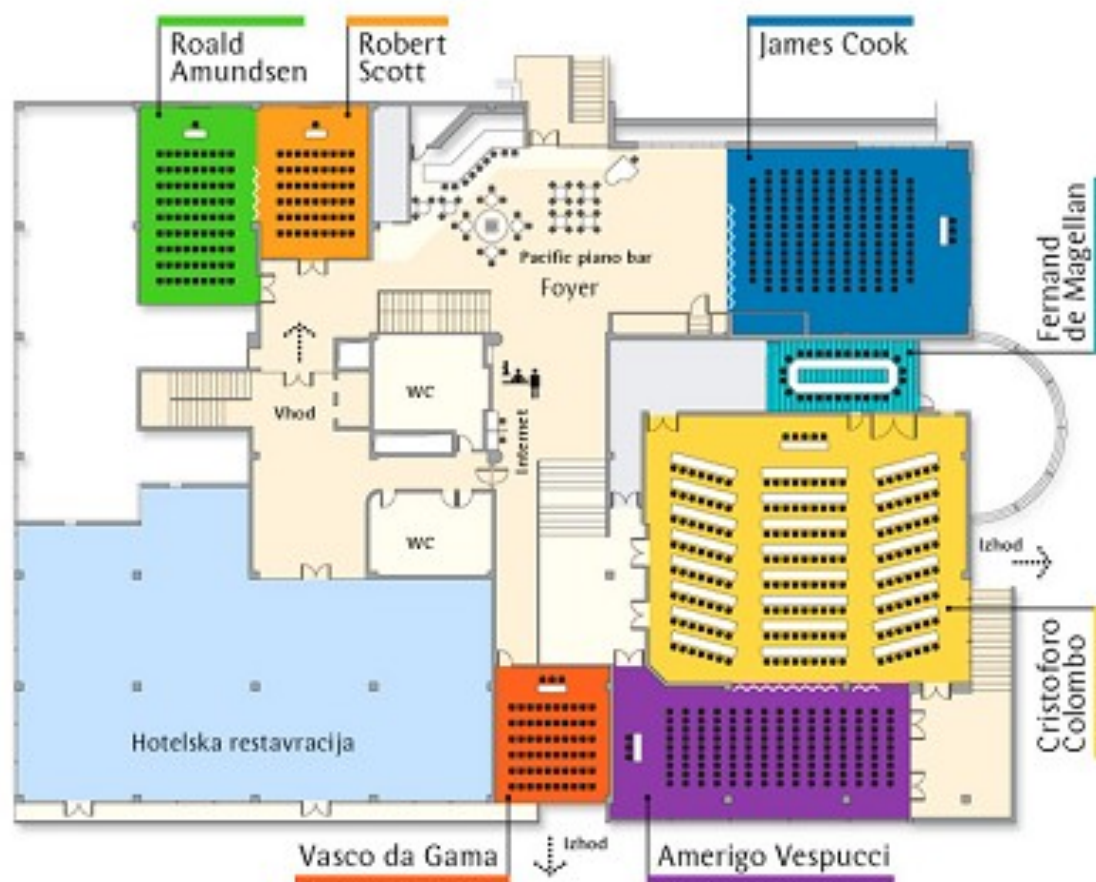
SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

TLORIS KONGRESNEGA CENTRA

[illegible]

93

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

98

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJ IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

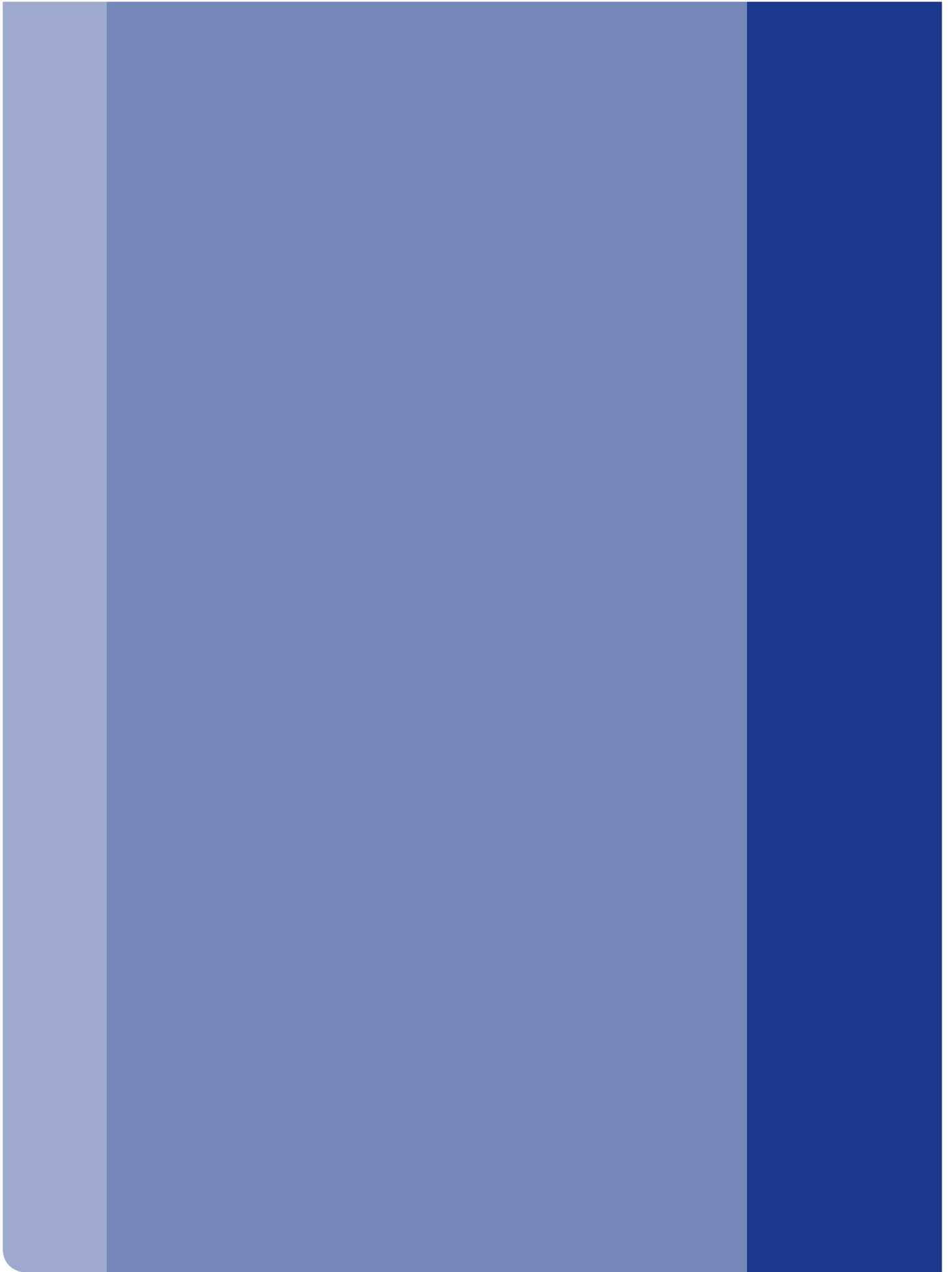
Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

SODELOVANJE
V TEORIJI IN PRAKSI
Zbornik povzetkov

Šola za ravnatelje

IV. znanstveni posvet Vodenje v vzgoji in izobraževanju

SODELOVANJE V TEORIJI IN PRAKSI

Zbornik povzetkov

31. marec in
1. april 2015